TİONAL RI
KİBRA

Rp296,000

J A P A N . -

1. Het volk van Japan.- Zijn oorsprong.

Oorsprong. De Japanners vertegenwoordigen een gemengd ras. De hoofdelementen van deze vermenging zijn gele - verd door het mongoolse ras en door het maleise ras. Deze beide rassen zijn in de Japanners nog zeer goed te herkennen.

Maar van waar kwam dit mengras? Uit Noord-Azië? Of uit Zuid-Azië? -

Zij zijn bij het begin van hun geschiedenis op de eilanden gekomen, die nu Japan vormen. Maar die eilanden waren reeds bewoond. Nl. door een volksstam, die nu nog bestaat, en die zich Ai'noe's noemde. Deze Ai'noe's waren wilden, jagers en vissers, denkelijk nog nomaden. Uit het zuiden, Satsoema, zijn zij geleidelijk door de inzwermende Japanners noordwaarts opgedreven. Zij leven nu nog in het barre noorden, op Jesso en Ezo zoals het grote noordelijke eiland van de japanse archipel heet, of Hokkaido, zoals de Japanners dit ook noemen, en in de nog armelijker Koerielen.

De Ai'noe. De kwestie is, om te beginnen, dat de wetenschap ook nu nog niet weet waar de Ai'noe's vandaan komen. Zij zijn nu nog athletisch gebouwd, sterk behaard, zowel slink- als krulhaarig. Zij hebben geen mongoolse ogen. Zij lijken zelfs vaak op Maleiers, vaak op Alfoeren, vaak op Tataren. Er zijn tibetaanse typen onder, sihse en nenalese.

Het schijnt dat vóór hen nog andere bewoners de japanse eilanden bevolkt hebben. De Japanners duiden ze aan met de naam Koro-pok-goerce, d.i. holbewoners. Zij veronderstellen, dat deze holmensen van dezelfde streek kwamen als de Ai'noe's en voor deze Ai'noe's bezweken zijn. Maar van welke streek laat men in het midden. Een teorie zegt: Siberië. Een andere teorie verwerpt dit. Misschien zijn zij uit Midden-Azië gekomen. En misschien wel uit Zuid-Azië.

De Ai'noe's zijn meesters met pijl en boog. Hun wilde ontembare aard van vroeger is langzaam verdwenen. Lange eeuwen van onderdrukking en strijd tegen een hogere beschaving hebben ze tam gemaakt. Zij zijn nu een armoedig, soberlevend en zachtmoedig volkje. De alcohol deconcert ze. Vrouwelijke bekoorlijkheid is er heel weinig.

Het

Het geringe aantal nog levende Ai'noe's (enige duizendtallen) is gedoemd uit te sterven. Voorheen moeten zij hun wilde aard nog onbedorven behouden hebben. Zij groeven in de bodem hun woonplaatsen uit, zoals nu nog in China ondergrondse dorpen bestaan. Sekseverschil in kleding bestond niet; ook tans nog nauwelijks. Een familieleven was er nog niet. Bloedverwantschap had nog weinig betekenis. Zij liepen in dierenhuiden, dronken bloed en waren kannibalen (mensenèters). Hun gereedschappen waren van steen.-

In de Rioe-Kioe of Lioe-Kioe Eilanden (Loe-tsjoe in het chinees) leven nog lieden, min of meer beschaafd, die aan de Ai'noe's herinneren. Hebben misschien de latere Mongolen en Indonesiërs (Maleiers) zich uit Korea als een wig in de oorspronkelyke bewoners gedreven en dezen deels naar het noorden deels naar het zuiden verjaagd?

De Loetsjoeanen lijken overigens veel meer op Maleiers dan de Ai'noe's.

Oer-Godsdienst.

Boze en goede geesten speelden in het primitieve denken van de Ai'noe's een grote rol. In dieren en planten, in bergen, rivieren, rotsen en bomen woonden de geesten en goden. Deze hadden hun dienende wahana's.

Zij geloofden aan geestverhuizing. Om goede geesten in zich of in de stam te doen ingaan, aten zij de wahana's (dieren en planten) op. Dit is een van de allerlaagste vormen van het z.g. animisme. Het is om die reden dat de beer grootgebracht en opgefokt om opgegeten te worden. Daardoor zou de moedige geest van de beer in de ètere overgaan. Het hart van de watermeral werd om dezelfde reden gegeten, ondat men goed zou kunnen spreken. Deze dieren worden plechtig geslacht. De heilige geest werd daarby aangeroepen en om vergaving gevraagd voor het eten van zijn lichaam. Om gelijksoortige redenen is wellicht het kannibalisme te begrijpen.

Bij religieuse feesten werden de eerste vruchten van de oogst geofferd. Dat gebeurde op een wijze welke herinnert aan dezelfde offerfeesten bij de Israëlieten. Overigens kenden alle oude volkeren van Azië en daarbuiten deze oogst-offer-feesten.

Ook werden koeken van pluim-gierst gemaakt en als offers aan de geesten gebracht. Ook hierbij werden ceremoniën gehouden, aan de ongezuurde koeken van de Israëlieten herinnerend. En nog meer aan de heilige koeken van de Indiërs die hun offertafels sierden. In die koeken huisde de heilige geest,

de

de god van het voedsel. Bij het muttigen van deze koeken werden tot deze god dankwoorden gericht voor. zijn goede gaven. De plant werd de "goddelijke gierst" genoemd.

Laten wij bedenken, dat de indonesische naam voor gierst (djawa, djawawoet) als heilige naam aan Java werd gegeven. De denkeenheid van de mensheid is werkelijk treffend. Men zou hieruit kunnen afleiden dat werkelijk uit Zuid-Azië de Ai'noe's Japan bevolkten. Toch moet men heel voorzichtig zijn met zulke gevolgtrekkingen. De godsdienst van de Ai'noe's is nl. ook dezelfde als die van alle noord-aziatische volkeren!

Mannen en vrouwen werden getatoeëerd als middel om boze geesten af te schrikken en te verdrijven. Even - als overal heeft die tatoeage zich steeds nabij de gelaatsopeningen (ogen - neus, oren en mond) bevonden waardoor de boze geest immers kon binnendringen. De Ai'noe's tatoeëerden ook bij de jonge meisjes op de bovenlip een snor. Dit wijst er op dat er kracht werd toegeschreven aan haar en baard. Hetgeen dan verklaart waarom Ai'noe's nu nog hoge waarde hechten aan het bezit van vervaarlijke snorren en lange baarden. Onbeschermde weduwen snijden zich het hoofdhaar kort om op mannen te lijken, hetgeen de boze geesten zal verschrikken. Er waren nog andere middelen om de boze geesten op de vlucht te jagen, of om voor hen op z'n hoede te zijn. Voor bidstokken zijn de oervormen van de kostbare, kleurige, geborduurde heiligen-vaandels van ontwikkelde godsdiensten. Zigzag-tekens deden trouwens ook op andere wijzen goede dienst.

Als de Ai'noe-vrouw met een man spreekt, houdt zij een hand afwerend voor de mond, met de open palm buitenwaarts. Daardoor zal de boze geest van de man, als die altans zo'n geest in zich heeft, haar mond niet vinden om binnen te dringen.

Voorouders.

De Ai'noe van tans kent het eerste begin van het stamverband, de clan. Het hoofd van de stam is de drager van de geest van de voorouder.
Die voorouders werden en worden vereerd en gehoorzaamd. Zoals overal elders is in deze primitieve vereering van de doden, de wortel van het gezag te vinden. Alle gezag is hieruit opgegroeid.

De eigen godsdienst van Japan is in de kern nog

steeds

van mensen die grote karaktertrekken gemeen hebben, in grote lijnen gelijk denken en gelijke idealen koesteren. Zo'n mensengroep vormt dan een natie.

Het is heel aantrekkelijk de ontwikkeling van het japanse volk na te gaan. Het is een krachtig, gezond en wonderlijk volk, dat men misschien zou kunnen vergelijken met de oude Grieken. Zoals die Grieken, zijn de Japanners uit een aziatische vermenging voortgekomen. Zoals bij hen is de japanse volksaard blijmoedig, zonnig en levensvreugdig, terwijl ook nog van andere gelijke karaktertrekken blijkt. Dat wordt hieronder duidelijk.

Hoe zou dat zo gekomen zijn? Vermoedelijk omdat gelijksoortige levensomstandigheden gelijksoortige karakters deden ontstaan.

Volgens de japanse opvatting gaat de geschiedenis van het volk van Dai Nippon terug tot ± 2.500 v.Chr. Dat kan wel bewaderend juist zijn. De legende vertelt, dat een godenzoon uit de hemel met zijn volgelingen aan wal en bezit nam van het land. Die godenzoon was de stamvader van de keizerlijke dinastie. Deze legende wijst er misschien op, dat in het duister van de eeuwen vreemdelingen van overzee het land zijn binnengekomen.

Parallellen met Oud-Griekenland.

De geografische omgeving van dit eilandenrijk is toen begonnen zijn invloed op de nieuwe bewoners te doen gelden. Het land bestaat, net als Griekenland, uit berg- en heuvelland, met talloze, meest smalle dalen en weinig vlakten, met ingekartelde rotskusten, baaien, schiereilanden en honderden eilandjes. Bergen en zee waren vlak bij de woonplaatsen van de mensen. Door bergen en zee werden die woonplaatsen van elkaar geïsoleerd. Zo ontstonden net als in Griekenland kleine afgesloten gemeenten. Zij waren op zich zelf aangewezen, moesten zich zelf ontwikkelen en waren mijverig op hun onafhankelijkheid. Onderling ginnen die groeiende gemeenschappen al meer afrijken in tiger, tongvallen, zeden en gebruiken, al werd hardnekkig vastgehouden aan de oude waarheden, mitologie en godsdienst, werden al die zelfstandige gemeenschappen weder een eenheid.

Het is verleidelijk om Satsoema, een van de oudste stamstaatjes van Japan, met Sparta van het oude Griekenland te vergelijken. Afgesloten door berg en zee, groeide daar in Satsoema een volk op, streng, hard, stug en onverletterd, krachtig van stel, onafhankelijk tot het uiterste en bereid te allen tijde wapens op te nemen.

Enige

Enige vlakke noordelijke provincies zouden met Beotië vergeleken kunnen worden. Hier kwam een taaie, geduldige, hardwerkende landbouwersstand op, gehard in de strijd met de elementen, intel - ligent en weetgierig.

Kioto zou met Atene vergeleken kunnen worden. Het werd even feodaal (=stamheerlijk) bestuurd, met drang tot sociale opbouw van de gemeenschap, literair en kunstlievend, en vrijzinnig in zijn denken.

Zeevolk.

Overal dwong het weinig vruchtbare land de mensen de zee op. Visserij en zeevaart maakten rijk aan maritieme ervaring. Het vis-voedsel leerde soberheid en de zee kweekte geharde zelfbeheerste mensen. Deze vissers-geslachten leverden na eeuwen de prachtige vlootbemanning ter wereld. Vooral Hokkaido kende een gehard mensenras. De diepzee - visserij van Hokkaido, de grootste ter wereld, de gevaarvolle walvisvaart daar in de barre noordelyke zeeën gaven aan de japanse vloot een vastbera - den bemanning voor de onderzeeërs en voor de snelle lichte kruisers.

Harmonie in Afwisseling.

Japan is een verrukkelijk mooi land. Het natuurschoon, overal om de mensen heen, maakte hen kunstzinnig, levendig en levensblij en prikkelde hun verbeeldingskracht. Er is een onophoudelijke ver - scheidenheid van natuurschoon en natuurkracht. Aardbevingen en uitbarstingen dreigen, tifoons en vloedgolven geselen, de zeevaart is gevaarlijk door de met rotsen bezaaide oceaan. Maar als de natuur lacht, is de hemel kristalhelder en praalt een ve - getatie (=plantegroei) die de helft van alle bekende planten ter wereld omvat. Er is in de verschei - denheid van de taferelen een eeuwige harmonie in de krachten van de natuur.

Deze weerspiegelt zich in de japanse volksaard. Die aard is impressionabel (=vatbaar voor indruk - ken), schoonheidlievend, vrolijk, stoïcijns (=zwygzaam), volhardend, berustend op het fatalisme (=geloof aan het noodlot) af. Hij is sober en matig, bereid en bekwaam tot ontbering, en daardoor vol van een schoon zelfvertrouwen. Hij heeft trotse, zelfbewuste, krijgszuchtige en tot offers bereid zijnde patriotten gemaakt, zoals enkel de griekse geschiedenis ons heeft weten af te malen.

Toch

Toch, ondanks het ridderlijke en krijgshaftige in het volk, eert het de landbouw als basis van zijn bestaan. Voor 60% van de bevolking wordt er voldoende voedsel uit de bodem gewonnen. Toch is slechts 12% van die bodem ontginbaar en ontginnen. Er bestaat practisch geen groot-grondbezit. Alle land behoort aan de keizer. De boer heeft enkel beschikkingsmacht, even ver gaande als de indonesische. Wij kennen deze vorm van het grondrecht. Hij is in zijn beginsel volmaakt dezelfde als die in ons eigen vaderland.

De boer werkt hard en onverdroten. Zijn landbouw, nagenoeg zonder machines gedreven, is welhaast liefdevolle tuinbouw, zoals wij die ook kennen in China, in Siam en in Indonesië. Die landbouw heeft in het volkskarakter een onbeperkt geduld gebracht, een taaie volharding. Hij heeft de intelligentie gekrikkeld, vaak tot geniale vindingrijkheid. Hij heeft soberheid tot deugd gemaakt, zelfbeheersing opgevoerd en een taai fisiek (=gestel) aan het volk geschonken. De beste soldaten van het japanse leger, dat volgens de bevoegde beoordelaars van de grote militaire naties, de beste soldaten ter wereld heeft, worden uit de boerenstand gerecruteerd: gehard, zenuwloos, intelligent.

De Ksatria.

Het kleine gemeenschapsleven maakt hulpbereid en vriendelijk, hoffelijk en spontaan. Hoger dan in de meeste landen is in Japan de positie van de vrouw, de moeder, de opvoedster. Hoffelijkheid en goede manieren worden stelselmatig op de school aangekweekt.

In het boesjido, de manieren van de ridderlijkheid, vindt de ksatria-aard zijn ere-codex (=wetboek van de ridder-eer).

Elke onbevooroordeelde vreemdeling roemt de japanse volksaard. Meerdere zijn de verzekeringen van europese kenners van het japanse volk, dat het intelligenter is dan elk europees volk. De Japanner is bezield van een brandende begeerte tot weten en om deze kennis te doen streven tot verhoging van de nationale roem. Zijn ontwikkelingsvermogen heeft nog geen grenzen gevonden. In vermogen tot organisatie en leiden streeft hij de Duitser voorbij. Al die eigenschappen hebben altijd bestaan.

De

De Japanners zijn ondanks hun geweldig snelle aanpassing aan de westerse staatsbouw weinig veranderd in hun karakteristieke trekken. Vreemde kulturen drukken welhaast geen stempel op hen. Onovertreffbaar in nabootsing, bewaren zij hun oorspronkelykheid onbedorven en geven zij uiting daarvan in de imitatie zelf. Er is geen kwestie van verwestering. Dit hebben zij gemeen met ons, Indonesiërs, hun neven en met hun andere neven, het grote buurvolk, de Chinezen. Wij allen nemen de westerse civilisatie (=technische beschaving) over zonder verzet niet alleen, maar met vreugde, maar geven van onze eigen kultuur (= innerlijke beschaving) niets prys.

Sterk blijkt dit in Japan uit het godsdienstig denken van het volk.

Sjinto

Het verkeert nog in de eerste fasen van de voorouder-verering. Voor ons, Indonesiërs, die meer of minder nog vasthouden aan het heilige-geest-geloof in zijn eerste wijsgerigheid, heeft het sjintoïsme van de Japanners weinig mistieke geheimen. Het sjinto "weg van de goden" of "weg van de voorouders" (kami-no-mitsji) of, wil men: "het leven van de doden" is voor ons een open boek. (to=zowel god als mens; minahassische to-mens).

Het sjinto had lang geen naam. Het was de mitologie van het eeuwig bestaan, waarvan de periode tussen geboorte en dood de zichtbare vormen op aarde waren. Eerst in "het boek van keizer Yomei", één van de boeken van de geschiedkundige kroniek Nihongi, vinden wij de naam Sjinto. Te voor werd de leer slechts aangeduid als kami-no-miteji. Nu is kami heer, opperheer, vorst. Ook god. Kami was de titel van de clanheer. Het ligt voor de hand, dat zulk een stam-overste zijn titel ook na zijn aardse dood behield. Men geloofde immers aan een voortleven na de dood. Ons maleise kami (denk aan kami toewa, dorpsoversten en voorts het voorstelijk "wij")is van volkomen gelijke oorsprong. Het is best denkbaar dat het oorspronkelijk maleise woord in Japan in zijn juiste betekenis is blijven doorleven.
Zo volgde de ene kami de andere op in de éneindige reeks van de voorouders, aangegeven met hun rechtmatige eretitels.

De eenvoudige godsdienst heeft van alle aanvang af bedoeld de herinnering aan de overleden stamver-

wanten,

wanten, de voorouders, wakker te houden. Daaraan ontgroeide een zedeleer, aantrekkelijk in zijn eenvoud ; Geen handeling zal verricht mogen worden, waarover de voorouder zich zou moeten schamen, waarvan hij verdriet zou hebben, of waarover hij vertoornd zou moeten zijn.

De Voorouder.

De doden leven als geesten voort. Zij huizen in de natuur en zijn de helpende genii (=beschermende halfgoden) van de mensen. In alle vormen van de natuur moet men hen eren. Want alle natuur is uiting van de wereldgeest, waarvan de menslijke geest een vonk is. Zon, maan en sterren, regen, storm, donder, wind en vuur, de aarde en de zee, de bergen, aardbeving en erupsie (=uitbarsting), stenen en rotsen, bronnen en stromen, dieren en planten - het zijn manifestaties van de geest, van de heilige geesten die in de doden waren toen de lichamen nog leefden. In die doden juist, toen zij nog leefden was de hoogste manifestatie van de heilige geest. Vandaar zijn aanbidding.

Men kan dit voorouder-kultus noemen. Waarom niet? Maar precies-juist is deze term niet.

Maar ook in de nog levende nationale helden, de levende vorsten en vorstjes kan men de heilige geest aanbidden. Waarom zou dat enkel na de dood moeten gebeuren? Men kan dit mensen-aanbidding noemen. Maar dat is niet juist.

Men vereert in hen de heilige geest, de ware en enige godheid, die zich incarneert (=tot vlees wordt) in een levende mens. In die incarnatie (vleeswording) kan men de mens vergeten en enkel de godheid zien. En dan is het nog een stapje verder om in de vorst god - zelf te zien. Dat is de gedachtegang geweest van alle mensheid.

De Godvorst.

Het is niet anders geweest in Dai Nippon. In de vele stamvorstjes en clanheren leefde kami, de heilige geest, de godheid. Boven hen zetelde de mikado, de keizer, als opperste natievorst, als de heilige geest zonder enige twijfel. Vandaar de verering van de keizer-godheid (Akitsoekami of arahitogami).

Hierin lirt, zoals gezegd, de wortel van alle gezag op aarde. Zowel het gezag van het familie-hoofd als van de legeraanvoerder of van de keizer.

In de ontwikkeling van het sjintoïsme is niets dat in ons eigen "animisme" niet eveneens voorkomt of daaruit kan afgeleid worden. De wahana's vervulden dezelfde rol als bij ons, toverij en fetisch, totem en clanmacht. Jang en danjang, de "oudere broeder",

geest

geest-ziel-verbond en heiland, zijn in dikwijls volkomen gelijke vormen in het sjintoïsme terug te vinden.

Dit is een weldoend en vredebrengend inzicht, dat het onmogelijk maakt zijn medemens te verketteren om geloofswille. En inderdaad heeft Japan nooit enig ander geloof vervolgd of vijandig bejegend, wanneer zulk vreemd geloof niet trachtte zich van de staatkundige macht meester te maken.

Ontwikkeling van het Sjintoïsme.

Evenals elders ter wereld ontwikkelde zich het geloof aan geesten (polydemonisme) tot een geloof aan algodendom (pantheïsme), dan tot een veelgodendom (politheïsme), tot een weinig-godendom (oligotheïsme), eindelijk tot een ééngodendom (monotheïsme).

En het één-godsgeloof ligt ook op de boden van het sjintoïsme, waar dit verklaart: "god is de geest van hemel en aarde, van de gehele schepping. De menselijke geest, die deel is van god, is een vorm van god als zijn heilige geest. Er is geen hogere god buiten de menselijke geest."

In de zg. tempels, die geen tempels zijn maar mausolea, gewijd aan de grote nationale doden, worden de geesten vereerd, die in de bergen, de stromen, de zee huizen. De geesten van het vuur, de hagelstorm en het voedsel enz. hebben elk hun erehal, elk zijn wahana. De geest van het voedsel, Inarisama, huist in de vos, De vos is dus een heilig dier. Afbeeldingen van een vos voor de deuren kunnen boze invloeden weren. Nationale tempeldiensten worden gehouden voor de geest van de bamboe (Tsja-sen) en van de gedode dieren.

Torii.

En overal in het land verrijzen de torii, het simbool van het broedervaar geest-ziel, de beide palen met de verbindende dwarsbalk. Zo ook plaatsten de Ai'noe's twee stokken in de grond, met elkander verbonden. Zo ook droegen de Kartagers het torii-simbool mede in hun leger, opdat deze helpende geesten de overwinning zouden kunnen bewerken.

Boesjido, de Ziel van Japan.

Oud-Japan was een ultra-feodaal geregeerd land. De ontwikkeling van de gemeenschap, zoals geschilderd, had een trotse onafhankelijke adelsklasse in het leven geroepen. De rest van het volk werd als landbouwers, ambachtslieden en handelaars (sji-no-ko-sjo) geclassificeerd. De adel (daimio) leverde uiteraard de ridderschap (samoerai).

De

De minste klasse in de ogen van het japanse volk was die van de handelaars, omdat uit hen wel het laatst de krijgslieden werden gerecruteerd, een feit van betekenis in een land waar militaire deugd nog steeds een opperste, hoogvereerde deugd is.

Deze ridderschap (samoerai, wij zouden zeggen: ksatrian) heeft in de loop van de eeuwen een ongeschreven erecodex doen ontstaan. Daaraan gehoorzamen de samoerai's zélf met volle overgave. Maar ook elke andere Japanner tracht er naar te leven. Hij tracht een ksatria te zijn.

Bovenaan staat de eis van strikte eerlijkheid. En er is niets teveel gezegd door een Brit over het volk van Japan, als hij verklaart dat de samoerai's landbouwers en ambachtslieden "uitmunten in eerlijkheid en als regel vrij zijn van misdadige drijfveren". De handelsstand was in de feodale tijd de verachte stand. Dat vooroordeel is eerst thans verdwenen.

De Samoerai.

De samoerai was er van doordrongen dat zijn lichaam en zijn ziel aan de landsheer, immers de godheid, toebehoorden. Dat is de leer van de godsmacht op aarde bij alle oude volkeren. Hij had voor die landsheer, de keizer, te allen tijde gereed te staan. Dat is de grondslag geweest van het boesjido, de militaire ere-codex van de Japanner. Hij hangt die leer, die ethiek, nog met onverminderde overtuiging aan.

Zo is dit boesjido, d.i. eigenlijk de leer hoe men een ksatria zal zijn, een stuk religie geworden. De daarop gebaseerde japanse vaderlandsliefde is ook inderdaad religieus, en daarom zo vol toewijding en overgave als men, buiten Japan, geen patriottisme ontmoet.

Daar boesjido de ongeschreven wetten van de ridderlijkheid samenvat, is het gegrond op manlijkheid en manlijke moed. Dapperheid is deugd. Deugd zonder dapperheid kan niet bestaan. Boesjido is geen openbaring van boven en is door niemand gesticht. Het ontstond uit een aangeboren gevoel van schaamte over onrecht en een aangeboren gevoel van eer door te doen wat recht is. Er is geen tekstboek van en geschreven wetten bestaan er van. Boesjido moet gereken door daden. Het is een zedenleer, een adat, niet blijkend uit woorden, maar alleen uit daden.

Adat: Plichten jegens zichzelf.

Als men in het boesjido naar zedelessen zoekt, dan zijn de voornaamste wel deze: "Ken u zelf. Denk na in uw ziel. Zie in uw hart een god op zijn troon,

die

die u dit wijst of dat beveelt. Bedenk van waar u kwam, nl. van uw ouders, en zij van de hunne en zo terug van geslacht op geslacht. U dankt uw bestaan aan uw voorouders. Zij zijn onzichtbaar, maar uw dank aan hen moet zichtbaar blijven. Bedenk dat u in een geordende staat leeft. Alleen in zulk een staat kon uw moeder u baren en zogen. Alleen in zulk een staat kunnen uw kinderen gedijen. Vergeet daarom uw Heer en Koning niet. Uit hem komen vrede, recht en orden."

Onze persoon is de kostbaarste nalatenschap van onze voorouders. Ons lichaam is een heilige tempel. Daarin moet onze goddelijke geest rein leven. Die tempel zelf moeten wij rein houden. Zindelijkheid en gezondheid zijn grote deugden. Wie geen gevoel van schaamte heeft, is eigenlijk geen mens meer. Vandaar dat zelfbeheersing een machtige deugd is voor de samoerai. Zelfbeheersing alleen kan maken,, dat men zich later niet over zyn daden zal behoeven te schamen. Zelfbeheersing ook alleen kan leiden tot zelfverloochening en zelfopoffering. Deze deugden voeren tot de hoogste vormen van vaderlandsliefde. Er is geen beloning in de hemel. De enige beloning voor goede daden ligt in het eigen geweten. Er is geen straf uit de hemel. De enige straf is de schaamte voor zich zelf. Kokoroin hadjiroe, beschaamd zijn tegenover zich zelf, of ten-in-hadjiroe, beschaamd zijn tegenover de hemel, - dit zijn de zwaarste vormen van straf. "Zolang de spiegel van mijn ziel niet beslagen is", zegt de Japanse ksatria, de samoerai, "is alles goed."

Recht en Onrecht.

Wat het geweten goedkeurt is recht. Al wat nodig is om recht te doen is moed. De opleiding van de jeugd, zowel van jongens als meisjes, was gebaseerd op verdragen en durven. Men moest ontberingen verduren. In de sneeuw gaan de jongens voor zonsopgang op blote voeten naar de oefenplaats voor schermen en boogschieten. In het holst van de nacht moeten de kinderen naar het kerkhof durven gaan. Of nachten lang rechtop blijven zitten. Of zware proeven doorstaan. Die dingen komen ook nu nog voor. Vroeger behoorden zij tot de vaste regels van de opvoeding. Maar natuurlijk was dit niet alles. Er is een hogere moed dan deze lichamelijke. Om een daad moedig te doen zijn, moet hy ook rechtvaardig zijn. Moed en eerlijkheid moeten

altijd

altijd samengaan. Niet het doel van een daad moet goed zijn. Dat komt er niet op aan. De drijfveer van een daad moet goed en eerlijk zijn.

Natuurlijk gaat volkomen rechtvaardigheid sa - men met welwillendheid. Daarom zegt boesjido, dat welwillendheid de hoogste eigenschap van een edele geest is. Het is manlijk de zwakken te helpen. Het is edel medelijden en medegevoel te hebben. En bovenal staat grootmoedigheid. Een heerser of een regering, die niet grootmoedig en vol medeogen is, heeft geen recht op onze toewijding en gehoorzaamheid. De onderdanen hebben echter de plicht een grootmoedig en welwillend heerser en een grootmoedige en welwillende regering te dienen en te ge - hoorzamen.

Ouderliefde. Kinderliefde.

Boesjido leert kinderliefde en ouderliefde, hoogachting en verering van de vrouw en moeder. Dit maakte de positie van de edelvrouw in Japan een zeer hoge. Het ideaal van de japanse jonkvrouw was de echtgenote van een groot man te zijn en de moeder van grote mannen. Vreedzame talenten, kunst en kennis mochten niet verwaarloosd worden, maar zij moest met boog en speer kunnen omgaan, moest de kunst van de zelfverdediging kennen, en de kunst van de zelfmoord, om als het nodig was aan schande te ontkomen. Ontberingen moest zij verdragen. Snikken en krijten waren de vrouw van een samoerai onwaardig.

Zelfbeheersing.

Stoïcisme, het nimmer verraden van zijn innerlijke roerselen, was een aangekweekte hoge deugd. De glimlacht en de hoffelijkheid zullen alle aandoeningen van hart of ziel verbergen. Maar glimlacht en hoffelijkheid zijn geen doel van de beschaving, maar middelen om anderen leed en onaangenaamheid te besparen.

Trots en waarheidsliefde moesten samengaan met het rasinstinct van de eer, dat zoals vele andere trekken van het boesjido een erfenis is geweest aan de japanse nakomelingen van de paleise voorouders. Die erfenis hebben de japanse samoerai's verfijnd en op de spits gedreven. Maar toch herkennen wij Indonesiërs, in het boesjido nog ons oude, nooit geheel vergeten, ongeschreven wetboek van de eer.

Boesjido doortrekt de japanse volksaard nog volkomen, gestenkt door het animistische sjintoïsme dat ziel en bron ervan is. Ook het moderne Japan is

het

het boesjido toegedaan. En als wij verwonderd er over staan, dat Japan in dertig jaren zich van een nul in de wereldpolitiek opwerkte tot grote mogendheid, dan is dat wonder enkel mogelijk geweest, doordat het boesjido het japanse volk er de kracht toe gaf.

3. Tot de drempel van de historie.

Miten en legenden.

De lange eeuwen, die voorafgingen aan het begin van Japans geschrevengeschiedenis, zijn overrijk aan miten, sagen, legenden en spreuken. Natuurlijk gaan wij die niet alle na. Maar voor een overzicht van Japans kultuurgeschiedenis zijn zij toch heel belangwekkend.

In een tweetal kronieken, de Kodjiki en de Nihongi of Nihongsjoki, zijn die verhalen opgetekend. Nu stammen die beide boeken uit de 8e eeuw van de christelijke jaartelling. De Kodjiki loopt tot ongeveer 500 n.Chr.; de Nihongi sluit ongeveer bij 700.

Enkele van de legenden moeten wij toch kennen.

In de eerste plaats, hoe het ontstaan van de keizersdinastie wordt gedacht. Die kronieken beginnen met een verhaal van de wereldwording (kosmogonie). Daarin vinden wij een mooie vertelling, die duidelijk de indonesische gehoorte-mite van de twee-eenheid Geest-Ziel toepast op het ontstaan van vorsten en volgelingen. Wij tippen daaruit het volgende aan.

De zonnegodin Amaterasoe en haar tweelingbroeder Soesano dalen neer uit de hemel. Soesano komt neer in Korea, Amaterasoe zendt haar kleinzoon naar Kioesjioe. Zij zeide: "Dit is het land waarover mijn nakomelingen in alle eeuwigheid als vrije mensen zullen heersen."

Het is niet mogelijk, dat hierin een schemerige en natuurlijk religieuze voorstelling is gegeven, - denk maar aan onze eigen indonesische badads, - van de komst van de beide volkeren-groepen, uit welker samenstelling het japanse volk is ontstaan: de mongoloïde stroming uit Centraal Azië en de maleis-polinesische stroming uit het zuiden. In elk geval zijn nog heel duidelijk ma -

leis-polinesische elementen in de japanse taal, de japanse godsdienst en de zeden en gebruiken van de Japanners terug te vinden.

De geschiedenis van Japan houdt zich voorts voornamelijk bezig met de lotgevallen van de maleise voorouders, de nakomelingen van godin Amaterasoe.

Djimmoe Tenno.

Het schijnt verder, dat de eerste menslijke heerser Djimmoe Tenno is geweest, die volgens de legende Amaterasoe's nakomeling in de 6e graad was. Djimmoe Tenno, vermoedelijk nog volkomen Maleier, was blijkbaar een veroveraar. Van uit Kioesjoe zou hij "het oosten" veroverd hebben. De legenden zijn vol verhalen van vechten en strijd. Eindelijk vestigde Djimmoe Tenno zijn hof te Yamato in Centraal Japan. Hij zou dan op 11 Februari 660 v.C. de troon bestegen hebben. Deze datum is in de 20e eeuw vastgesteld geworden als dag tot uitvaardiging van de nieuwe grondwet van Japan. Sedert dat ogenblik is deze dag een nationale feestdag in het land.

Kultuurstadia.

Na Djimmoe Tenno komt een reeks van 23 heersers, die te zamen 12 eeuwen geregeerd zouden hebben. Als wij nu de kronieken doorwerken vinden wij uit deze lange geschiedenis-periode enkele bijzonder belangwekkende punten.

Zo hebben de vrouwen in Japan van alle aanvang af een hoge en vereerde positie in de samenleving ingenomen. Zij zijn de heldinnen van vele oude verhalen. Dit wijst al evenzeer op een sterke invloed van de maleise stam van het japanse volk. Bij de Maleiers toch leeft het moederrecht nog thans voort en daaruit is langs geheel natuurlijke weg de bevoorrechte positie van de vrouw voortgekomen. Ook overig Indonesia heeft in zijn staatkunde nooit de vrouw miskend. Vrouwen zijn dikwijls regeersters geweest. Zelfs in Madjapait. In het japanse tweeling-geloof heeft de éénheid Geest-Ziel een vrouwelijke helft.

Voorts blijkt er uit die oude voreten-kronieken, dat irrigatiewerken, kanalen en vijvers doorlopend de aandacht van de heersers hebben gehad.

Mede blijkt daaruit, dat de voreten uitgebreide harems hadden, hetgeen mede naar Zuid-Azië schijnt te wijzen. De voreten hadden daar-

door

door een grote nakomelingschap. Keizer Keiko zou b.v. aan ruim 70 zonen gronden hebben toegewezen. Uit deze gang van zaken kan ten dele de aanzienlijke landadel ontstaan zijn.

In 81 v.C. bepaalde een keizerlijk edict, dat elke provincie zich moest wijden aan scheepsbouw. Schepen kregen blijkbaar een bizonder grote betekenis in verband met de opkomende handel tussen de vele eilanden en vermoedelijk ook door de groeiende noodzaak, om deze handel tegen belagers te beschermen. Sedert is het japanse volk een zeevarend volk gebleven, zoals hun maleise voorouders ook geweest waren.

Een kultuurdaad van grote waarde was de afschaffing van het gebruik om volgelingen van een vorst bij diens dood levend te begraven. Een gebruik, dat in Zuid-Azië (Hindoestan, Bali) de vorm van weduwenverbranding heeft gekregen, en waarvan de oude Vikingsagen ook gewagen. De Japanner verving reeds eeuwen en eeuwen geleden de levende offers door symbolische kleifiguren.
Uit de keizers-kronieken blijkt eindelijk, dat er een taaie langdurige strijd is geweest tot onderdrukking en verdrijving van "de wilden", waarin wij waarschijnlijk de Ai'noe's moeten zien.

Verovering van Korea.

Dan komen wij aan een verhaal, dat reeds duidelijker sporen van geschiedkundige juistheid bevat. Het betreft de verovering van Korea (202 n.C.) door de keizerin-weduwe Djingo. Het is waarschijnlijk, dat zij werkelijk bestaan heeft. Chinese berichten toch spreken van deze tijd en verhalen van een vrouw, die over Japan begeerde. Korea, dat Korijo of Koegoerijo heette, zond gezanten naar het japanse keizer. Nu en dan waren japanse strafexpedities naar Korea nodig. De koreaanse annalen spreken van overvallen en plunderingen door japanse zeerovers en van tochten door japanse zendelingen en kooplieden.
Het wijst er op, dat er een voor die tijd belangrijk verkeer bestond tussen Japan en Korea, vredelievend en vijandig. Via Korea werkte een grote beschavingsinvloed uit China naar Japan door.

In 284 regeerde keizer Oödjin. In heel vele keizers en adelsnamen komt de aanduiding djin voor,

vermoedelijk

vermoedelijk het mongoolse (chinese) yang, het maleise jang, de helpende heilige-geest, geïncarneerd in de heersers. Als beschermende demon vinden wij jang in het arabisch djin terug en in tal van talen als din, djen, jen, jan, djon, ian, iwan meest als mansnamen voortlevend. (Odjin, Odin, Wodan zou de Grote Geest kunnen betekenen).

Keizer Odjin liet uit Paktsjé (In Korea) de geleerde Wang-in naar Yamato komen als leraar ten hove. Hij moet de Japanners de schrijfkunst geleerd hebben.

Beschaving. Toch kon het japanse volk, vergeleken met de omgevende landen, China uitgezonderd, reeds een aanmerkelijke beschaving de zijne noemen. Het kende de bewerking van metalen, had ijzeren zwaarden en speren, ijzeren pijlpunten, helmen en borstharnassen. Zijn paardentuig bestond uit zadels, teugels en bit, stijgbeugels, harnachement van ijzeren platen, of van verguld of verzilverd koper. De algemene kleding bestond uit een tuniek van geweven stof, met een gordel opgehouden, waaronder een losse broek tot enkels reikte. Men versierde zich met zilveren halskettingen en met glazen kralen, met vingerringen uit verguld of verzilverd koper, ijzer of brons, dito knopen, metalen armbanden, vergulde platen aan de tuniek, met gouden oorhangers en gouden tiara's.

De voeding bestond in hoofdzaak uit vis, vlees en rijst. Men kende een sterke brandewijn, saké. De pottenbakkers-kunst en aarden vaatwerk waren reeds algemeen.

In de sociale bouw kende het volk de hechte familie onder een militair patriarch. Ambten waren erfelijk, waardoor een ambtelijke aristocratie begon te ontstaan, zoals wij die deels ook in Indonesië kenden en die aandeel zou hebben aan de vorming van adel-geslachten. Van deze waren de kiemen reeds zichtbaar in de clan-heren, die uit de familie stamleiders begonnen te ontstaan.

Odjin werd opgevolgd door Minitokoe, de Pandjiheld van het noorden, tevens een romantische figuur uit de japanse legendetijd. Zijn lotgevallen, gekoppeld aan die van zijn tweeling-broeder, herinneren sterk aan onze indonesische Kisatoe en Kidoewa, de minangkabause tweeling-vorsten. Als Mintokoe de troon niet wilde bestijgen, welke hij zijn oudere broeder wenste te doen bezetten, pleegt deze, na drie jaren van verstoktheid in Japan, zelfmoord en

een oplossing te vinden. Hier is wel duidelijk een placentale geboorte-mite.

Nintokoe bracht het keizerlijke hof over naar Naniwa, het huidige Osaka. Van zijn tijd is tot ons gekomen de afschaffing van gedwongen arbeid, de vaststelling van de provinciale grenzen, de eerste statistieken van Japans bodemproducten, en de ijsschuren om in de zomer over voorraden ijs te kunnen beschikken.

Zo zijn wij genaderd tot Japans historische tyd. Deze zet in met de gedeeltelijke verovering van het japanse gemoed voor een nieuw geloof: het boeddisme.

4. Tai Kwa (De grote Hervorming)

Economische Uitbotting.

De tijd werd tijd voor een verandering van godsdienst. Uit de ruwe economische eenvoud van het leven begon een beschaving te ontstaan. Er kwam een verfijning van gevoelens. En daarnaast begon een groeiende handel de tirannie van de clanheerschappij als een rem te gevoelen. Men moest zich daaraan ontworstelen. De japanse maatschappij was te eenvoudig van bouw. En de misbruiken door de te machtig geworden clanheren waren steeds minder te verdragen.

Feodale Tirannie.

Deze clanheren waren de heersers over de provincies. Het centrale gezag was zwak en had geen middelen om zich te doen gelden. De grote masse van het volk bestond uit onwetende boeren, slaven en slachtoffers van de dwingelandij van vele plaatselijke magnaten met ongebroidelde macht. Deze werden al lang niet meer benoemd door de vorst. Zij hadden eenvoudig een erfelijk geboorterecht ingesteld. Of, nog eenvoudiger, zij veroverden voor zich zulk recht door de gelegenheid daartoe te benutten. Gedwongen arbeid voerden zij weer in. Het volk werd tot economische slavernij gebracht. Het recht was bedorven. Belastingen werden naar eigen behoefte geheven. Over de boeren werd naar willekeur beschikt. Eigendomsrechten op de grond werden miskend. En zelfs kroondomeinen werden weggeroofd.

Het bestaande gezagssisteem was tot in de wortels fout. De stand van zaken werd nu door een verminkte codex van overleveringen, waartoe de voorouder-verering vervallen was, gewettigd en geheiligd. Zij, die verandering wilden, begrepen steeds duidelijker, dat de verkeerde dingen ook wortelden in een verwrongen

levensbeschouwing

levensbeschouwing. Zij haakten naar een totale verandering van binnen uit.
Dit maakte de weg voor het boeddhisme vrij.

Boeddhistische Propaganda.

Reeds tientallen van jaren waren regelmatig vele immigranten uit Korea in Japan gekomen. Het karakter van deze periode (400 - 550) wordt inderdaad gedragen door toenemende handelsrelaties tussen Japan en Korea en, via Korea, tussen Japan en China. De invloed van China's beschaving op de ontwikkeling van Japan was enorm. De grote ontwikkelingsdorst van het ontvankelijke japanse gemoed nam gretig over wat men voor beter hield. In de gehele geschiedenis van Japan is geen voorbeeld te noemen van een uit behoudzucht geboren onverstandig verzet tegen het nieuwe. Er is geen voorbeeld te noemen, waaruit zou blijken, dat de nationale ontwikkeling werd gremd door het vasthouden aan een verstarende adat uit onvermogen van de geest om het nieuwe te aanvaarden en te omvatten.

Aanvang van de Hervorming.

In het midden van de zesde eeuw kwam een koreaanse missie tot de japanse keizer, hem aanbiedende een Boeddha-beeld en de heilige boeken van deze godsdienst. Wij moeten dit punt vasthouden als het werkelijke begin van de invoering van het Boeddhisme en van de chinese beschaving in Japan.
Er waren toen reeds vele duizenden Chinezen in Japan. Wij lezen toch, dat in 540 een register werd samengesteld van de bevolking. Daaruit blcek, dat het aantal "mensen van Ts'in" (China) reeds ruim 7000 huizen bewoonden in de keizersstad, terwijl zelfs de minister van de schatkist een Chinees was.

Invloed van het Geslacht S o g a.

Soga, de opperse leider van de japanse aristocratie, de daimio's, bekeerde zich tot het boeddhisme. Van hem wordt verhaald, dat hij de keizer vroeg of Japan alleen onder alle volkeren zou weigeren de Boeddha te aanbidden.
De practische japanse geest vond een uitweg. Er werd overeengekomen, dat de Soga-clan bij wijze van proef het Boeddha-beeld zou aanbidden.
Onwelukkig werd kort daarop Japan door een pestepidemie geteisterd. Dat was wel een duidelijk bewijs van de macht van de nationale goden. Dus werd het boeddhisme verboden.
Maar daarna werd het met de pest veel erger. Een zuiver bewijs van de toorn van Boeddha.
Er moest een compromise (=schikking) gevonden worden. Aan de Soga-clan werd vergund de Boeddha te blijven aanbidden.

Maar

Maar de Soga's waren zeer machtig. Hun invloed strekte zich over het gehele land uit. Overal had de clan zijn leden en volgelingen. Deze vooral hadden zich geworpen op handel en scheepvaart. Zij nu voelden de rem van het oude wel sterk klemmen. En door hen won het boeddhisme zo snel in aanzien, dat het in enkele tientallen van jaren de gevestigde godsdienst van Japan is.

Politieke Bestrevingen.

Nog was deze vreedzame hervorming niet gewonnen. De invloed van de Soga's was zo groot, dat na de dood van keizer Soejoen, een vrouwlijk lid van de Soga-clan als keizerin Soeiko (593-628) de troon besteeg. Deze gang van zaken was niet vreemd. De economische opleving had, zoals overal ter wereld, de politieke macht nodig, om zich te kunnen doorzetten. Nu was er een manlijke troonopvolger, prins Sjotokoe Taisji, een van de mooiste figuren uit de japanse geschiedenis. Maar deze rechtmatige troonopvolger was een groot vriend van de Soga's, met wie hij de wapens had opgenomen tegen andere clans, die zich tegen het boeddhisme en de nieuwe geest hadden verzet. Hij wenste zich niet tegen keizerin Soeiko te keren uit ridderlijke afkeer van een strijd voor zo weinig persoonlijke bate als het bezit van een niet gewenste macht. Om Sjotokoe Taisji zijn tal van legenden geweven.

Prins Staldeur.

Hij heet in vele pieteitsvolle verhalen Prins Oemajado (d.i. Prins Staldeur), omdat hij bij toeval in een stal geboren was, een legende welke aan de bovennatuurlijke geboorte van diverse godsgezanten bij andere volkeren herinnert. Hij was kunstminnend, een groot geleerde en een uitmuntend krijgsman. Daarbij een krachtig paladijn (=beschermer) voor de nieuwe richting en een edelmoedig bestuurder. Hij is de eerste wettengever van Japan geweest. Deze wetten bestonden uit 17 afdelingen. Zij bevestigden het keizerlijk gezag, omschreven de plichten van de ministers, verboden het heffen van belastingen en het eisen van gedwongen arbeid.

Er waren nu ambtelijke relaties tussen Japan enerzijds en China en Korea anderzijds. Er was geen twijfel aan of het japanse volk wenste alles van China te leren, hetgeen het gebruiken kon.

Naka en Kamatari Karoe.

Na Sjotokoe's dood trachtten de Soga's zich van de troon meester te maken. Weer zetelde in naam een keizerin op de troon en regeerde een Soga in werkelijkheid. Deze usurpatie (troonsbeheersing)

voorde

voerde tot een burgerkrijg, aangevoerd door Kamatari, één van Japans geniaalste staatslieden. Kamatari , die stichter en stamhoofd werd van het beroemde Foedji-wara-geslacht, was toen nog een jonge man. Met de kroonprins Naka en diens oom, prins Karoe, smeedde Kamatari een samenzwering om Soga-no-Iroeka, de werkelijke heerser over Japan te doden.Dit is gebeurd. De keizerin trad af. Prins Karoe kwam als Keizer Kotokoe op de troon. Zijn raadsman bleef Kamatari, die gelegenheid kreeg zijn grote talenten als regeerder te tonen (645). Naka eiste in het belang van Japan de troon niet voor zich op.

Tai Kwa.

Onder Kotokoe, trouw gesteund door Kamatari,begon de geweldige en snelle hervorming in Japan, de tai kwa, welke ook toen reeds toonde, waartoe de geestdrift en de energie van het japanse volk in staat is. De omzetting van de algehele staatsinrichting naar chinees model wordt in zijn grootsheid, snelheid en gedegenheid enkel geëvenaard door de hervormingskracht van het japanse volk in de moderne tijd, die het in dertig jaren bracht op de derde plaats temidden van de grote mogendheden.

De Tai kwa bracht Japan met geforceerde marsen in de rij van de beschaafde landen in de toenmalige wereld. En dit geschiedde meest op vreedzame wijze. Wapengeweld was nagenoeg nergens nodig.
De zegegang van het boeddhisme was merkwaardig. Tempels verrezen in prachtvolle stijl, onbekend aan het sjintaisme met zijn opzettelijke eenvoud. Leraars en priesters kwamen met honderd-tallen uit China en Korea. Talloze japanse mannen en vrouwen werden boeddhistische monniken en nonnen.

De nieuwe Staat.

De staatsinrichting veranderde als bij toverslag. Opper-ministers werden belast met het uitvoerend gezag. Provinciale gouverneurs werden aangesteld en hun besturende taak nauwkeurig omschreven. Een eerste gloren van een statistische dienst werd ingericht om het besturen als basis te dienen. Irrigatiegebieden werden vastgesteld en de bevolking een gelijk aandeel in het nut daarvan ingeruimd. Het sistèem van omkoping werd met één slag uitgeroeid en zware straf, zelfs doodstraf werd op omkoping gesteld. Volledig petitie-recht werd aan een ieder geschonken, het keizerlijk paleis toegankelijk gemaakt voor elke klager. Landroof werd ongedaan en voor de toekomst onmogelijk gemaakt. Vaste belastingen vervingen het knevelingssaisteem. Een geweldige hervor-

ming maakte

maakte de rechtspleging en de rechtsbedeling door in enkele jaren. De benoeming van ambtenaren werd gekoppeld aan bekwaamdheid en vaardigheid in schrijven en enkele takken van kennis. Het misbruik van erfelijkheid van ambten vond krachtige bestrijding. Alle grond werd weder teruggebracht in onbeperkte eigendom van de vorst, die volledige beschikkingsmacht kon vergeven. Alle oude be - lastingen en alle gedwongen arbeid werden afgeschaft.

Er werden 8 departementen van staatsbestuur in gesteld. Van deze ministeries- in een tijd, dat het grootste deel van de overige wereld nog in feodale kluisters lag- waren er twee bestemd voor hofzaken; de overige regelden onderwijs, eredienst binnenlandse zaken (minboesjo), oorlog (hijoboesjo), finantiën (okoerasjo) en justitie.

Afschaffing van het feodalisme.

Het doel van keizer Kotokoe en zijn medewerkers was overduidelijk: afrekening met het feodalisme. Zij zijn niet geheel geslaagd daarin. Maar zij brachten een wonderlijke beschavingsvooruitgang te weeg in nog geen tien jaren (646-653).

Practisch Boeddhisme.

Japan aanvaarde het boeddhisme en de in het gevolg daarvan komende diep ingrijpende hervormingen als een navolging van het geloof an de civilisatie van beschaafd Azië; als een noodzakelijke factor tot eigen ontwikkeling. De strijd tussen het oude sjinto en het nieuwe geloof roerde slechts zelden het zo bij uitstek gezonde japanse gemoed. Met de verklaring, dat alle vereerde voorouders boddhi - satwa's waren, incarnaties van de Boeddha, waren verreweg de meesten tevreden. Het boeddhisme bond de japanse geesten niet door zijn diepte en schoonheid, maar om de wille van de bekeerlingen, om de wille van de uiterlijke praal, om de wille van het door de civilisatie zelf komende meerdere levens - gemak.

Imitatie en Oorspronkelijkheid.

De Japanners toonden zich ijverige en uitmuntende leerlingen, bezield door een ruim toekomst-inzicht, gezond-afkerig van schadelijke behoudzucht die, gelijk reeds gezegd, uit geestelijk onvermogen tot schenden zich vastklampt aan het vermummede verleden, aan een verafgode adat. Deze grote re - volutionaire wil en revolutionaire kracht tot verjonging hebben Japan er voor behoed een natie op het tweede plan te blijven en zullen het ook in de toekomst daarvoor behoeden.

In

In dit opzicht zijn zij geheel anders en oneindig veel sterker dan de Chinezen, de Hindoes en de Javanen, ons nog feodaal-georiénteerde indonesi - sche stamdeel. Japans sterke scheppingskracht maakte, dat het volk zich wierp op al het betere dat van buiten Japan bereikte. De Japanners imi - teerden dit als ijverige en nauwgezette scholie - ren. Dan echter drukten zij op de imitatie de stempel van hun grote en onmiskenbare oorspronke-lijkheid. Die deed een japanse kunst ontstaan,een japanse etiek (=zedenleer), een japanse letterkun-de, geboren uit het eigen volksgenie.

Dat het boeddhisme ten slotte een leer bracht, diametriaal (=lijnrecht) staande tegenover het sjinto, dat is tot nu toe in Japan niet begrepen. Het boeddhisme centraliseert zich om de zielsheilt van het geest-ziel-geloof. Het sjinto was een on-bedorven heilige-geest-geloof. Het boeddhisme leert de bevrijding uit de sombere tragiek van de gekoppeldheid van de ziel (d.i. de mens) aan het aardse bestaan. Djinto leert de jubel van het eeuwige hemelse leven van de vrije ongebonden geest in de mens.

Als later het boeddhisme in Japan ineenstort, dan komt dat ook daar vandaan, dat een schemerach-tig begrijpen kom van zijn noodlottige werking in de ondermijning van het keizerlijke gezag, dat in de verering van de voorouders wortelt.

5. De Nara-periode.- Macht van de Foedji-wara-clan.

(9e tot 12e eeuw).

Handel op Korea ver-loren.

De economische opleving van Japan bracht al heel spoedig wrijving met het buiteland. De handel op Korea werd benadeeld door binnenlandse troebelen op dat schiereiland. Een rijkje, Silla, had de andere staatjes overmeesterd. En één hiervan, de bondgenoot Paktsjè, riep de hulp in van Japan. Een japanse ex-peditie koos zee, om Paktsjè te steunen. Maar dit avontuur liep slecht af. Korea was tenslotte een vazalgebied van China. Dit rijk bemoeide zich met de koreaanse aangelegenheden en een chinese vloot vernietigde de japanse expeditie (663).

Japan had voortaan zijn handen van Korea af te houden, hetgeen voor de handel een gevoelige klap was. Het zou lange eeuwen duren, tot in de twintigste eeuw, voordat

voordat Japan zich van Korea meester maakte.-

Geheel te niet ging de koreaanse handel echter niet. Vele Koreanen emigreerden naar Japan en onderhielden de handels-relaties met het vaderland. Zij werden in Japan gastvrij ontvangen.

Burgeroorlogen.

De vreedzame ontwikkeling van het land werd echter weer eens verstoord door een burgeroorlog (671). In de geschiedenis van Japan treft wel heel sterk de lange eeuwen blijvende trek van onderlinge krijg tussen de machtige adelsgeslachten. Het waren de telkens oplaaiende feodale twisten bij een sterk militair gezind volk. Telkens onderbraken zij de economische ontwikkeling van land en volk. In dit opzicht lijkt de geschiedenis van Japan treffend op de geschiedenis van Java. Ook hierbij ons werd de opwaartse ontwikkeling telkens, ten nadele van de volks-ontwikkeling, door onderlinge geslachtenstrijd doorbroken.

In 686 bracht de opvolgingsmoeilijkheid bij de dood van de keizer opnieuw de wapens in de vuisten.

Kronieken.

De Nihongi, de oude kroniek, met vaak zeer twijfelachtige historie, eindigt met 679. Maar de kronieken van oud-Japan werden voortgezet in nieuwe historie-boeken Sjiokoenihongi, Nihon-Koki en andere officiële historiën.

Ook leren wij veel uit het Burgerlijke Wetboek van Taiho. Het is het oudste nog bestaande japanse wetboek, uitgegeven in 702.-

Nara-periode (8e eeuw)

In het jaar 710 werd de stad Nara aangewezen als keizerlijke hoofdstad. De periode 710-782 wordt de Nara-periode genoemd.

In 782 werd de keizerlijke hof- en hoofdstad naar Nagaoka verplaatst.-

De Nara-periode was over het algemeen vredelievend en tekende een grote vlucht van kunst, letterkunde en godsdienst. De invloed van China's beschaving was algemeen. Nara werd bezocht door vele geleerden en kunstenaars uit het buitenland, uit China en Korea, maar ook uit Hindoestand, Kambodja en Indonesië, uit Centraal-Azië en Tibet. Vele jonge Japanners gingen naar China om te studeren.

Kunstbloei.-

Kunstbloei.

Hindoese invloed in het godsdienstig beeldhouwwerk is na te speuren. De narase beeldkunst is opmerkelijk voor zijn krachtige uitdrukking en zijn schoonheid.

De dichtkunst begon op te bloeien. Beroemd is het dichtwerk uit deze tijd Manijosjoe. De dichters Hitomaroe en Akahito leefden in deze periode.

Individuële Grondeigendom.

De economische opbouw van Japan kwam ook tot uiting in de hervorming van het grondrecht. Wij zagen, dat tijdens de tai-kwa de eigendom over de grond weer aan de keizer was getrokken en dat deze vòrmaande beschikkingsmacht had tot vergeven van grond aan bebouwers. Deze vorm bracht geleidelijk ernstige bezwaren met zich, doordat een periodieke herverdeling te vaak nodig werd. Nu kwamen de boeddhistische kloosters op, die het voorrecht kregen van vrijdom van grondbelasting. Wat gebeurde nu? De grondbezitters stonden hun gronden aan de kloosters af, en huurden die van deze kloosters weer in. Daardoor behoefden zij slechts heel matige grondrente aan de bezitters, de kloosters, te betalen. De finantiële gevolgen voor de staat werden steeds schadelijker. Dit was de reden, dat een individueel eigendomsrecht voor de boeren voordeliger werd gevonden. En in de Nara-periode zien wij dan ook de eerste sporen er van hoe dit individueel eigendomsrecht op de grond het eerste bezitsrecht begint te verdringen.

Dezelfde gang van zaken hebben wij in ons eigen vaderland kunnen volgen. En ook in Indonesië kunnen wellicht gelijke oorzaken aan het werk geweest zijn.

Ontdekking van Koper.

In 708 werd in de bodem koper ontdekt. Er werd een Munt opgezet, een koperen munten kwamen in circulatie. Maar de eredienst verslond grote hoeveelheden koper, waaruit klokken, bellen en beelden gegoten werden. Het grootste koperen beeld van de Boeddha was de Daiboetsoe te Nara, waarvoor ruim 560 ton koper nodig was.

De godsdienst maakte zich steeds meer van de gemoederen meester. Vooral ook het hof werd door vroomheid bevangen. Onder deze vroomheids-drang werden hospitalen en armenhuizen, bruggen en wegen gebouwd en aangelegd. Bij de uitvoering van deze godgevallige werken of werken van publiek belang werd keizer Sjomoe krachtig gesteund door een koreaans priester Djiogdji Bosatsoe, een

eminent regeerder. Sjomoe trad af en werd monnik. Zijn dochter, keizerin Koken, abdiceerde (= deed afstand van de troon) eveneens en werd non.(752).

Macht van de Kerk.

Onder zulke omstandigheden werden de staatszaken al meer in handen gelaten van 's keizers eerste raadsman Emi-no-Osjika-tsoe, een lid van de Foedjiwara-clan. In deze periode veroverde het boeddhisme steeds meer macht. Dit leidde tot burgeroorlog, waarbij de partij van het nieuwe geloof zegevierde. Een monnik Dokijo, adviseur van de keizerin, werd rijkskanselier. Door machtswellust gedreven, trachtte hij zich zelf tot keizer te maken. Dit kostte hem zijn leven. Van betekenis is het, dat van dit tijdvak af tot 1630 geen vrouw meer op de japanse troon geweest is.-

Foedjiwara-periode.

Een waarlijk bekwaam heerser, keizer Kwammoe kwam eindelijk in 782 op de troon. Dit was het begin van een nieuwe periode in de geschiedenis van Japan, die de Foedjiwara-periode genoemd wordt.-

Invloed van de godsdienst.-

Het was nodig, dat het hof van Nara wegtrok naar Kioto, dat tot 1869 Japans hoofdstad is gebleven. De keizer wilde ontkomen aan de invloed van het boeddhisme. Deze invloed was in voortdurende groei en al meer werd de staatkunde van het land door de godsdienstige verlangens beïnvloed.

De voortdurende pogingen van de vorsten van Japan om af te rekenen met het voortsluipend misbruik van het erfelijk ambtenaarschap, vooral van de provinciale gouverneurs werden telkens weer door die invloed werkingsloos gemaakt.

Ambtserfelijkheid.

Deze erfelijkheid is volkomen dezelfde als die bij de geslachten van de provinciale heersers en leenmannen hier in Indonesië waaruit de regenten gegroeid zijn. Daar deze erfelijkheidsgedachte ten slotte in de godsdienst wortelde, is het duidelijk, dat zowel in Japan als in Indonesië, de clerus voor het behoud van deze ondemocratische staatsbouw op de bres stond.

In Japan heeft de eigen volksontwikkeling tenslotte aan deze staatsvormen een eind gemaakt. In Indonesië is het door de omstandigheden in stand gebleven.

Clanmacht.-

Clanmacht.

De economische gevolgen waren in Japan (en in Indonesië) gevaarlijk voor het gezag van de vorsten. Er ontstonden machtige landmagnaten, die steeds meer grond van de boeren aan zich trokken en de rijks-schatkist zag al meer inkomsten te loor gaan. Het landbezit van deze adelsheren was namelijk vrij van belasting.

Sjogoens.

Er is een voortdurend streven geweest om de titulaire macht, de macht in naam, te scheiden van de werkelijke macht. De Sjogoens waren gedurende eeuwen de werkelijke heersers. De geschiedenis van Japan van Kwammoe tot Meidji is niet een geschiedenis van keizers. Het is de geschiedenis van enkele machtige families, waarvan de Foedjiwara-clan de eerste was. Niettemin bleef de keizer steeds op de troon en werden hem hulde en eerbied gebracht. In de machteloze keizer vond het volk zijn eenheid.

Macht over het geslacht van de Keizer.-

De Foedjiwara's onderdrukten de keizers niet door militair geweld, zoals latere Sjogoens gedaan hebben. Hun staatkunde was een vredelievende. Zij verbonden het geslacht van de keizer aan het hunne door voortdurende inhuwelijking. In huh machtsperiode waren de keizerinnen op de japanse troon Foedjiwara-edelvrouwen.
De keizerlijke prinsen werden in de paleizen van de Foedjiwara's opgevoed. Zo was de Sjogoen Mitsjinaga (966-1027), die 30 jaren Japan regeerde, schoonvader van drie keizers en grootvader van nog vier andere keizers.
Toch was deze Foedjiwara of heian-periode (Heyankio- of "hoofdstad van vrede" was een andere naam van Kioto) niet schadelijk voor het land en meest heilzaam. Het is in het algemeen een periode van vrede en ontwikkeling geweest.-

Kultuurverfijning.

De bizondere militaire feiten uit deze anderhalve eeuw waren de ontwikkeling van de zeeroof en zijn bestrijding, een poging van Masakado (939) om zich tot keizer uit te roenen, de verdere verdrijving van Ainoe's en de rebellie van het Abe-geslacht. In kioto merkte men daar weinig van. Letterkunde, kunst en ridderschap bloeiden op. Ook het boeddhisme maakte een bloeitijd door en steeds groter werd zijn invloed op de staatkunde. De wetenschap kreeg nieuwe prikkels. Geleerden als Kobo Daisji en Dendjio Daisji bezochten China van waar zij terugkeerden met nieuwe denkbeelden over wetenschap, kunst en godsdienst.

China

China was ook in deze periode het voorbeeldland. Maar terwijl aldus een beschaafde maatschappy zich steeds meer verfijnde, werden de provinciale heersers voortdurend machtiger en verzamelden zij steeds meer de krijgshaftige geest van het land om zich heen.

Tendjin. Een schilderachtige figuur van deze periode was Soegawara no Mitsjizane, bij elke Japanner voortlevend als Tendjin (het Gods Geest, de heilige Geest), een geleerde en staatsman, die na zijn dood geheiligd werd als Tendjin Sama, de god van het schrift. Deze vergoddelijking van een mens na zijn dood is heel interessant. Het is een aanwijzing om het sjinto in zijn werkelijke wezen te begrijpen. Een wonderlijk helder licht werpt dit op de leer van onze landgenoot Ward, die aantoonde hoe de mens zich zijn eigen goden schiep. De geest van de voorouder, toonde Ward aan, weer opgaande in de wereldgeest, wordt als "oudere broeder" de helpende half-god. Later een godheid zelf. Er is nog geen ander feit bekend, nog vallende in de historische tijd, waaruit zo duidelyk de gang van het godsdienstig denken van de mens zich voor onze ogen aftekent.

Economische Ontwikkeling. De macht van de Foedjiwara's werd eigenlijk het eerst ernstig aangetast door keizer Go-Sandjo. Hij toch bestreed het doorvretende kwaad van de erfelijke heerschersmacht van de clan-heren. Hij nam vele sjoën in beslag, nl. uitgestrekte landgoederen, die geleidelijk in het bezit van deze clan-heersers waren gekomen. Hij ook begon de economische en politieke macht van de kerk terug te dringen. Hoewel hij slechts vier jaar regeerde, tekent toch zijn bewind, dat hij door bijzondere omstandigheden vrij onafhankelijk wist te doen zijn, het begin van een economische worsteling van troon en volk tegen adel en kerk, een strijd gelijk wij uit de geschiedenis van andere volkeren nauw of in het geheel niet kennen.

De godsdienst verslond geweldige sommen gelds voor de bouw en de versiering van tempels. De kloosters hadden legers van huursoldaten in dienst. Zij werden forten. Met hun legers trachtten zij niet alleen hun bezittingen te verdedigen en uit te breiden. Zij bedreigden er ook Kioto en de regering mee.

Taira en Minamoto.-

Taira en Minamoto.

De tijd werd rijp voor nieuwe clanstrijd. Twee grote militaire clans begonnen naar de macht te streven: de Tiara-clan en de Minamoto-clan. Hun onderlinge oorlogen heten de Gempei-oorlogen.

Gempei-oorlogen.

Twisten over de erfopvolging op de keizerstroon gaven de Taira's de gewenste gelegenheid. Zy versloegen de Minamoto's, drongen de Foedjiwara's weg en Kijomori, de clanheerser van de Tiara's, maakte zich dictator.

Kijomori Dictator.

Hij was een hard en impopulair meester. Vooral de boeddhistische geestelijkheid kwam in verzet. Het einde kwam door een nieuwe burgeroorlog. Deze bracht de overwinning aan de Minamoto's. De leidsman van deze clan, Joritomo, kwam uit ballingschap terug, sloeg aan het hoofd van de zijnen met zijn halfbroeder Josjitsoene de tegenstanders in de slag van Itsji-no-tani nabij Soema (1184) en in de grote zeeslag van Dan-no-ura (1185).

Josjitsoene geldt in de japanse geschiedenis als een van de grootste strategen. In vele verhalen en romans zijn hij en zijn trouwe dienaar Benkei nog steeds populaire helden.-

6. Japans geboorte als militaire natie.

(13e tot 17e eeuw)

De nu volgende eeuwen hebben voor Japan een groten betekenis gekregen. De natie werd tot een volk van soldaten inéen gesmeed. Ook de historische omstandigheden leidden daartoe.-

Militair Bewind.

Door wapengeweld was de Minamoto-clan tot de macht gekomen en Joritomo heeft dadelijk die militaire macht bevestigd.

Te Kamakoera stelde hij een militaire regering in, Bakoefoe geheten, met een departement van binnenlandse zaken, een departement van financiën, een opperste rechtbank en een rijksraad.

Aan de adelsgeslachten, bezitters van sjoën(landgoederen) werd het recht tot het houden van eigen soldaten ontnomen. In elke provincie werd een opperste militaire bewindhebber aangesteld, wiens taak het was soldaten te werven, legerscharen te oefenen en de rust te handhaven. Naast hem werd een ander

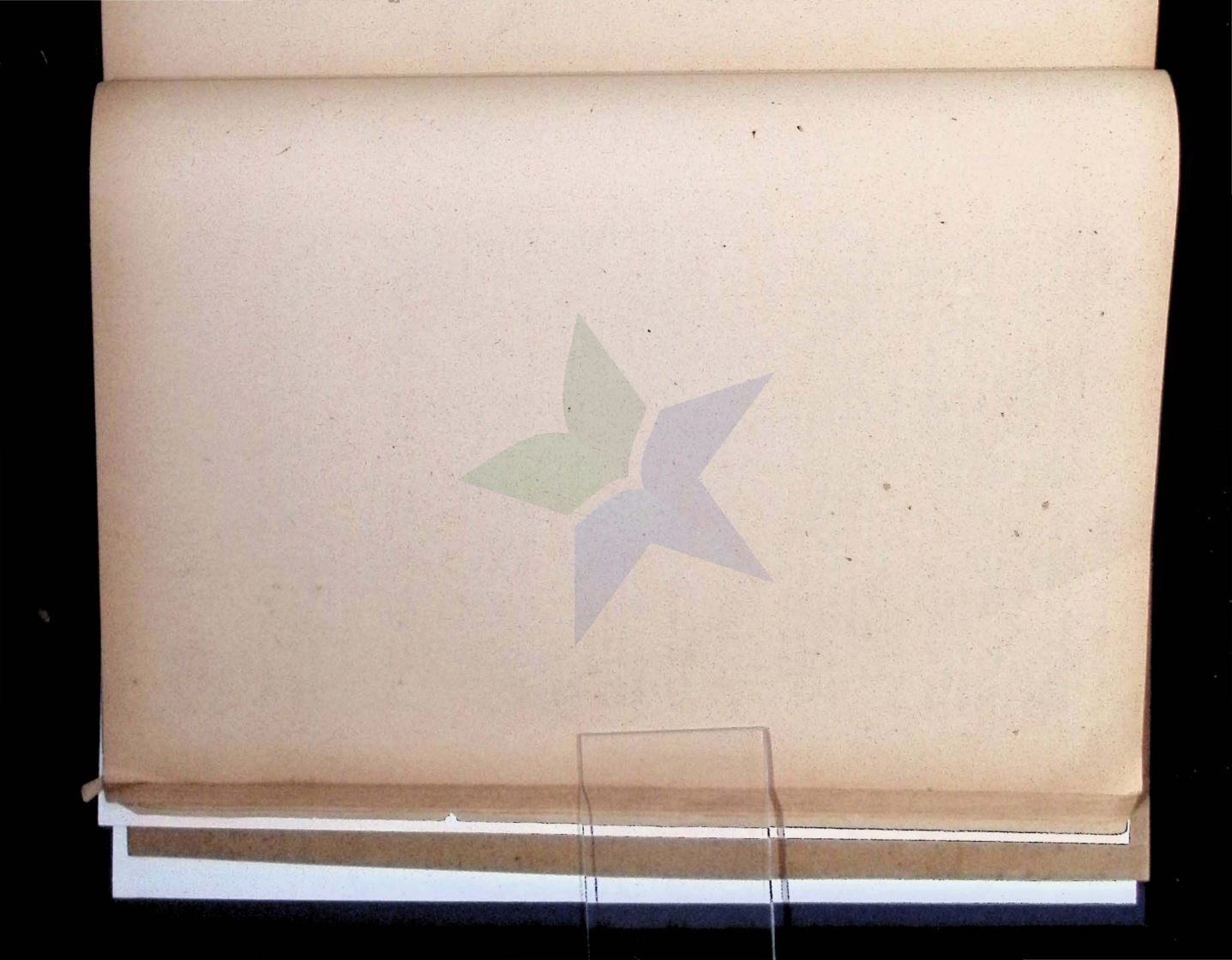

ander hoog militair bewindsman belast met de inning van belastingen en rechtspleging.

Deze militairen waren verantwoording verschuldigd aan de Bakoefoe. Joritomo was een krachtig vertegenwoordiger van het feodalisme. Hij begreep, dat hij de kerk aan zijn zijde moest houden en verzoende zich met de geestelijkheid.

Sjogoenaat. Van de keizer wist hij gedaan te krijgen, dat hij sjogoen voor het leven en over geheel Japan werd.

De sjoegoen was de opperste maarschalk en kanselier. Hem was de werkelijke macht toevertrouwd. De macht in naam bleef bij de keizer. Joritomo was de eerste sjogoen in deze vorm en met deze algemene macht. Tot 1869 toe zou dit sjogoenaat blijven bestaan dat aan de geschiedenis van de Japanse middeleeuwen een eigen karakter heeft gegeven.

De betekenis van Joritomo's bewind is niet de onderschatten. Hij heeft het betekenisvolle feit tot stand gebracht het zaad te zaaien, dat een geheel volk als een krijgshaftige natie zonder weerga heeft voortgebracht. In deze periode liggen de wortels van het Japanse volkskarakter dat de wereld kent en heeft leren eerbiedigen.

Dit karakter vertoont twee grote trekken: het is kunstzinnig en krijgshaftig. En in beide opzichten tot in grote algemeenheid.

Het Japanse volk werd een volk van soldaten. De regering en het sociale leven werden beheerst door de militaire klasse.

Joritomo + (1199) Hodjo's. De grote sjogoen stierf op het eind van de 12e eeuw. De macht ging over naar het verwante geslacht Hodjo. Gedurende lange tijd met weinig onderbreking vertoont de geschiedenis van Japan nu dit beeld: de macht van de keizer is slechts macht in naam; de macht berust bij de sjogoen; maar ook de macht van de sjogoen is slechts macht in naam; de werkelijke macht berust bij de sjikken, de regent, die namens de sjogoen, gewoonlijk een kind, regeert.

Een eerste onderbreking kwam door een poging van keizer Go-Toba om de macht aan zich te trekken met behulp van de soldaten van de kloosters. De Hodjo-heerser brak deze poging onmiddelijk, verbande de keizer, beheerste nu ook het hof en stelde te Kioto twee militaire gouverneurs aan. Meer dan drie duizend landgoederen, toebehorende aan 's keizers volgelingen werden verbeurd verklaard en aan de aanhangers van de Bakoefoe geschonken. Het feodalisme was nu sterker dan ooit.-

Mongoolse veroveringsdorst.

Mongoolse Veroveringsdorst.

De militaire opgroei kreeg op het eind van de 13e eeuw een vuurproef te doorstaan.

Khoeblai Khan, de mongoolse keizer op de troon van China, wenste Japan te onderwerpen en tot vazalstaat te maken. Toen vredelievende middelen en zelfs piraterij op japanse eilanden (1274) niet hielpen, werd een sterk leger Mongolen en Chinezen op Kiesjoe geland. Het werd echter versla - gen en teruggeworpen. In 1281 zond Khoeblai Khan een geweldige soldaten-massa naar Japan. Een va - derlandslievende uitbarsting sleep door het gehele bedreigde land de vlammen uit. Ook de boeddhistische geestelijkheid toonde zich een nationale kracht te zijn. De natuur hielp mee: de mongoolse armada werd door een tifoon zo deerlijk gehavend, dat van de tuchtigingsoorlog moest worden afgezien.

Economische Verval.

Intussen moest aandacht worden gegeven aan een toenemend economisch verval. De landadel begon weer tot de oude misbruiken terug te keren. De regering werd bekneld door gebrek aan middelen. De militaire klasse kwam in schulden.

Misoogst en pest brachten velen onder het volk vlak bij de hongerdood. De eerste Hodjo's hadden padi in grote pakhuizen opgeschuurd om in tijden van nood te worden gedistribueerd. De regering had echter uit geldnood de voorraden geleidelijk verkocht.

Van deze toestand poogde keizer Go-Daigo (sedert 1318 op de troon) gebruik te maken om zich van het werkelijk gezag meester te maken. De poging mislukte echter. De keizer werd naar de Oki-eilanden verbannen. Maar het was toch gebleken, dat het volk niet meer achter de Hodjo's stond.

Val van het Geslacht Hodjo.

In 1333 wist Go-Daigo van de Oki-eilanden te ontsnappen. Het volk schaarde zich om hem heen. Generaal Asjikaga Takaoetsji liep naar hem over. Generaal Nitta Yoesjisada viel Kamakoera aan en stak het in brand. Met 800 volgelingen pleegde de laatste Hodjo hara-kiri. (=zelfmoord door openmijding van de buik).

Maar keizer Go-Daigo miste de bekwaamheden om zijn gezag te bevestigen. De winner in de burgeroorlog was Asjikaga Takaoetsji, die zich zelf tot sjoegoen proclameerde (1335). De keizer weigerde hem te erkennen en vluchtte met de rijkssieraden.

Kamakoera - Periode

Kamakoera-Periode 1185-1338.

De Kamakoera-periode was hiermee tot een eind gebracht. De sjogoens uit het geslacht van de Asjikaga's begonnen nu hun machtsperiode.

Gedurende lange tijd waren er nu twee keizers in Japan, want de sjogoen had in de plaats van de gevluchte Go-Daigo een andere keizer uitgeroepen. Deze toestand heeft ruim een halve eeuw geduurd. Eerst Josjimitsoe, de bekwaamste sjogoen uit de Asjikaga-clan wist er een eind aan te maken (1392).

De sjogoens hadden zich te Kioto gevestigd. Yosjimitsoe toonde zich ook in ander opzicht een bekwaam heerser. Hij wist de zeeroof, een gevolg van economische depressie, welke tot een beroep was uitgegroeid, uit te roeien. Met China werden weer vriendschappelijke betrekkingen aangeknoopt. De handel met China begon weer te bloeien. Als gevolg begon langzaam weer wat welvaart in het land te komen.

Verval van de Asjikaga's.

De geschiedenis herhaalde zich. Ook de Asjikaga's gingen zich aan hun macht te buiten. Het gevolg was als van ouds, dat het volk het slachtoffer werd van onophoudelijke burgeroorlogen. Daarin vond wel is waar de militaire geest voldoening en daardoor bleef de romantiek voortleven, maar de economische toestand verslimmerde door dit ruinerende vechten.

Kunstbloei.

En toch, de kunst leefde op. Juist deze tijd van broederkrijg werd de gouden eeuw voor de japanse schilderkunst. Menig klassiek stuk letterkunde ontstond in deze roerige dagen. Het Nodrama werd uitgevonden. De kunst bloeide vooral in de kloosters. Toch was dit niet mogelijk geweest als de japanse volksziel geen veerkracht genoeg bezeten had om deze bloedige eeuwen door te komen.

Hoe noodlottig de voortdurende strijd tussen de clans was, hij prikkelde de geest van avontuur en bood grote kansen voor bekwame lieden, ongeacht geboorte. De oorlogen brachten dit goede mede, dat de laatste resten van slavernij voor goed werden weggevaagd. Hierin was het japanse volk andere volkeren eeuwen vooruit.

Economische ondergang.

Economische ondergang.

Tegen het midden van de 16e eeuw was de toestand van land en volk diep bedroevend. Belastingen gingen vaak op tot 70% van de inkomsten. Buitengewone belastingen werden dan ook nog telkens geëist. Het volk kwam telkenmalig in verzet. Rebellie was niet van de lucht. Het gezag was een verzwakt instrument geworden. Banditisme bleeide welig. Orde en tucht waren ver te zoeken.

Nieuw Licht.

In deze benarde tijd komt een driemanschap op van ongewone begaafdheid. Het bracht het arme volk vrede en het verscheurde land eenheid. Toch waren hun middelen die van het geweld.

Dit driemanschap was als de vrucht van een gruwelijke tijd van pijnlijke groei.

Noboenaga, Hidojosji en Ijejasoe.

Zij waren Noboenaga (1543-1582), Hidojosji (1536-1598) en Ijejasoe (1542-1616). Zij voerden Japan de 17e eeuw in met een herboren verwachting van een rijke toekomst.

Aan dit geniale driemanschap wijden wij een nieuw hoofdstuk.

7. Noboenaga, Hidojosji, Ijejasoe.

Feodale Chaos.

De geschiedenis van Japan wordt nu gemakkelijker te volgen. De geschiedenis van generaal Oda Noboenaga onderdrukten het bestaande feodale sisteem en brachten de factoren bijeen waaruit een nieuw japans keizerrijk kon worden opgebouwd. Er was geen centraal gezag. De sjogoens waren poppen. De clanheersers waren de eigenlijke meesters van het land. Het was weer geleidelijk een herhaling geworden van de toestanden van lang vervlogen tijden.

De Vrijstad Sakai.

Een interessante economische en sociologische groei-vorm was de vrijstad Sakai, nabij Osaka. Deze stad had zich van zijn feodale meesters bevrijd en regeerde zich zelf naar eigen stadswetten.

Macht van de Kerk.

Een andere belangwekkende gezagsbron was de Boeddhistische Kerk. Nog meer dan te voor waren de kloosters tot vestingen uitgegroeid, met omliggende rijke landgoederen, troepen en wereldse eerzucht. Het boeddhisme begon zich in secten te splitsen, waarvan er enkele het karakter van protestantisme kregen. Al meer werd aan de priesters van deze secten vergund te huwen. Er waren secten, die vrijwel niet meer te onderscheiden waren van clans met al de politieke wensen van zulke clans.

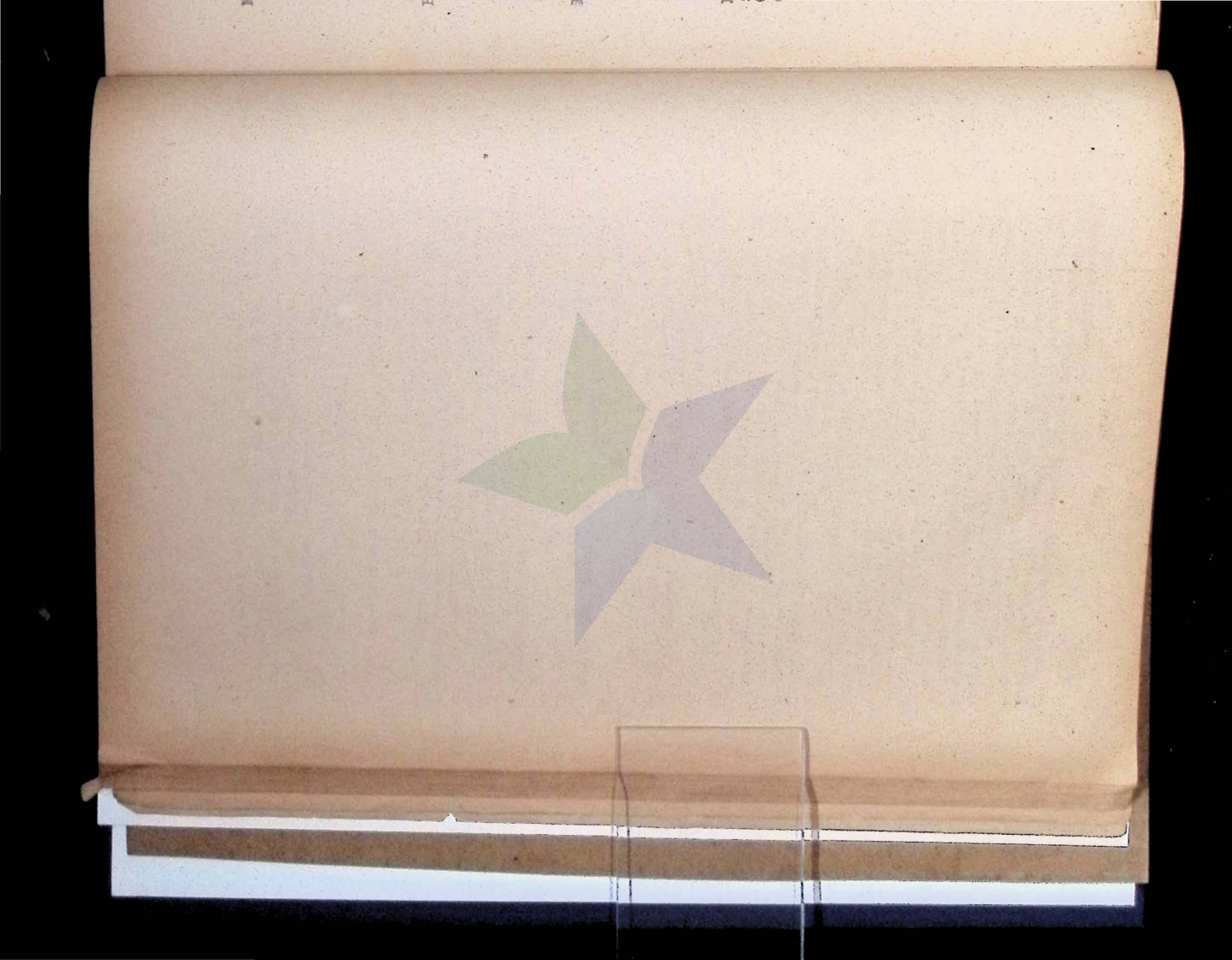

Noboenaga. Het was in zulk een wereld, dat Oda Noboenaga geboren werd en zijn eerste jeugd doormaakte. Hij was een lid van de Taira-clan en een schitterend militair genie. Het was duidelijk, dat in zulke dagen zijn natuurlijke levensloop zou zijn, op krijgstocht en verovering uit te trekken. Kioto zou aan zich te onderwerpen en zich tot sjogoen te maken.

Het was een deel, de krijgshaftige ridderschap zeker waardig.

Hidojosji. Noboenaga voerde zijn program uit met behulp van Tojotomi. Hidojosji, een eenvoudige boerenzoon, die in Naboenaga's dienst was als paardenjongen. Hidojosji werd Noboenaga's rechterhand, hetgeen het bewijs levert hoe juist Nobeonaga zijn mensen wist te taxeren. Na zijn dood zette Hedojosji zijn werk voort en wist tenslotte het keizerrijk geheel te beheersen.

Kjejasoe. Beide jonge mannen hadden als derde in de bond een vurig jong krijgsman, edelman van de Tokoegawa-clan, Kjejasoe.

Even 30 jaar oud was Noboenaga door kracht van wapenen heer over vele provincies. Hij trok Kioto binnen als meester en installeerde de laatste Asjikaga-sjogoen. (1568)

Portugezen en Christendom. In 1542 was door een storm een portugees schip, op reis naar Macao, noordwaarts afgedreven en op de kust van het eiland Tanega aangekomen. De vreemdelingen werden goed ontvangen. Zij bleven handel drijven op Kioesjoe en geleidelijk kwamen meerdere portugese schepen in Japan aan. Zelfs ging een portugees gezantschap naar Kioto.

In 1549 zette de eerste missionaris, pater Xaverius, voet aan wal op het eiland Kago. Hij werd hartelijk ontvangen door de daimio van Satsoema. Al heel spoedig veranderde de stemming. Ontstemd over een onbeleidvol optreden van de Portugezen verbood in 1550 de daimio het christendom en verdreef de vreemde priesters.

Zij kwamen te Hirado, en wederom was hun ontvangst heel hartelijk. Na twee jaar had pater Xaverius reeds verscheidene honderden bekeerlingen gemaakt. De eerste christelijke nederzetting van betekenis werd Boengo in Kioesjoe. In de loop van de jaren kwamen meerdere Jezuieten-priesters. Over de tegemoetkomendheid en zelfs de steun van de japanse clanheren hadden zij niet te klagen.

Zelfs

Zelfs enkele clanheren en edelen bekeerden zich tot het christendom en dwongen hun volgelingen daartoe. In 1567 verrees de eerste christenkerk te Nagasaki, gebouwd op last van de gouverneur van Hirado.

Groei van het Christendom.

Het oogmerk van de Japanners was niet zo zeer de overgang tot een nieuw geloof. Zij beoogden de portugese handel aan te moedigen. Nagasaki, een onaanzienlijk vissersdorpje, groeide door deze handel tot een stad van 30.000 inwoners uit, voor die dagen een grote stad. De groei van het christendom was waarlijk verbazingwekkend. De fouten, bij de propaganda gemaakt, hebben echter de bereikte resultaten vernietigd.

In 1572 kwam Noboenaga voor het eerst in aanraking met de Jezuieten. Er kwamen gezantschappen naar Kioto en zelfs daar won het christendom veld. Maar begon echter ook zijn ondergang.

Godsdienstige Burgeroorlog.

Het nieuwe geloof wekte de weerzin van de boeddhistische geestelijkheid. Twee anti-christelijke edicten werden uitgevaardigd, en zonder de steun van Noboenaga, die nu de machtigste man in Japan was, zou het met het christendom geweest zijn. Noboenaga zelf heeft zich nooit tot het christendom aangetrokken gevoeld. Maar hij haatte de boeddhistische geestelijkheid, zijn voortdurende vijanden, en hij wenste de leer van de Europeanen te gebruken om met de boeddhistische macht af te rekenen.
Daarom ijverde hij zelf sterk voor een bekering tot christendom en steunde dit zoveel hij kon. Deze weg duurde hem echter veel te lang. Met geniale onstuimigheid greep hij naar de middelen van het geweld om het boeddhisme terug te dringen. Plotseling en met verrassende snelheid en gelijktijdigheid wierp hij zijn legers op de geestelijkheid, nam klooster na klooster, waarbij eigenlijk vesting na vesting moest worden bestormd en veroverd. De aanval was zo hevig en onverwacht, dat honderden kloosters werden overrompeld en honderden kloosters met de grond gelijk gemaakt en verbrand. Tienduizenden monniken werden ter dood gebracht.

In een enkele veldtocht had Noboenaga met het boeddhisme afgerekend. Slechts heel enkele kloosters hielden stand, o.a. de kloostervesting Osaka, die een lang-

durig

durig beleg doorstond. Nooit is de monnikenmacht meer tot de zelfde betekenis uitgegroeid. De vernietiging van deze macht achtte Noboenaga nodig, alvorens hij geloofde tot de vorming van een werkelijke eenheid van het japanse volk, te kunnen overgaan.

Noboenaga † (1582)

Noboenaga stierf in zijn veldtocht tegen de binnenlandse vijanden van het keizerrijk, in 1582.

In Hidejosji had hij reeds bij leven een geniaal samenwerker gevonden. Na zijn dood voltooide deze eenvoudige zoon van het volk Noboenaga's werk. Daarbij toonde hij zich een even inzichtrijk regeerder als vermetel krijgsman.

De japanse Napoleon.

Noboenaga had echter zijn tijd verzoend met de gedachte, dat het opperste gezag in de handen van één heerser moest gevestigd zijn. Hidejosji zou nu die man zijn. In acht jaar tijd had hij de militaire en burgerlijke oppermacht over geheel Japan in handen. Hidejosji wordt door menig historicus de Japanse Napoleon genoemd. Niet zonder reden, zoals de geschiedenis leert.

In de eerste jaren moest hij door bijna altijd overwinnend wapengeweld zijn macht vestigen. Maar schoner werk deed hij door tegelijkertijd een efficient sisteem van be - stuur in te voeren en met de wapens in de hand te doen eerbiedigen. Het centrale gezag werd in een raad van vijf ministers vastgelegd. Binnenlands bestuur, justitie en veldwezen hadden zijn volle aandacht. De door hem gegeven wetten doen hem ook als statenbouwer bewonderen.

Meester van Japan.

In 1585 schonk de keizer hem de titel van Kwampakoe, "meester van Japan". Door zijn lage afkomst kon hem de titel van sjoqoen niet

gegeven

gegeven worden. Echter had hij de volle macht van het sjogoenaat.

Al spoedig maakt Hidejosji front tegen het christendom. Dit begon te machtig te worden. Hidejosji was geen vriend van de boeddhistische geestelijkheid en geen vijand van het christendom. Hij werd in zijn strijd tegen beide geloofsovertuigingen enkel gedreven door vaderlandsliefde. Zo goed als hij het klooster van Negoro liet innemen en verbranden, zo goed ook vaardigde hij tegelijkertijd edicten uit om het christendom klein te houden.

Anti-Christelijk/Edict. (1587).

In 1587 werd aan alle buitenlandse christenpriesters aangezegd op doodstraf binnen 20 dagen Japan te verlaten. Gelukkig voor hen was de uitvoering van het edict veel zachter. Een groot aantal christenkerken werd verbrand en vernietigd. Daarbij bleef het voorlopig.

In 1597 trad Hidejosji echter onvermurwbaar streng tegen het christendom op. Er waren toen ongeveer 150 Jezuieten in Japan en meer dan 300.000 bekeerlingen.

Al hebben de christelijke propagandisten kans gezien zich nog een tijd lang te handhaven, het christendom in Japan is nooit meer zo invloedrijk geworden, als het geweest was.

Pacificatie.

Hidejosji heeft gedaan gekregen, wat nog niemand voor hem vermocht te doen: hij dwong het japanse volk tot eenheid en gezagserkenning door wapengeweld. Waar het nodig bleek, zond hij zelfs een leger uit van 250.000 man. Wat de organisatie van zulk een oorlogsonderneming in die tijd heeft moeten betekenen, is nauwelijks te schilderen. Hidejosji slaagde er in.

In 1591 werd Hidejosji door de keizer nog groter eer bewezen, toen hem de titel van Taiko (opperste meester) geschonken werd.

Veroveringsplannen.

Hidejosji's plannen reikten nog verder. Ten bewijze hoe zeer het japanse volk tot een militaire natie, ook in die tijd van eerste

grootte,

grootte, was uitgegroeid, kan blijken uit de veroveringsplannen van Hidejosji. Om wille van de handel op Korea en China beraamde hij de verovering van die staten, waartoe een gezochte reden gemakkelijk gevonden werd. Reeds in 1587 liep hij met deze plannen rond, welke echter eerst veel later vorm en uitvoering zouden krijgen. In 1592 werden drie legerkorpsen, te zamen meer dan 300.000 man, over zee gezonden en in Korea geworpen. Hidejosji zelf had zich een jaar lang met de organisatie daarvan onverdroten beziggehouden. Het transport van zulk een macht was natuurlijk de allergrootste moeilijkheid. Afgezien van de bedoelingen van deze expeditie, moet de onderneming zelf ontzag doen krijgen voor de organisator daarvan.

Met afwisselend succes werd deze veroveringsoorlog gedurende jaren gevoerd. Hij heeft overigens tot niets blijvends geleid, al heeft hij inspiratie gegeven tot vele romantische verhalen. Eerst in 1601 waren de betrekkingen tussen Japan, Korea en China hersteld.

Hidejosji † (1598).

In 1598 stierf Hidejosji. Daarmee ging de meest romantische figuur uit de geschiedenis van Japan heen, de paardenjongen, die door eigen kracht en genialiteit zich de weg omhoog had gebaand tot werkelijk heerser van het land van de Rijzende Zon.

Successiestrijd.

Ijejasoe, de belangrijkste daimio in Japan, nam de opengevallen plaats in. Hij beheerste de Kwanto-provincies en zijn vestingstad Yedo nam voortdurend in betekenis toe. Op verzoek van de stervende taiko had hij de voogdijschap over diens zoon Hidejori op zich genomen. Deze zoon kon echter niet in zijns vaders schaduw staan. En Ijejasoe, begrijpende, dat Japan bij voortduring de krachtige hand van een dictator nodig had, zette Hidejori in het belang van het vaderland zonder veel vorm op zijde.

Slag van Sekigahara.

Reeds dadelijk na Hidejosji's dood was het nodig met wapengeweld het gezag te handhaven.

Verschillende

Verschillende clanheren oordeelden dat de toestand gunstig was om te rebelleren. Het bekwam hun slecht. De burgeroorlog eindigde op 21 Oct. 1600 met de veldslag van Sekigahara, in de opstandige provincie Mino.

De datum is belangrijk. Hij betekende de opkomst van de Tokoegawa-clan, waartoe Ijejasoe behoorde. Deze Tokoegawa's hebben tot 1868 het sjogoenaat in handen gehad.

Ijejasoe zelf is slechts twee jaar sjogoen geweest. Hij trad af ten behoeve van zijn zoon, terwijl hij zelf, bijna doorlopend te velde, de militaire eenheid van Japan in elkaar hamerde.

De Tokoegawa-periode is voor Japan van zegenrijke betekenis geweest. Wij zullen die periode in het volgende hoofdstuk behandelen.-

8. Twee en een halve eeuw vrede.

(1600-1868).

Aan oorlogen en militaire wapenfeiten is de Tokoegawa-periode weldadig arm geweest. Des te rijker was deze periode aan werken van vrede, aan kultuur-vooruitgang en aan sociale hervorming.

Juist dit gedeelte van Japan's geschiedenis tekent zich zo aantrekkelijk af, dat de verleiding groot is er lang bij te verwijlen.

Europeanen in Japan.

In 1600 werd "de Liefde", een Hollands schip de haven van Funai binnengesleept. Het schip had een vreeselijke reis achter de rug. De "opperpiloot" was de Engelsman William Adams. Ijejasoe liet hem bij zich komen en benoemde hem tot "meester scheepsbouwer" van de japanse regering. Adams diende trouw en stierf in eer en aanzien in 1620. Ook door zijn invloed kregen de Hollanders in 1606 verlof tot het drijven van handel. Vier jaar later mochten zij (de Oost Indische Compagnie) een factorij oprichten te Hirado. Acht jaar daarna kwam er ook een engelse factorij. Ook de Engelsen werden gastvrij en/gemoetkomend behandeld. Van een engelse

/-te

handel

handel is echter niet veel gekomen. Tien jaar na zijn oprichting werd de factorij weer opgeheven. (1623).

Ook Ijejasoe, evenals Hidejosji, zag aanvankelijk het christendom met onbevooroordeelde ogen aan. Maar evenals Hidejosji is hij gaëindigd het christendom te bestrijden.

Edict verbiedt Christendom.

Een complot om door middel van vervalste documenten in het bezit van gronden te komen, deed de bom barsten ten koste van de christenen. Alle christen-ambtenaren werden met één pennestreek ontslagen. Vele vreemdelingen werden gekerkerd of ter dood gebracht. Alle voorrechten werden ingetrokken. Bij edict van 27 Januari 1614 werd het christendom geheel verboden.

Het edict bevaalde dat alle christenpriesters te Nagasaki bijeengebracht en dan het land uitgezet zouden worden. Alle christenkérken moesten vernietigd worden. Alle japanse christenen moesten hun geloof afzweren.

De toepassing van het edict was minder geweldadig dan zijn bewoordingen hadden doen vermoeden.

Nieuwe burgeroorlog leidde bovendien Ijejasoe's aandacht af.

In deze periode valt het bezoek van Date Masamoene, daimio van Sendai, aan de paus. Dit is een staal van diplomatie van Ijejasoe geweest. Hij wenste meer te weten van Europa en zijn godsdienst, het christendom. Maar een officiële afgezant wenste hij niet af te vaardigen. Date en zijn volgelingen gingen tot het christendom over, en werden met grote praal door de paus ontvangen. Toen Daté echter in 1620 in Japan terugkwam, waren zijn denkbeelden blijkbaar veranderd. Hij zwoer het christendom af en deed ook al zijn volgelingen zijn voorbeeld volgen.

Ijejasoe + (1616).

Ijejasoe stierf in 1616. Met grote plechtigheid werd hij te Nikko begraven.

Deze grote Japanner had wellicht niet het genie van Hidejosji. Daarentegen was hij een veel voorzichtiger staatsman. Geen gevaarlijke avonturen,

zoals b.v. de koreaanse oorlog, trokken hem aan. Met bewonderenswaardige wijsheid heeft hij daarentegen het regeersisteem georganiseerd en vastgeworteld. Zo stevig was dit tans bevestigd dat het gedurende twee en een halve eeuw onaangetast in de handen bleef van zijn nakomelingen.

Bij de nu gevolgde staatkunde werd het duidelijk dat er kracht kon schuilen in isolatie. Japan sloot zich voor de vreemdelingen. Ijejasoe's kleinzoon verdreef ze bijna volkomen.

Ijejasoe is van deze politiek nooit afgeweken, noch ook zijn nakomelingschap. Zeker hebben de Tokoegawa's daarmee hun vaderland een grote dienst bewezen en dit daardoor veel leed gespaard.

De buitenlandse handel heeft overigens bij herhaling aanmoediging gehad.

Hidetada.

Ijejasoe's zoon Hidetada, reeds sjogoen bij leven van zijn beroemde vader, zette de strijd tegen het christendom nog krachtiger voort. Reeds enkele maanden na zijn vader's dood vaardigde hij een edict uit tegen het christendom, strenger dan alle vorige. Alle buitenlandse christenpriesters werden uitgebannen. Overgang naar het christendom werd met de dood gestraft. Steun aan christenpriesters werd staatsmisdaad. De schuldigen werden verwezen naar de brandstapen en hun goederen werden verbeurd verklaard. Vele honderden waren tot het christendom overgegaan op bevel van hun clanheren. Deze vielen nu snel weer af. Toch hebben christenpriesters en ook vele japanse christenen grote moed en volharding getoond en zich aan het edict niet willen onderwerpen. De sjogoen aarzelde achter niet zijn wil en kracht te tonen. Vele duizenden werden ter dood gebracht. Buitenlandse priesters werden onthoofd en de christelijke kerk telde zijn martelaren bij honderden. En waarlijk werden zij het zaad van het geloof. Velen bezochten

hun

hun graven en bekkerden zich daar tot het christendom. Men geloofde dat de dode martelaren wonderen konden verrichten.

De vervolging door de sjogoens eindigde echter niet. Honderden werden nu in het geheim ter dood gebracht. Vreemde priesters werden openlijk onthoofd of levend verbrand.

Ook na Hidetada's dood (1623) werd de vervolging voortgezet. Zijn zoon Ijemitsoe trof nu ook met harde slagen de christenen in de eigen Tokoegawa-clan. En zonder onderbreking werd nu het christendom in alle delen van Japan vernietigd door het ombrengen van zijn aanhangers.

Sjimabara. Het laatste bedrijf van dit treurspel was de opstand van het district Sjimabara, omvattende het schiereiland, ten oosten van Nagasaki, en het grote eiland Amakoesa daartegenover. In 1637 kwamen hier de laatste christenen in wanhopig verzet. Zij hadden het oude kasteel Hara versterkt en verdedigden zich daar met 37.000 mannen, vrouwen en kinderen gedurende drie maanden tegen de troepen, die op hen afgezonden werden. Hara viel eindelijk. Een afschuwelijk bloedbad volgde. Slechts een honderdtal gevangenen overleefde het. Het christendom in Japan was hiermede practisch vernietigd.

Anti-Vreemdelingen Politiek. De politieke gevolgen van de opstand van Sjimabara waren belangrijk. De volkshaat jegens de vreemdelingen werd aangewakkerd. Reeds had Hidetada de Spanjaarden verdreven. In 1624 waren zij uitgebannen. In 1626 werd het aan elk japans schip en elke Japanner de op doodstraf verboden buitenlands te gaan. Alle nakomelinzen van Spanjaarden werden uitgebannen. Geen schip, groot genoeg om de oceaan over te steken, mocht worden gebouwd.

Nu werd ook de Portugezen het leven moeilijk gemaakt. Zij mochten zich uitsluitend op het eilandje Desjima bij Nagasaki vestigen. In 1638 werden de Portugezen er van be-

schuldigd

schuldigd zich niet aan de edicten te houden. Ten gevolge daarvan werd bevolen elk portugees schip dat een haven van Japan binnenviel te verbranden met alle lading en de gehele bemanning ter dood te brengen.

Uit Macao zonden de Portugezen een gezant - schap naar de sjogoen om de handelsbetrekkingen weer aan te knopen. Maar het was de sjogoen dodelijke ernst geweest. Van het gezantschap van 74 man werden er 61 onthoofd. De overige dertien mochten de tijding naar Macao terugbrengen. Ondanks dit nogal duidelijke antwoord hebben de Portugezen nog een poging gedaan om op Japan te blijven handel drijven. In 1674 zonden zij weder twee schepen met een gezantschap. Dit was echter blij er met het leven af te komen.

Nu kwam de beurt aan de Hollanders. In 1627 werd de hollandse factorij te Hirado voor vier jaar gesloten. Bij weder-toelating van de handel werd deze aan strenge en schadelijke bepalingen gebonden. Uit Batavia werd een gezantschap naar de sjogoen gezonden, dat een beroep moest doen op Ijejasoe's vrijbrief. Het antwoord van de sjogoen was de sluiting voor goed van de factorij te Hirado. De Hollanders konden voorlopig nog enkel op Desjima verblijven. Dit eilandje was 300 ellen in het vierkant groot en middels een brug met de kust verbonden. Op dit eilandje hebben de Hollanders het twee eeuwen uitgehouden.

Ook de Engelsen hebben in 1673 een poging gedaan om met Japan handel te drijven. Zonder enig resultaat. De engelse bemanning kreeg geen vergunning aan land te gaan. Bij die ene poging heeft men het toen gelaten.

De geschiedenis van Japan heeft geleerd dat deze staatkunde, hoe bekrompen hij ook moet schijnen, een grote zegen voor Dai Nippon is geweest.

9. De Tokoegawa's.-Sociale structuur van Japan.

(De 17e en 18e eeuw).

Volksindeling.

Volksindeling.

Uit het oogpunt van de kultuurhistorie van de mensheid in het algemeen was de staats-opbouw van Japan in de Tokoegawa-periode zeer interessant.

Het volk was in drie hoofdklassen ingedeeld:
de regerende adel (koegè)
de militaire klasse (boekè of samoerai).
het volk (heimin).

Koegè of Aria.

De koegè vormde eigenlijk de sinds onheuglijke tijden bestaande landsadel. Er bestonden nog 138 adelsgeslachten. Alle deze verklaarden af te stammen van de oude keizers of rechtstreeks van de godheid. Ze waren typische blaconta-figuren, zoals wij ze hebben leren kennen uit de geschiedenis van ons eigen vaderland. In hen leefden onze indonesische Dan-Jansrs als feodale heersers en clanheren. Van daar dat ze ook erflijke rechten hadden op een hele serie belangrijke staatsambten. Zij waren de typische aria-klasse in de adel van het land.

Wel waren vele leden van deze regerende adelshuizen tot armoe vervallen als gevolg van de binnenlandse oorlogen.

Deze aria-klasse vooral leverde de kultuurdragers van Japan. Zij wijdden zich aan kunst en godsdienst.

De mikado was een hunner. Door de troonen van de sjogoen nauwlettend bewaakt, was hij tot een onbekend wezen geworden voor het volk. Niemand kon hem naderen. Hij bleef onzichtbaar voor iedereen, behalve voor de opperste ambtenaren van het hof. Daardoor vervulde hij de rol van een oppermachtige godheid. In werkelijkheid was hem ook het laatste spoor van macht ontnomen. Hij had geen regeertaak. Zijn taak was het, de middelaar te zijn tussen de hemel en zijn onderdanen. Hij was de Zoon van de Hemel, neergedaald op aarde ter verlossing en bescherming van het japanse volk.

Dit is een misjnoeitische opvatting, zoals wij uit de geschiedenis van Indonesië weten.

Maar

. Maar ook als de levende Boeddha kon hij worden beschouwd. Dit is een sjiwaitische opvatting.

De Tokoegawa-sjogoens, alle behorende tot de koegè-klasse, waren de werkelijke heersers van Japan. Op een verzet van de mikado en zijn aanhang waren zij van alle aanvang af voorbereid. Zij hadden te allen tijde een vervanger van de mikado bij de hand. Deze plaatsvervanger was een keizerlijke prins, die als overste van de Tojeizan Tempel te Tokio steeds ter beschikking stond van de sjogoen en door de legerscharen van de sjogoen beschermd werd. Zou de mikado te enige tijd het oor lenen aan verkeerde influisteringen van de vijanden van het sjogoenaat, dán was daar dadelijk de nieuwe mikado bij de hand.

Daimio's. Naast de "aria's" ontstond een sterke militaire klasse. Hierin dingen vooral op alle edelen, niet behorende tot de koegè, dus geen clanheren. De meeste waren daimio's aan wie door het sjogoenaat een grote mate van onafhankelijkheid werd geschonken.

Het is duidelijk dat deze militaire klasse als een bedreiging van de koegè in het leven was geroepen. De grote vrijheden van deze militaire klasse waren gebonden aan één voorwaarde: absolute onderwerping aan de regeringsbeginselen. De machtige daimio's mochten bovendien niet te lang op hun landgoederen blijven. Zij moesten woningen te Jedo hebben waar hun echtgenoten en hun minderjarige kinderen permanent moesten wonen. Zij zelf moesten de hoofdstad telken jare bezoeken.

De landbezittingen van deze daimio's waren ontstaan uit de verbeurd verklaarde gronden van de in de burgeroorlogen verslagen edelen. Zo vernuftig had Ijejasoe de verdeling van deze landgoederen ingericht, dat alle gewichtige strategische punten werden geschonken aan adelshuizen van onverdachte trouw. Alle overigen kregen bezittingen tussen aanhangers en leden van de Tokoegawa-clan, ingeklemd.

Menige trek van deze schildering herinnert aan de indeling op Java, met zijn jaarlijkse bekti, met zijn leenmannen en vazallen en zijn aria-kasta.

De

De daimio's konden geen huwelijksbanden sluiten met de koegè zonder vergunning van de sjogoen. Zij konden geen verzoekschriften richten aan de mikado. Zij mochten geen nieuwe bruchten en versterkingen op hun domeinen bouwen.
Deze maatregelen golden natuurlijk de veiligheid van het sjogoenaat door onderlinge versmelting van de adelsklassen te vermijden.
Maar ook de daimio's zelf werden in twee grote concurrerende groepen ingedeeld: de foedai en de tozama.

De foedai waren de erfelijke vazallen van de Tokoegawa's, zij die Ijejasoe hadden gesteund en hun trouw hadden bewezen voor Osaka in de laatste burgeroorlog.
De tozama, (tipische mantjanegarase vazallen op Java) waren zij die hun trouw betuigden na de overwinningen van de Tokoegawa.

Alleen de foedai waren verkiesbaar in de grote Raad van Staten (gorodjoe) die de sjogoens ter zijde stond. Ook konden alleen zij gouverneurs worden van de grote vesting-werken (burchten, kastelen) z.a. Osaka, Poesjimi en Nidjo in Kioto. Deze laatste gouverneur was de eigenlijke bewaker van de mikado.

Grondbezit.

Belastingen voor de boeren en landbouwers bestonden niet. Zij hadden recht op de helft van de oogst. De andere helft werd aan de landheer afgedragen.
Deze vormen zijn ons, Indonesiërs, overbekend. (sparo-maro). De rijkdom van de daimio's werd afgemeten naar het aantal kokoe rijst. De waarde van een kokoe was f 12.- á f 13.- De rijkste daimio was lange tijd Majeda van Kaga, die ongeveer een millioen kokoe per jaar inde.

Slechts weinige boeren waren vrije kleingrondbezitters. Vrije grond werd slechts bij uitzondering geschonken voor bewezen diensten van grote belangrijkheid.
De meeste van zulke klein-grondbezitters be-

hoorden tot de aanhang van de Tokoegawa's. Zij droegen de eervolle naam van Hatamoto (lett. onder de vlag) en vormden een klasse op zich zelf, die onmiddellijk op de daimio's volgde. Het huis Tokoegawa was in drie takken gesplitst. Nl. de huizen Mito, Kii en Owari. De eerste heersers over deze geslachten waren Iejasoe's drie zoons geweest, aan wie de vader uitgestrekte bezittingen had geschonken. De tamoto waren voornamelijk in deze machtige clans te vinden.

Overige groepen.

Een kleinere klasse, eigenlijk meer een groep, vormden de ronin (zwervers). Zij waren de ridders van de weg, zwierven rond, meestal door het uitvechten van een familie-vete. In de japanse romantiek speelden zij een betekenisvolle rol. In de japanse geschiedenis worden zij ook wel eens genoemd. Men zou ze kunnen vergelijken met de rondtrekkende troubadours. Ook Indonesië heeft ze gekend.

De samoerai vormden de rechtstreekse aanhang van de daimio's. Zij waren een krijgshaftige klasse. Eigenlijk het hart van deze militaire klasse, zijn ridderschap.

In de geschiedenis van Dai Nippon hebben de samoerai tot de huidige dag steeds een belangrijke rol gespeeld.

Het Volk.

De heimin of burgers, werden in drie wel onderscheiden groepen verdeeld. Nl. de huismannen en landlieden, de handwerkers of ambachtslieden, en de kooplieden.

Van deze werden de landlieden het meest geacht. Zij mochten één zwaard dragen. Nooit echter twee. De samoerai alleen was gerechtigd twee zwaarden te dragen.

Ook deambachtslieden werden met achting behandeld.

De laatste groep, de kooplieden, waren het minste in tal. Tipisch verschijnsel in een land dat nog in een seigneuriale levens-opvatting leeft.

De

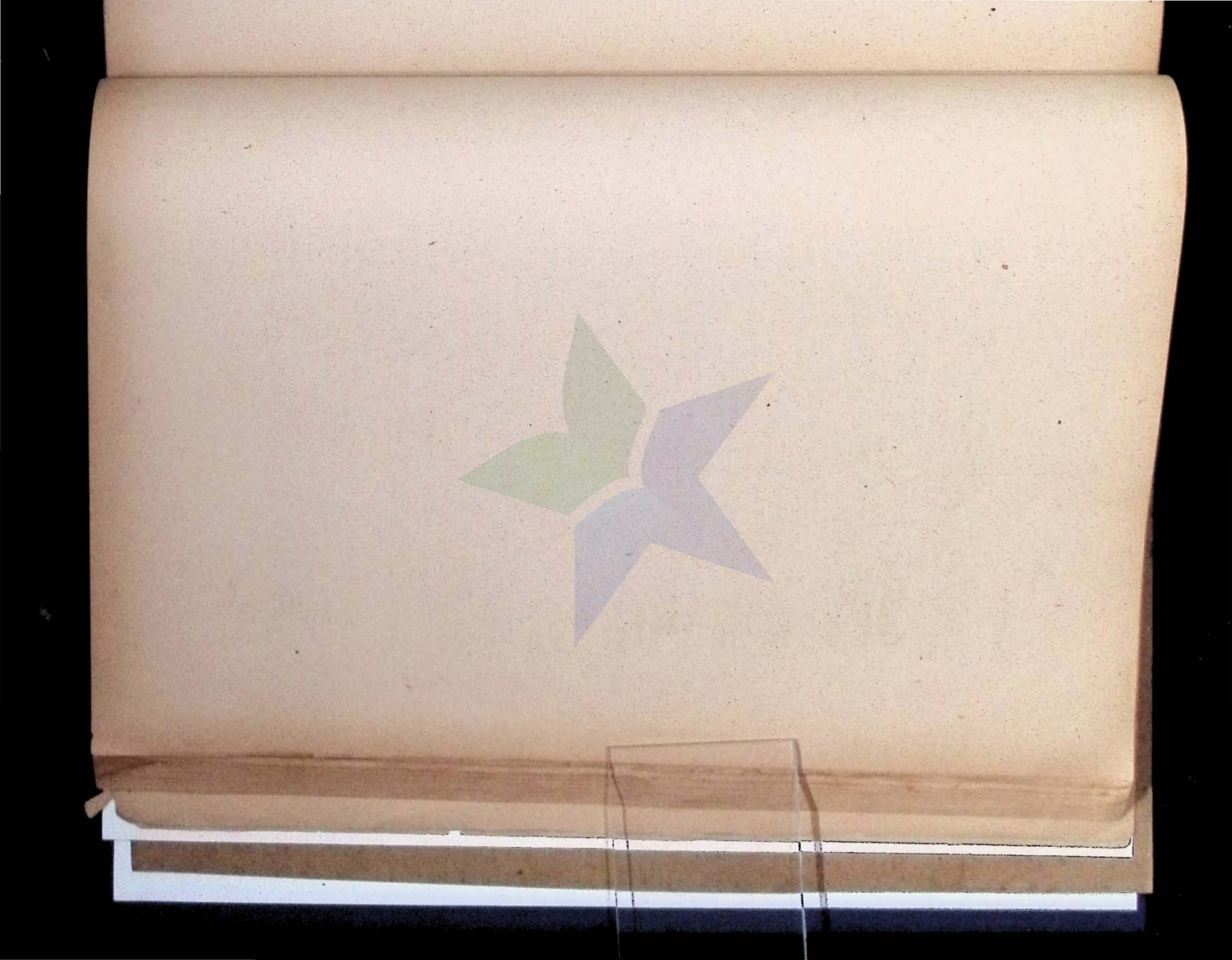

De laagste klasse vormden de eta en hainin, uitschot, dat men eigenlijk beschouwde als buiten de maatschappij te staan. Hun werd alle vuile werk opgedragen, vnl. slachten en beulswerk. Ook heden nog treft h n de algemene volksverachting.

Rechtsopvattingen.

Dit brengt ons op het gebied van het rechtswezen in Japan.

Evenals in China werd in Japan bij twistgedingen eerst ernstig getracht deze door scheidsrechtelijke uitspraken of door minnelijke schikkingen tot oplossing te brengen.

Onder de regering van sjogoen Ijetsoena(1651-1675) werd een grote rechtshervorming begonnen in kulturele zin.

Wrede straffen werden verzacht. Familieleden van misdadigers worden minder streng behandeld. Djoensji, de zelfmoord van aanhangers bij de dood van hun meesters, en deze in de dood te volgen, werd verboden. Medeplichtigen daaraan werden gestraft. Dit gebruik was diep geworteld en leeft ook nu nog in geheel Azië. Ook Europa heeft zulke zelfvernietigingsvormen gekend. Zij allen berusten op het geloof in de verlossing door de Heiland-Geest na ontvluchting van het zondige aardse leven.

Zo intens leeft deze gedachte in Japan, dat in 1912 generaal Nogi en zijn gemalin beide vrywillig de dood ingingen, toen keizer Meidji stierf. Dit voorbeeld wordt nog steeds de jeugd voorgehouden als een daad van hoge vaderlandsliefde, en welhaast vergoddelijkt.

Dierenbescherming.

Na Ijetsoena's dood (1680) zette zijn zoon Tsoenajosji (1680-1709) de rechtshervorming voort. Zware straffen werden gesteld op wreedheid jegens dieren. Doden, niet uit noddruft, en vermink n van dieren in elk geval, werd een zware misdaad. De sjogoen liet een van zijn knechts ter dood brengen voor het doden van een vogel. Een lange reeks van wetten heeft deze ongewone wetgeving tot een lijvige afdeling in het

Japanse

japanse strafwetboek gemaakt. Tot heden toe staat dit als een monument van waarachtige beschaving voor de eer van het volk van Dai Nippon.

Ijetsoena's spotnaam: "S ogoen van de Honden" is voor het nageslacht een eernaam geworden.

Kunst.

In de lange regeerperiode van de Tokoegawa's beleefde de kunst vaak perioden van grote bloei. Toneelkunst, dichtkunst, schone letteren hebben heel wat voortgebracht in dit tijdperk. Het leven was niet alleen vrolijk maar ook artistiek. De kunstnijverheid leefde mede op. Vooral de ontwikkeling van de lakindustrie was verbazingwekkend.

Maar het vrolijke leven kostte veel geld. De handelsklasse was de winner. Deze koopliëden vergaarden zulke geweldige fortuinen dat het niet meer aanging het te ignoreren. Verscheidene van de handelsvorsten van onze tijd, zoals de Mitsoei's en de Soemitomo waren al hoog geachte geslachten eeuwen geleden.

Kultuurontwikkeling.

Een van de beste sjogoens uit het geslacht Tokoegawa is zeker geweest Josjimoene (1716-1744). Zijn lange regering heeft hij voortdurend dienstbaar gemaakt aan hervorming van de wetgeving, verdieping van zeden en gebruiken, vereenvoudigeng van het vele ceremonieel in de samenleving. Hij zelf was benaderbaar voor elke samoerai. Ieder kreeg het recht van petitie. Josjimoene geloofde aan de heilzame werking van sport in de open natuur. Hij bevorderde deze waar hy kon.

In de honderd artikelen van Kwampo(1742) heeft hij zelf als voorzitter van de hervormingsraad de strafwet op de kulturele basis gebracht, waarop ook Japans moderne strafwetgeving rust.

Uit deze tijd stammen de mooie en vaak

vermakelijke

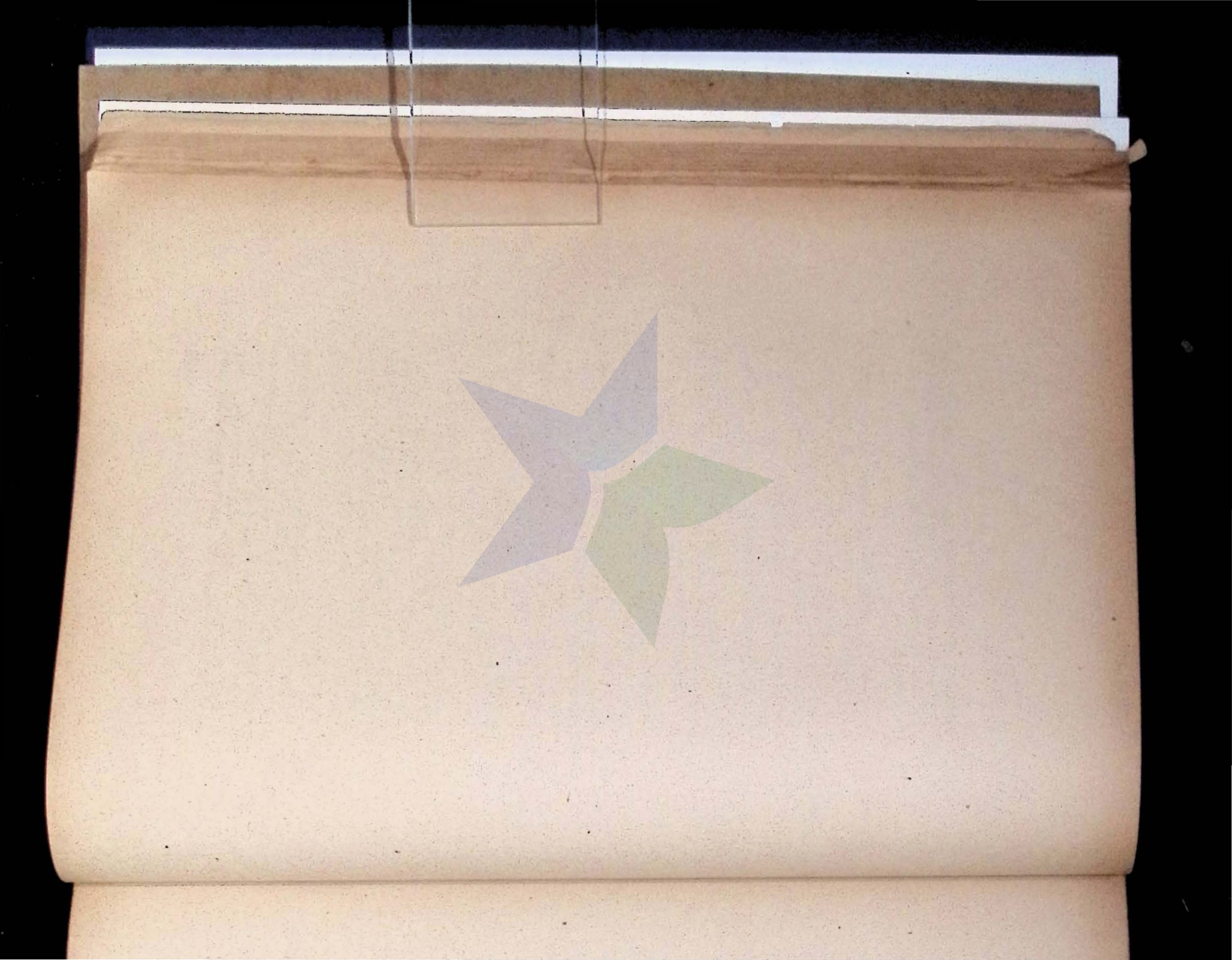

vermakelijke verhalen over de rechter Oka Tadasoeke, de stadsmagistraat van Jedo die als een japanse Salomo wijsheid aan goed - heid paarde.

Misbruik. Onder zijn opvolger slopen oude misbruiken weer binnen. Favoritisme, knevelarij en corruptie dreven de boeren tot opstanden. De regeringszaken kwamen in de handen van kamerheren en secretarissen. In Jedo was de verkwisting vaak ergerlijk.

Crediet-Associaties. Uit deze tijd kwam een economisch verschijnsel in het leven, merkwaardig om zijn vroege geboorte. Om de boeren in hun nood te helpen, ontstond een sisteem van crediet en landbouwbanken en coöperatieve crediet-verenigingen, welker navolging wij eigenlyk tans eerst om ons heen zien.

Rampen. Vooral in de moeilijke tijden (1781-1788) van de aardbevingen en uitbarstingen, gevolgd door droogten en overstromingen, welke de vreeslijke hongersnood van Temmei veroorzaakten, hebben die economische voorzorgsmaatregelen heel wat leed kunnen lenigen.
De geschiedenis wil weten dat in de genoemde periode van 10 jaren welhaast één millioen mensen is omgekomen.

Feiten. In 1657 brandde Jedo geheel af. De vele slachtoffers werden uit de rijstschuren van de regering op milde wijze gesteund. Het bleek hoe vooruitziend de politiek van de sjogoens was geweest, die, met het oog op de rampen, grote voedselvoorraden deden opschuren in magazijnen, geheel van leem opgetrokken.

De jaren 1669-1670 zagen de laatste ernstige opstand van de Aïnoe's. Hij werd onderdrukt maar had zegenrijke gevolgen. De provincies Moetsoe en Dewa, de verre districten in het noorden, werden tot voorraadschuren voor het volk gemaakt. In verband daarmee

ward

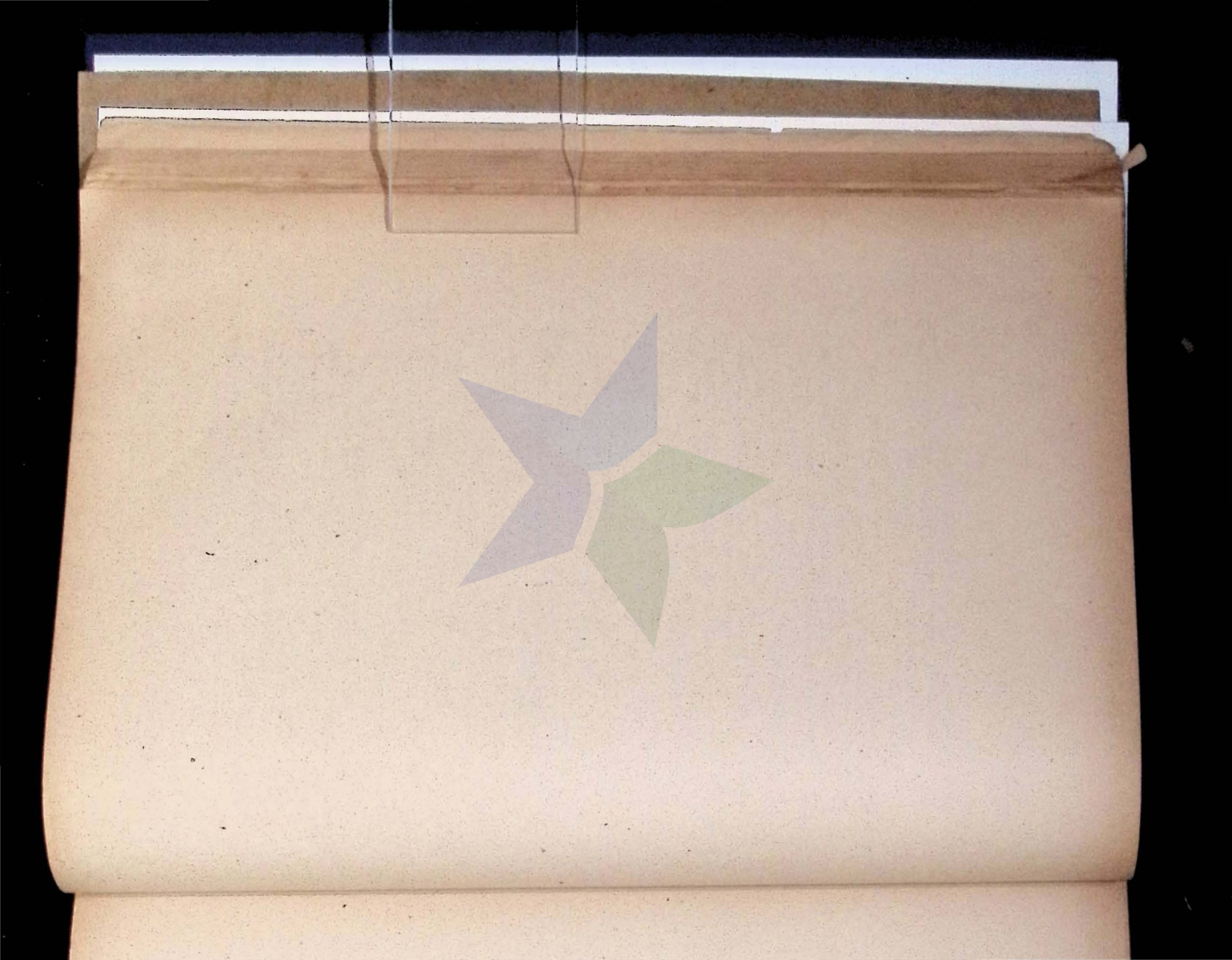

werd het verbod (van 1635) opgeheven om zeebouwende schepen te bouwen. Een regelmatige dienst voor rijsttransport over zee werd reorganiseerd voor de voorzier ng van grote steden als Jedo en Osaka.

In 1703 werd het volk getalsterd door zware uitbarstingen van de Foedjijama. Vele mensen verloren daarbij het leven.

Nieuwe Hervormingen.

Tegen het eind van de 18e eeuw stelde een nieuwe hervormingsbeweging zich ten doel verschillende ingeslopen misbruiken in het sociale leven te verwijderen.

De militaire klassen hadden in al deze jaren van vrede niets te doen. Toch hoorsten tucht en gehoorzaamheid onverzwakt. Er waren geen aanrakingen met het buitenland en dus geen buitelandse oorlogen. In de binnenlandse ongeregeldheden werden de samoerai's zelden gebruikt. Verdediging tegen buitenlandse agressie was niet nodig. Het bleek hoe verstandig de Tokoegawa's regeerden, die een geëerde, gedrilde militaire klasse, militaire deugden en het boesjido in stand hielden ondanks de lange jaren van vrede, om het volk tegen oorlog te vrijwaren. Of, indien er oorlog zou nodig zijn, gereed te staan tot verdediging van de onafhankelijkheid.

Het was een goede toepassing van de leer, dat wie de vrede wil, zich moet uitrusten tot oorlog. Deze leer paste uitstekend bij de krijgshaftige geest van het kultuurvolk in Noord-Oost Azie.

Economische Crisis.

Behalve dat nu van de overheid uit met kracht de neiging tot verkwisting en verslapping van de zeden werd onderdrukt, werd een oplossing gevonden voor het redden van het land uit een economische crisis. Het blykt uit de geschiedenis dat in deze periode (eind 18e eeuw) een geldcrisis moet hebben bestaan,

als

als gevolg van verschillende oorzaken. Één daarvan was ook het teugelloze en ongebonden leven van de samoerai-klasse in het algemeen. Dit had gedurende jaren meegeholpen tot verplaatsing van het geldbezit van de adel en de hatamotot naar de rijkwordende burgerij, met name de kooplieden. Het middel tot herstel was even krachtig als origineel. Alle schulden, meer dan zes jaar uitstaande, werden vervallen verklaard. Van alle andere schulden werd de rente rigoureus verlaagd. De bedoeling van de maatregel was, de verdergaande verarming van de heersende klassen te stuiten. De overweging daartoe luidde, dat het heil van het land van deze klassen afhankelijk was.

De maatregel was ruw. Maar minder stuitend dan hij ons lijkt, die gewend zijn aan de absolute macht van het geld. Immers stond wel vast dat bij de hoge gebruikelijke rente zesjarige schulden al waren terugbetaald en zelfs met een behoorlijke rente-marge.

De maatregel was natuurlijk op zich zelf niet voldoende. Maar naast andere maatregelen verrte hij bewonderenswaardig. Deze andere maatregelen bestonden in de afschaffing van het weer ingeslopen misbruik van gaven, afgedwongen van de lagere standen, hetgeen een regelmatige belasting was gaan vormen. Verder: ernstige bestraffing van deze vorm van knevelarij. Zuivering en versnelling van de rechtsgang. Verzwaring van de strafmaat. Dadelijk ontslag van favorieten uit alle staatsdiensten. Het dwingen van de ambtenaren tot het verrichten van de arbeid waarvoor zij waren benoemd. Verbod en bestraffing van het gebruik van goud en zilver voor sieraad en opschik, als bijvoorbeeld van snoepgoed, kostbaar speelgoed, nodeloze versieringsvoorwerpen en die welke afvoerden van een eenvoudige levenswijze.

Door andere economische maatregelen werden de edelen (koegè) te Kioto getroffen. Onder meer werden de pompeuze geldverslindende missies tussen Kioto en Jedo, d.i. tussen de mikado en de sjogoen, tot een minimum terug gebracht.

Inderdaad

Inderdaad werd in korte tijd de gevaarlijke economische crisis bezworen. Japan leefde weldra uit de nood op. Een voorbeeld hoe een sterk gezag, niet gebonden aan de kapitalistische belangen van regeerders en partijen, en enkel met het nationaal belang voor ogen, eenzijdig met een economische crisis kan afrekenen.

Het Sjogoenaat bedreigd.

Nog een onverwacht gevolg kwam veel later tot uiting en het zou het sjogoenaat voor goed doen vallen.

Een beweging zette in, uit de ontevredenheid geboren, om de keizer hogere eerbied te bewijzen. Daar dit niet mogelijk was zolang de ware heerschappij werd gevoerd door de sjogoens, eisten men dat het sjogoenaat zou worden afgeschaft.

Het heeft nog wel een halve eeuw geduurd voordat het zover was. Daar niettemin moet men de eerste kiemen van de herovering van het keizersgezag in deze periode, de aanvang van de 19e eeuw, zoeken.

Einde van de Middeleeuwen.

De laatste sjogoens uit het Tokoegawa-geslacht waren niet bekwaamsten. Ook werden zij vaak slecht gediend door hun raadgevers.

Een grote hongersnood teisterde in de laatste dertiger jaren (1838-1841) Zuid Japan. Hij leidde tot een ernstige uitbarsting in Oosaka tegen de gilden van de kooplieden, die voedselvoorraden opschuurden om hoge prijzen te maken. Het gezag keerde zich tegen de schuldige gilden. Wel werd de opstand met wapengeweld neergeslagen, maar tevens werden de gilden tijdelijk aan banden gelegd.

De laatste jaren van het Tokoegawa-tijdperk brachten nog het begin van een zeer belangrijke godsdienstige beweging. Namelijk de opleving van de sjinto-godsdienst.

Hiermede werd echter de nieuwe tijd voor Japan ingeluid. De japanse middeleeuwen eindigde met het doorbreken van Japan's seclusie (= afsluiting) ten behoeve van de handel van Europa en Amerika (1854).

10. De geboorte van het nieuwe Japan.

Sjinto herleeft.

De transformatie van Japan tot grote mogendheid is vooral verwonderlijk door de snelheid daarvan.

Een van de simptonen was de val van het sjogoenaat en het herstel van het keizerschap in werkelijke macht. De val van de Tokoegawa's is echter niet begrijpelijk zonder ons te herinneren welke positie de dairi (=grote geest)of mikado in het sjinto-stelsel heeft. Hij, de keizer, de rechtstreekse Nakomeling van Tensjo-Dai Dsin (=de grote hemelgod) was de rechtmatige heerser van Japan. Door de overheersende positie van het boeddhisme was de mikado weggedrukt tot een vergeten paleisleven zonder macht. Een poging om de wetmatige heersers weer op de troon te doen zetelen, moest beginnen met het doen vallen van het boeddhisme. Wij hebben in het 2e hoofdstuk geleerd dat het sjinto een zonnige, blijmoedige en optimistische levensleer is, scherp in tegenstelling met het sombere boeddhisme dat zich voornamelijk richtte tot de lijdenden. Wij hebben ook gezien dat de mikado het centrale punt is, om hetwelk het religieuse patriottisme van Japan zich ontwikkelt.

De economische opleving in Japan maakte de geesten bereid zich te ontdoen van het neerdrukkende boeddhisme. Dit paste niet meer in de tijd die stoffelijke rijkdom steeds hogere waardering schonk, en die toenemende handel en industrie begon te kennen. De uitdrijving van het boeddhisme kon enkel geschieden door het sjinto, de godsdienst van de vaderen. Deze moest in ere hersteld worden. Dit echter bracht de grote moeilijkheid met zich om dan ook de staatsvorm in Japan geheel te wijzigen. Sjinto en keizerschap zijn onscheidbaar verbonden.

Dit sjinto was geen vergeten leer in Japan. Er waren nog millioenen aanhangers. Het was echter verdrongen door het boeddhisme, de godsdienst van de sjogoens.

Het

Het is duidelijk dat zulk een godsdiensthervorming niet het werk van enkele jaren geweest kan zijn. Inderdaad moeten wij de overwinning van het sjintoisme als staatsgodsdienst van het moderne Japan begrijpen als een taaie strijd. Hy kon eerst tot de zege komen, toen de economische verhoudingen als gunstige factoren inwerkten.

De eerste Makers van het nieuwe Japan.-

Reeds vóór de aanvang van de 18e eeuw was die strijd begonnen. Mitsoekoeri (1628-1700-begon hem. Deze edelman was een literator. Om zich heen had hij een vereniging van geleerden weten te vormen. Een gezamenlijk stelden zij het klassieke geschiedboek van Japan samen, het Dai Nihonsji (=de kroniek van Japan). Het was een algemene geschiedenis van Japan, lopende tot het jaar 1413.

Mitsoekoeri en zijn medewerkers, deze eerste positivisten (aanhangers van de leer dat het denken moet uitgaan van feiten), wisten de historische zin van het volk te wekken. Zij kregen vele navolgers. De meest bekenden onder deze waren: Maboetsji (1697-1769) Mottori (1730-1801) en Hirata (1778-1843).
Vooral de laatste heeft grote invloed gehad op de geest van zijn tijd.

Zij allen waren bekwame en onvermoeide paladijnen (=voorvechters, kampvechters, paklawan) voor het sjintoisme. Deze beweging scheen wel voornamelijk literair en filosofisch (=wijsgerig) te zijn. Niettemin had hij een grote staatkundige invloed. Hij was geheel en al japans, anti-chinees t.a.v. de kultuur en anti-boeddhistisch t.a.v. de godsdienst.

Hirata.

Hirata kwam doorlopend in conflict met de leerstellingen die te Jedo gehuldigd werden. En al wat hij leerde, strekte tot verheerlijking van de keizer. Voor het sjogoenaat wist hy geen plaats. In zijn 60e jaar (1840) trof hem de verbanning naar zijn geboorteplaats, waar hij kort later stierf. Maar het zaad was gestrooid. Het ontkiemde, vies welig en deed tenslotte het sjogoenaat uit de voegen barsten.

Drang

Drang naar Ontwikkeling.

De volkomen afzondering, waarin het begaafde volk van Japan sedert een paar eeuwen had verkeerd, was eindelijk niet meer te rijmen geweest met de drang naar weten, die een erkende eigenschap is van dit leergierige volk. Roerend zijn de voorbeelden hoe de geleerden er telkens naar gestreefd hebben, kennis van de vreemdelingen over te nemen, omtrent hun landen, hun godsdiensten en hun evolutie. Zo veroverden zij eerst het recht, alleen voor geneesheren, om hollands te leren. Er werden clubs opgericht, om deze taal te leren kennen. En de regering zette in 1738 te Osaka een medische school op, waar hollands geleerd werd. Het was de enige school daartoe. In korte tijd hadden duizenden zich laten inschrijven als medische studenten, om daardoor hollands te kunnen leren, waardoor zij altans een deur geopend hadden naar de wetenschap van het westen.

Dat het hollands de taal was, die daartoe het instrument zou zijn, is begrijpelijk. Alle handel en verkeer met het buitenland was toch beperkt tot China en Batavia.

Eisen van

En deze deur was dan nog maar op een klein kiertje geopend. In 1685 werd de handel met de Hollanders beperkt tot 300.000 taëls per jaar; die met China op het dubbele daarvan. Pogingen van Russen, Engelsen en Amerikanen om handel te drijven op Japanse havens in de 19e eeuw mislukten geheel. Bemanningen werden gevangen genomen; in geen geval werd landing toegestaan. Japanse schipbreukelingen werden werden alleen weer tot Japan toegelaten, als zij met chinese of hollandse schepen weer werden teruggebracht. Van 1809 tot 1813 en van 1814 tot 1817 kwam er heel en al geen hollands schip meer in een japanse haven.

De handel van Japan zelf kon deze staat van zaken niet langer verdragen. Een groeiende ontstemming, ook in handelskringen, bracht steun aan de algemene beweging om het conservatieve sjogoenaat ten val te brengen.

Perry.

Zo was de toestand, toen commodore Perry met 4 amerikaanse oorlogsfregatten en 560 man op 8 Juli 1853 de haven van Oerakawa binnenliep. Hij bracht een brief van de president

van

van de Verenigde Staten over met het verzoek een handelsverdrag te sluiten. Perry bood geschenken aan en vertrok na 10 dagen zonder aan land geweest te zijn. Hij liet de bood - schap achter, dat hij in de lente van 1854 terug zou komen met meer schepen.

De regering te Jedo heeft aanvankelijk aan tegenweer gedacht. Het verbod om zeeschepen te bouwen werd ingetrokken. Last werd gegeven, om grote schepen te bouwen en te bewapenen. De Hollanders werd verzocht een oorlogsschip te sturen en oorlogsmateriaal te verstrekken en het landleger werd te weer geroepen. Maar de invloeden, die opheffing van Japans afzondering eisten, waren te sterk. Besloten werd de Amerikanen vredelievend te ontvangen. Dit gebeurde in Februari 1854.

Enkele havens werden voor de Amerikanen opengesteld en een handelsverdrag werd gesloten. Amerikaanse consuls en agenten werd vergund zich te Simoda te vestigen.

Japan's Isolatie prijsgegeven.

Weldra werden ook met Engeland, Rusland en Holland gelijksoortige handelscontracten gesloten. Later ook met andere staten.

Geleidelijk werden meerdere japanse havens voor de handel met het buitenland opengesteld. Deze wijziging in de staatkunde van Japan, dat eeuwen in zelfgewenste isolatie was gebleven, was wel voornamelijk te danken aan de vooruitstrevende eerste minister Ii Naosoeke. Deze durf heeft hij in 1860 met zijn leven moeten betalen. De conservatieve machten, zowel aan het hof te Kioto, als bij de sjogoen te Jedo en in het volk zelf nog levende, wisten zijn ondergang te bewerkstelligen. Hij viel als een slachtoffer van clan-intriges en van een te sterke vrees voor de vreemdelingen.

Toch zetten Naosoeke's opvolgers moedig zijn staatkunde voort. Dit werd tenslotte voor sterke figuren gemakkelijk gemaakt door de weifelmoedigheid en het gebrek aan bekwaamheid van de laatste sjogoens.

Het sjogoenaat wankelt.

Het sjogoenaat wankelt.

Het sjogoenaat in Japan liep ten einde. Vijftien geslachten van de Tokoegava's hadden gedurende 2 1/2 eeuw Japan geregeerd.

Het rad van de fortuin bracht nu weer het keizerschap omhoog. Merkwaardig is hierbij, dat de vooruitstrevende krachten in het volk zich van het ultra-conservatieve bolwerk te Kioto moesten bedienen om zich van het minder behoudende Jedo te ontdoen. Zoals uitgelegd, lag één van de factoren voor Japans modernisering in de oude sjinto-godsdienst, die keizer, voorouderverering en vaderland tot een staatkundige eenheid had aaneengemetseld.

Met deze innerlijke strijd tussen Kioto en Jedo werd door het volk de toelating van de vreemdelingen verward. De vrees voor deze vreemdelingen deed het volk menen, dat de sjogoen hen begunstigde, terwijl de keizer de werkelijke bewaker was van Japans heilige bodem. De afkeer van "de barbaren" veroorzaakte betreurenswaardige incidenten. Onschuldige vreemdelingen werden vermoord. Engeland eiste bestraffing van de schuldigen en schadevergoeding. Het sjogoenaat was echter te verzwakt om aan Engelands eisen te voldoen.

Bombardement van Kagosjima (1863).

Het gevolg was, dat in Augustus 1863 de engelse vloot Kagosjima, de hoofdstad van Satsoema bombardeerde, dat daarna deel vernield werd.

De daimio van Tjosjoe, de uiterst-westelijke provincie, die in rebellie was tegen het sjogoenaat en wiens kanonnen de Straat van Sjimonoseki beheersten, schoot nu op franse, hollandse en amerikaanse schepen.

[illegible] gemaakt.

Keizer Komei (1847-1867), een intelligent man, die heel wat meer karakter toonde dan reeksen van zijn voorgangers, liet zich gelden. Hij nam de regering vrijwel uit de handen van de sjogoen. Deze laatste sjogoen had ter versterking van zijn

positie,

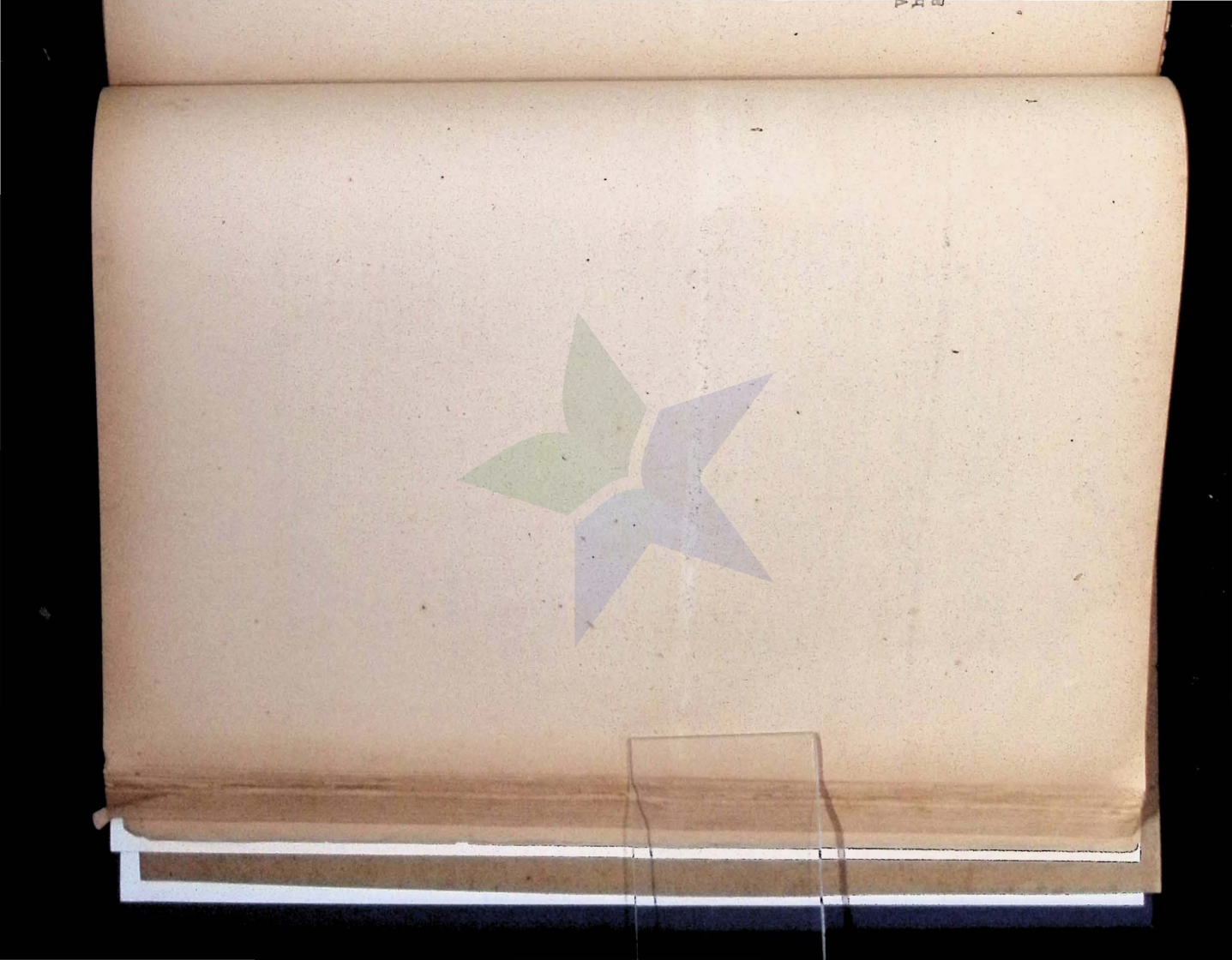

positie, de zuster van de keizer gehuwd.

Nu kwamen er daden in stede van het geweifel. Het volk had de meerdere oorlogstechniek van de Europeanen gezien en ondervonden. Keizer en volk begrepen met de genialiteit, die het japanse volk zo vaak getoond heeft te bezitten, dat er geen sprake meer mocht zijn van uitdrijving van de vreemdelingen. Integendeel. Men moest hen navolgen en hun techniek leren, overnemen en zo nodig verbeteren.

De haat verdween. Er kwam bewondering voor de europese techniek. Opmerkelijk was de ijver van ontwikkelde Japanners, om zich met de Europeanen te bevrienden, hun taal te leren, hun beschaving en techniek te bestuderen. De regering beijverde zich om door verlening van concessie's, verlaging van tarieven en op andere wijzen deze bekwame vreemdelingen tot zich te trekken.

Van deze tijd stamt de geweldige en zo algemene drang in het japanse volk om zo spoedig mogelijk de gelijke in macht te worden van de sterkste europese mogendheden. Een drang, die ons het wonder heeft doen beleven, hoe een volk, geïsoleerd en verstard in eigen beschavingsvormen, in dertig jaar tijd zich wist te maken tot geëerbiedigde en gevreesde mogendheid.

Dit heeft Japan tot dusver gesteld tot hoogste vertegenwoordiger van Azië's volkeren.

De ene ontplooiing van die gaven van hart en gemoed werd door de volgende ingehaald in onwaarschijnlijk snel tempo. De opkomst van Japan is als een apotheose (=verheerlijkende hulde) van energie en volkskracht, die voor alle volkeren van Azië een achtend voorbeeld zal blijven, voor alle historie een modern wonder.

Val van het Sjogoenaat.

Het regerings-apparaat moest vereenvoudigd worden. Het sjogoenaat was overleefd en nog slechts een versteende vorm. Het moest opgeruimd worden.

De eeuwige strijd tussen vazallen en clans was een handicap voor de algemene volks-ontwikkeling. Weg dus daarmee en één homogeen volk gevormd, verenigd in één heerser, die elk kon aanhangen.

De

De sjogoen bood zijn ontslag aan. Maar keizer Komei vond dit nog even te vroeg en nam het ontslag niet aan.

Engelse stoomschepen werden aangekocht. En naar deze modellen begon men zelf stoomschepen te bouwen. Jonge Japanners werden naar Engeland gezonden, om daar te studeren.

In 1866 stierf de voorlaatste sjogoen. Zijn opvolger kwam nooit te Jedo, maar moest te Kioto blijven. Een voorteken van afschaffing van het sjogoenaat.

Komei + 1867

Plotseling stierf keizer Komei aan pokken. In de rouwtijd werd de opstand van Tjesjoe beëindigd door het staken op bevel van de vijandelijkheden aan beide zijden.

Keizer Moetsoehito.

Een jongen van 15 jaar kwam op de japanse troon, prins Moetsoehito. Hij werd bijgestaan door de laatste Tokoegawa-sjogoen Keiki, een man van werkelijke gaven, van gerijpt intellect en van onverdachte vaderlandsliefde.

Keiki, de laatste Sjogoen.

Keiki begon met de krachtdadige reorganisatie van leger en vloot naar europees model. Hij zond zijn broer naar de parijse tentoonstelling. Toen hem een verzoekschrift van een aantal edelen onder leiding van de daimio's van Satsoema, Tosa en Tjosjoe werd overhandigd om af te treden en het wereldlijke gezag aan de keizer terug te geven, riep Keiki een raad bijeen van alle grote clanheren. Deze conferentie kwam te Kioto te zamen. Keiki deelde mede, de juistheid van het verzoek van de daimio's in te zien, en in het belang van het vaderland het gezag te willen overdragen aan de keizer. Over dit besluit werd niet geredetwist. Men nam het voorstel aan. De keizer aanvaardde de opheffing van het sjogoenaat.

Op deze waardige en vaderlandslievende wijze eindigde in het moderne Japan het regeerstelsel, dat Ijejasoe in 1603 had ingesteld.

Verzet van het Oude.

Wij moeten bedenken welke ingrijpende wijzigingen in het sociale bestel van de maatschappy nodig waren. Hoe gewaldig snel - in nog geen

dertig

dertig jaar- de oude samenleving in Japan werd opgebroken, om plaats te maken voor de nieuwe. Hoe bij voorbeeld het feodale stelsel geheel werd uitgebroken, alsof het niet een plant van eeuwen ouderdom gold. Hoe kunst en wetenschap, familie en beroepsleven, staatsinstellingen en wetten, hoe alles moest veranderen.

Als wij dit voor ogen houden, verwondert het ons, dat dit met zo weinig verzet is gegaan. Dat er niet alleen geen chaos ontstond, maar dat bijna overal met volle medewerking en volle energie door het gehele volk werd samengearbeid aan de bouw van het Nieuwe Japan.

Dit wijst op het grote kultuur vermogen van dit volk en op zijn bewonderenswaardige vaderlandsliefde.

Het oude moest worden weggeruimd met behoud van het goede in de eigen nationale kultuur. Het Nieuwe, de technische beschaving van Europa, moest gemodelleerd, omgevormd, pasklaar gemaakt en ingevoerd worden. De achterstand in civilisatie van 1000 jaar werd ingehaald in dertig jaar. En meer dan ingehaald, - voorbijgestreefd. In 1870 een politieke nul tussen de volkeren op aarde, was Japan in 1900 grote mogendheid, wiens bondgenootschap door het sterkste rijk, het Britse, werd gezocht. En nog 20 jaar later was Japan de derde grote mogendheid op aarde. In 1935 de tweede. Het streeft er tans naar de eerste te zijn.

Wie objectief tegenover de geschiedenis staat, moet van diepe eerbied vervuld zijn voor de enorme kultuurkracht van het Japanse volk.

Verzet van de Tokoegawas.

De Tokoegawa-clan was niet zo gauw bereid, alle voorrechten prijs te geven als hun clanheer, Keiki. Zij hebben in 1869 een mislukte poging gedaan om zich gewapend meester te maken van het gezag.

Ernstiger was het verzet van de Saigo van Satsoema in 1877. Dit was de enige reactionnaire opstand van betekenis. Saigo Takamori, lid van het ministerieel kabinet, ontstond over het feit, dat de regering niet bereid was, om

Korea de oorlog te verklaren, trad af en trok zich in Satsoema terug. Daar bracht hij in enkele jaren een gedrild en modern uitgerust leger van 40.000 samoerai's op de been. Toen verklaarde hij de regering te Tokio de oorlog. Het was de eerste beproeving voor het regeringsleger, uit algemene dienstplicht ontstaan.

Dit was wel sterker in aantal (65.000 man), maar minder goed uitgerust. De opstand was in acht maanden onderdrukt. Saigo en de zijnen pleegden harakiri. Maar in 1890 werd zijn nagedachtenis officieel gerehabiliteerd, zyn zoon werd de titel van markies geschonken en voor de vader werd een standbeeld opgezet in het Oeëno-park te Tokio.

Kultuurvermogen.

Ook dit wijst op een groot kultuurvermogen. Het eren van een vijand, om het grote, dat ook hem bezielde, wijst op de grootmoedige aard van de vereerder.

Daarvan hebben wij meerdere voorbeelden op te tekenen. Toen het verzet van de Tokoegawa's gebroken was, werd het leven van leiders en aanhangers niet alleen gespaard, maar de jonge tot tegen-keizer uitgeroepen prins Kitasjira - kawa werd van staatswege naar Europa gezonden voor studie. Na zijn terugkomst werd hem het commando gegeven over de expeditionaire troepen naar Taïwan (Formosa). Na zijn dood werd in de hoofdstad van Taïwan een sjinto-tempel aan hem gewijd.

Een der andere aanvoerders, Jenomoto, die zich door bizondere dapperheid onderscheidde, werd na zijn onderwerping door keizer Medji tot een hoge post beroepen. En met hem nog verscheidene andere rebellen-leiders.

Naast het scherpe inzicht, dat de energie en de bekwaamheid van zulke tegenstanders productief gemaakt konden worden ten nutte van het vaderland, treft de nobele beoordeling van de vijand, die in zijn persoon, zijn leven, en zijn denken geëerd kan worden. Dat is ware beschaving.

In 1868 werden twee engelse ambtenaren te Hiogo het slachtoffer van nog smeulende vreem-

delingenhaat.

delingenhaat. Dit gaf wrijving met Engeland. De keizer beval de beide officieren, die de verantwoordelijkheid hadden te dragen, harakiri te plegen in het openbaar. Dit geschiedde in bijzijn van de engelse vertegenwoordiger. Wie het vaderland schaadt, verdient te sterven. Keizer, volk en schuldigen erkenden volkomen de juistheid van deze patriottische opvatting. Er ligt schoonheid en kracht in de zoendood voor het vaderland.

11. Kultuurvermogen en vaderlandsliefde.

Historische Bewijzen

Er behoeft geen twijfel aan te zijn of een kultuurvermogen is/erfelijke eigenschap van heel het japanse volk.

Alle volkslagen hebben in alle tijden van de geschiedenis een grote gemakkelijkheid van aanpassing bezeten wanneer de gelegenheid zich daartoe voordeed. In de 7e eeuw namen zy met graagte chineze zeden en gebruiken over. Boeddhisme en christendom maakten uiterst gemakkelijk hun adepten (aanhangers). Een ingeboren vreemdelingen-haat heeft het japanse volk nooit gekend. Een opvallende weetgierigheid doordringt het gehele volk. Van de Portugezen, van de Hollanders werden dankbaar alle technische nieuwigheden, ook gebruiken in menige zin, overgenomen.

De vaderlandsliefde is wellicht de bewonderenswaardigste eigenschap van het volk. Alle eeuwen door is die liefde gebleken. Maar nooit zo algemeen en zo alwetend als tydens de Restauratie(isjin) zoals de Meidji-regeerperiode in de geschiedenis heet. Waarlijk bewonderenswaard was de wijze, waarop niet alleen erkele personen, zoals de laatste sjogoen, maar, later, gehele klassen, zoals de daimio's en samoerai's hun voorrechten en bezittingen prijs gaven in het belang van het vaderland.

Het was nu niet het werk van een enkel geniaal man, gelijk in de dagen van Jorimoto of Ijejasoe. Zulke grote enkelen verschijnen tydens de Restauratie niet. En ook heeft niemand persoonlijk voordeel gehoogst van al deze offers.

Figuren.

Figuren. Eerbiedig gehuldigd, leven uit deze periode de historische namen voort van de samoerai's Kido, Ito, Inoeje. Matsoekata, Okoema, Jamagata, leiders en onbaatzuchtige voorgangers van de plotselinge en grootse kultuuromgang. Maar zij hadden niets bereikt, wanneer niet de keizers Komei en Meidji, wanneer niet alle edelen als klasse, wanneer niet burgers en volk zich om hen geschaard hadden tot unificatie (=vereniging) van het vaderland.

De Grote Krachten. Kultuurvermogen en vaderlandsliefde, liefde tot de vrijheid, een klaar verstand, het inzicht steunende, dat behoud van oosterse aard en overname van westerse wetenschap en westerse techniek het vaderland zouden redden, naast een onvernietigbaar gevoel van volkseenheid - deze factoren hebben de grote kracht gevormd, welke Japan uit de nacht van de antieke plotseling heeft doen oprijzen en in het volle licht van de moderne tijd een belangrijke plaats in de rij van de volkeren in te nemen.

Het Werk. Beter dan door vele woorden kunnen wij door een snelle reeks filmbeelden van wat er in 25-30 jaren door volk en regering van Japan gewrocht is, deze titanenarbeid begrijpen. En in onze bewondering de hulde brengen, die al wat waarlijk groots is van ons opeist. Deze film zal dan tegelijk de geschiedenis van dit heldhaftig tijdperk bevatten, het schoonste in de gehele ontwikkelings-historie van Japan.

1853. Japan kent geen buitenlandse handel. Het eerste zeebouwend zeilschip naar europees model te Oeraga op de werf gezet.

1854. Japans eerste oorlogsfregat van Holland als geschenk ontvangen. Het eerste telegraaf-apparaat in Japan, geschenk van commodore Perry aan de sjogoen.

1855. Opening van de Zeevaartschool te Tsoekidji (in Hokkaido) voor de marine.
Opening van de eerste ijzerfabriek te Nagasaki.
Opening van de eerste scheepswerf te Jokosoeka (nu de grootste van Azië)

1858.

1853. Telegraafwezen: Mankies Satsoema voorziet zijn kasteel van telegrafie (Verg. 1854).

1862. Industrie onbetekend. (Er is b.v. slechts 1 katoenspinnerij met 5.000 spoelen).

1863. Geringe export. (Zijde: 2 1/4 millioen ponden; thee 6 millioen ponden).

1864. De eerste spade in de grond voor de spoorweg Tokio-Jokohama.

1865. Hakodate als handelshaven opengesteld.

1867. Financiën: geldwezen ongeregeld. Verschil tussen zilverprijs van goud in Japan en in Europa doet goud wegvloeien. Middelen daartegen verraden mangelende ervaring.
Andere moeilijkheden door de noodzaak tot wegruiming van misbruken uit het verleden.
Moedige uitgifte van ongedekt papiergeld.
Belastingen verlaagd.
Niigata als handelshaven opengesteld.
Visserij: begin van een sterke ontwikkeling. De staat zet visserijscholen, visserij-bureaux, proefstations en beurzen op; opent de eerste visserij-tentoonstelling en bevordert de zeevisserij.
Industrie: geen enkele fabriek, geen enkele naamloze vennootschap.
Handel: geen fabrikaten; geen buitenlandse markten. Alles moet worden ingevoerd. Meel, suiker, leder, medicijnen, kleurstoffen, verfstoffen, ijzerwerk, textielwaren, machines, etc.

1868. Japan wordt voor de wereld opengelegd.
Keizer Meidji deelt in het openbaar (Febr.) mede, de regering te hebben aanvaard. "Het verkeer met andere landen zal in de toekomst geregeld worden," zegt hij, "overeenkomstig de openbare wetten van de gehele wereld."
De keizer komt voortaan in het publiek, ontvangt diplomaten en roept de edelen naar het paleis op. In hun aanwezigheid legt hij plechtig de eed van trouw aan het vaderland af. Hij belooft de instelling van een raadgevende vertegenwoordiging; dat alle klassen van het volk aandeel zullen hebben in de regering; dat recht,

in

in stede van oude gebruiken (adat), in de toekomst het leidende beginsel van het regeren zal zijn; en dat het feodalisme zal worden afgeschaft.

Jedo wordt omgedoopt in Tokio en zal hoofdstad van het land zijn. Keizer en hof vestigen zich te Tokio.

Alle beperkingen op het reizen van Japanners naar het buitenland opgeheven.

Het christendom niet langer geweerd.

Vaccinatie ingesteld.

Uitbreiding van post- en telegraaf-wetten.

De pers begint zijn macht te ontwikkelen.

Alle tortuur (=martelingen) van misdadigers afgeschaft.

Europese kleding verplichtend gesteld voor ambtenaren.

Europese en amerikaanse regeringsadviseurs naar Tokio geroepen.

Eerste adviserende vertegenwoordiging van de adel tijdelijk bijeengeroepen.

Begin van een herleving van de graveerkunst door Josjitosji, Tasjihata en Gekko, bekende vertegenwoordigers van deze kunst (1863-1911).

Kobe als handelshaven opengesteld.

Landbouw (rijst en 2e gewassen, sericultuur: zijde en thee), krijgt aandacht van de regering.

1869. De clanheren van Satsoema, Tosa, Tjosjoe en Hizen geven al hun uitgestrekte grondeigendommen aan de keizer terug, zonder enige schadeloosstelling. De overige adel (daimio's) volgt dit patriottisch voorbeeld.

De feodale chefs tijdelijk als gouverneurs over hun landgoederen (provincies) gesteld.

Het verschil tussen erfadel (kooge) en overige adel (daimio) bij wet afgeschaft.

Het papiergeld van de feodale lords (ongeveer 25 millioen yen) ingeruild tegen schatkistbiljetten.

Hervorming en uitbreiding van het politiewezen.

Organisatie van het gevangeniswezen.

Aanvang van een algemene volksonderwijsvoorziening.

Krachtige aanleg van wegen, invoering van

aan

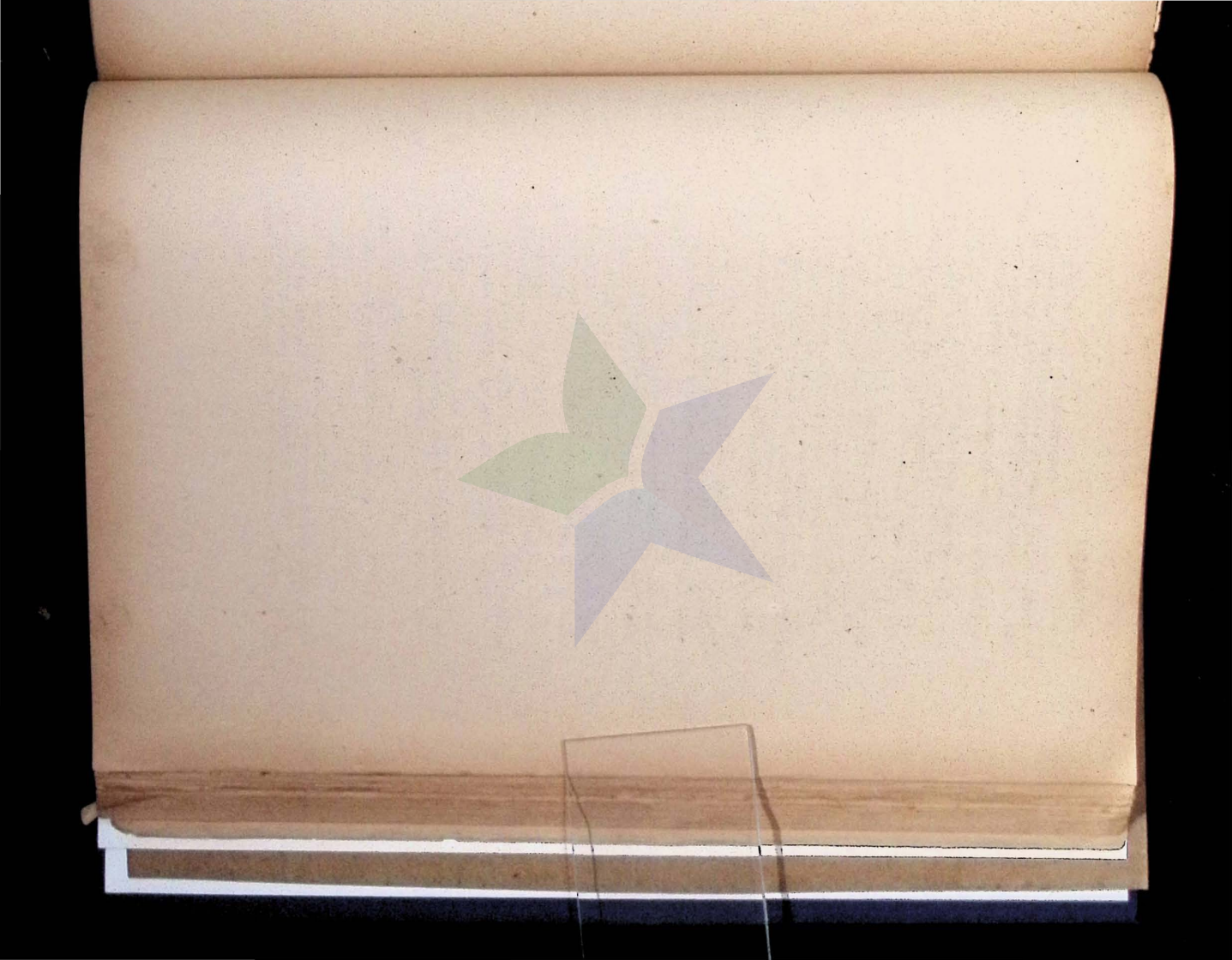

een diensttak daarvoor en voor het onderhoud van wegen en bruggen door geheel Japan.
Kunstverlichting en bebakening ter hand genomen, zomede andere publieke werken.
Daarvoor een lening van 33 millioen yen gesloten.
Nationale schuld vastgesteld op 191 1/2 millioen yen.

1870. Begin van de overname door de staat van de schulden, rustende op het teruggegeven adellijke landbezit: 41 millioen yen.

Staatsinitiatief voor de oprichting van particuliere industriële ondernemingen met landssubsidie ingezet.
Oprichting van de stoomkustvaart Mij. Mitsoebisji Kaisja.
Begin van de japanse handelsvaart: 35 stoomers (15.489 ton), 11 zeilschepen (2.454 ton).
Eigen scheepsbouw: 2 stoomschepen (57 ton) in Japan gebouwd.
Handels uitvoer slechts 15 millioen yen (vnl. zijde, thee, porcelein, curios, koper, zeeproducten).
Invoer: vooral machines en grondstoffen voor industriële ontwikkeling (1868-1892 groot surplus van invoer boven uitvoer daardoor (V.REG.1867)

1871. Het locale zelfbestuur onder de gouverneurs (van 1869) afgeschaft.
Alle ambtenaren zullen voortaan benoemd en ontslagen worden door de keizer.
De clanheren van Satsoema, Tosa, en Tjosjoe tot ministeriële ambten beroepen, met andere voorgaanstaande hervormers.
Hun troepen ingelijfd als eerste kern van het staande leger.
De samoerai-klasse afgeschaft. Hun stipendia (=gelden en rechten, verbonden aan een ambt of een stand) door de staat afgekocht. Geen administratief of militair gezag meer aan de adel ingeruimd.
Patriotische onderwerping van de honderdduizenden samoerai.
De eerste grote stoomvaart-maatschappij opgericht, samengetrokken uit diverse kleine rederijen (Japanse Mail-Stoomschip Mij.)

Postwezen:

Postwezen: nog geheel in particuliere handen, 179 postkantoren in het gehele land.
Onderwijs: aanvang van verplicht lager onderwijs voor kinderen van 6 jaar af.

1872. Twee buitenlandse leningen gesloten, te zamen 16 1/2 millioen yen.
Opening van de eerste spoorweg (Tokio-Jokohama 71 mijlen).

1873. Nieuwe havenbouw en kustverlichting door vuurtorens aangevangen.
Aanvang tot opbouw van een oorlogsvloot. Hiervoor een lening van 13 millioen yen gesloten.
Militaire academie voor strategie en taktiek te Tokio geopend.
Postwezen in regeringshanden, eerste uitbreidingen (zie 1871.)

1874. Jaarlijkse rijksvergaderingen van alle gouverneurs te Tokio ingesteld ter advisering van de regering.
Militaire expeditie naar Taiwan (Formosa) tot tuchtiging voor de moord op japanse schipbreukelingen, nadat China onwillig bleef genoegdoening te geven.
Japan annexeert de Rioe-Kioe-eilanden. China dreigde met oorlog.
Onderwijs-hervorming en organisatie van verplicht volksonderwijs op grote schaal, vooral voor vakonderwijs.
Wetten tot verbetering van de landbouw.
Opening van medische scholen.
Uitvaardiging van handelswetten.
Academie voor Schone Kunsten te Tokio gebouwd.
De Japanse Mail-Stoomschip Mij. en de Mitsoebisji Kaisja geamalgameerd en 63 buitenlandse transportschepen aangekocht voor de expeditie naar Taiwan.

1875. Een senaat (Djenro-in) met wetsveto-recht ingesteld.
Verdrag met Korea, politiek en commercieel.
Afschaffing van de nationale haardracht met wrong en staart.
Tokiose Muziek-academie begint een nieuwe schepningsperiode.
Postspaarbank opgericht. Inleg 15.000 yen.

1876.

1876. Laatste resten van de samoerai-klasse geheel opgeheven. Verbod van het dragen van twee zwaarden, hun voorrecht en ereteken. Hiermee zijn hun private inkomsten, de tradities (adat), hun rechten, voorrechten en onderscheidingen geheel afgeschaft. Geen enkelé verzet tegen deze drastische maatregelen in het belang van de volkseenheid.

Algemene dienstplicht ingevoerd.

De Pacific Mail Mij. van Japan opgericht, met 4 schepen in de vaart tussen Jokohama en Sjanghai.

Opening van de Academie voor Schone Kunsten te Tokio. Nieuwe prikkel voor de beeldhouwkunst in hout, brons, ivoor, marmer en klei.

Telegraafverzen: de eerste lijn in Japan (Tokio-Jokohama Verg. 1858).

1877. Reactionaire uitbarsting van Saigo, clanheer van Satsoema. Hij verklaart aan de keizer de oorlog en rukt met 40.000 gedrilde en modern bewapende soldaten op. Eerste vuurproef van het staande leger en zijn volkomen overwinning.

Rebellie in 8 maanden bedwongen.

Buitenlandse lening gesloten van 15 millioen yen tot bestrijding van de kosten van de Satsoema-opstand.

Aankoop door de staat van 10 buitenlandse vrachtschepen in verband met de Satsoema-opstand en overdracht van deze schepen aan de Mitsoebisji Kaisja.

Telefonie: alleen voor ambtelijk gebruik.

1878. Nationale Vergaderingen voor provincies en steden ingesteld op basis van een provinciaal kiesrecht, met recht van locale belastingheffing en belastingbesteding.

De Liberale Partij (Djidjoeto) opgericht.

Exoorthandel nog gering (zijde: 4 millioen ponden; thee 12 millioen ponden. Verdubbeling sedert 1863).

1879. De Jokohama Specie Bank opgericht.

1880. Oprichting van de Nippon Joesen Kaisja (Japanse Stoombaart Mij. uit de Mitsoebisji en Kiodo-Maatschappijen samengetrokken. 11 millioen yen kapitaal; 2.800.000 yen subsidie p.j.

Oprichting van de Japanse Kustvaart Mij. met 100 kleine schepen.

1881.

1881. De Vooruitstrevende Partij (Sjimpoto) opgericht.
Het Parlement aangekondigd, te openen in 1890, met een hoger en een lagerhuis.
Sanering van het muntwezen begonnen: 150 millioen yen papiergeld in circulatie tegen 8 millioen yen specie ter dekking. Koers van het papier 60%.

1882. Wetboek van Strafrecht naar de Code Pénal uitgevaardigd.
De Bank van Japan opgericht als enige circulatie bank, met recht van papieruitgifte. Dit recht aan alle andere banken ontnomen.
De regering geeft zilverbons uit. De koers van het staatspapiergeld van 60% op pari gebracht.
Uitbreiding van post-, telegraaf- en spoorwegnetten.
Krachtige bouw van havenwerken.
Grondslag gelegd voor een handelsvloot.
Vele jonge Japanners op staatskosten naar Europa en Amerika gezonden voor de situatie.
Vergelijkende examens op de scholen ingevoerd.
Sterke uitbreiding van het algemene volksonderwijs.
Verdrag met Korea. Volkomen onafhankelijkheid van Korea erkend. Japan eist het recht op, om troepen naar Seoel te zenden ter eventuele bescherming van zijn onderdanen, en diverse handelsvoorrechten.
Postwezen: even verre ontwikkeling als in de beste poststaten in Europa (Verg. 1873).

1883. Tsjemoelpo en Fosan (in Korea) op eis van Japan als handelshavens opengesteld.

1884. Vijf adellijke titels ingesteld: prins, markies, graaf, burggraaf en baron.
Industrie in ontwikkeling, maar nog slechts met beginnende productie (zijde en katoen: 6 millioen ponden).
De oude rijksraad afgeschaft.
Het kabinet op europese leest ingesteld met een minister-president als premier.
De tijdelijke senaat (van 1875) ontbonden.
Instelling van een Raad van State (Sooitsoe-in).
Rechtshervormingen en codificatie van de wetgeving aangevangen.
Sanering van de monetaire chaos. Papiergeld in

circulatie

circulatie teruggebracht tot 119 millioen yen; metaalreserve 45 millioen yen; koers van het papier 97%. Speciebetalingen zetten weer in. Hiervoor een lening gesloten van 14 1/2 millioen yen.

Verdrag van China: geen van beide partijen zal troepen naar Korea zenden zonder voorkennis van de andere partij. Onafhankelijkheid van Korea door partijen erkend.

1886. Industrie in ontwikkeling. (Er zijn b.v. 15 katoenspinnerijen met 55.000 spoelen. Vergelijk het onbetekend begin in 1862).

Telegraafwezen: sterke uitbreiding van het net(verg. 1876).

1887. Hofceremonieel en keizerlijke huishouding sterk vereenvoudigd.

Administratief recht t.o.v. journalisten afgeschaft.

Kunstbeweging tot behoud van de aziatische traditie in de schilderkunst. (eminente schilders: Kawabata, Djiokoesko, Hasjimoto, Gako, Kano Hogai).

1888. Industrie in snellere ontwikkeling. (Zijden en katoenenstoffen, katoenen garens, Lucifers, matten, vlechtwerk, totale uitvoer: 1/4 millioen yen).

Grote reorganisatie van de landsindeling in provincies, prefecturen, locale ressorten, kiesdistricten.

1889. Afkondiging van de Grondwet.

Het Parlement ingesteld. Twee-kamerstelsel: Hogerhuis of Huis van de Pairs en Huis van Afgevaardigden met volledige wetgevende bevoegdheid, petitierecht, recht van initiatief en amendement. Beide huizen mullen 300 leden tellen (tans 405 en 466 leden). Huis van de Pairs: alle prinsen en markiezen: 1/5 van de overige pairs, gekozen door henzelf: burgerlijke leden, leden, gekozen door de 15 rijksten in elk kiesdistrict; de rest benoemd door de keizer uit de mannen van kennis en bekwaamheid.

Indeling van het land in 122 kiesdistricten bij wet geregeld.

Kiesrecht voor het huis van afgevaardigden. gevonden aan belasting-quotum van 15 yen p.j. aan directe belastingen.

Krachtige ontwikkeling van de graveerkunst door reproducties van oude meesters, mogelijk geworden door snelle opkomst van de typografische bedrijven.

1890.

1890. Herziening van het strafrecht.
Plechtige opening van het parlement door de keizer (nov.).
Inwerkingtreding van de Grondwet: burgerschap en burgerrechten vastgelegd, vrijheid van geweten, vrijheid van het woord, vrijheid van vereniging en vergadering: onaantastbaarheid van domicilie, briefgeheim, vrijheid van persoon, behalve bij wettig procesrecht, permanentie van het rechter-ambt en alle andere elementen van de burgerlijke vrijheid. De keizer behoudt het recht van oorlog, vrede en verdrag, van benoeming en ontslag van ambtenaren, van voorstel en veto van wet, van tijdelijke noodwet, van adeldomsverlening.
Telefonie: de regering kan de vraag tot aanleg van abonnementen niet bijhouden.
Handel: uitvoer slechts 55 millioen yen. Invoer: vooral katoen uit Engeland (Verg. 1870.).
Begin van de arbeidsbeweging. De eerste vakvereniging gevormd (typografen).

1891. Wet uitgevaardigd, waarborgende de vrijheid van het woord voor elke burger.

1892. Groei van de japanse handelsvaart: 642 stoomschepen (122.300 ton) en 790 zeilschepen (46.000 ton) (Verg. 1870).
Postwezen: organisatie van Japans Wereldpost (Verg. 1882).

1893. Het eerste japanse stoomschip buiten oost-aziatische wateren: de Nippon Joesen Kaisja laadt katoen te Bombay.
Visserij: grote ontwikkeling. Uitvoer van 12 1/2 millioen yen zeeproducten (Verg. 1867.
Ernstige onlusten in Korea. In Juli zendt Japan, na daarvan kennis te hebben gegeven aan China volgens het verdrag van 1885, troepen naar Seoel. Ook China zendt troepen
1 Aug. Oorlogsverklaring aan China. 16 September beslissende overwinning te land van Japan bij Fiong-Jang. 17 Sept. Grote overwinning van de japanse vloot op de in aantal sterkere chinese vloot bij de Jaloe en Wei-hai-wei.
Herziening van het verdrag met Engeland. Japan als gelijkwaardige natie erkend. Extra-territoriale rechten van Europeanen opgeheven. Geen

vreemde

vreemde "settlements" meer in Japan. Japanse rechtbanken zullen over alle vreemdelingen recht spreken. Japans tariefrecht erkend. (Andere mogendheden hebben geleidelijk gelijke tractaten met Japan gesloten).

Totale nationale schuld: 305 millioen yen.

1895. Vrede van Sjimonoseki met China. Vredesvoorwaarden : Korea onafhankelijk; afstand van Zuid Mantsjoerije, Taiwan, Pescadores en omliggende eilanden aan Japan, 200 millioen taël oorlogsbetaling; Wei-hai-wei bezet, handelsvoordelen.

Kosten van de oorlog ruim 200 millioen yen. Hiervan 135 millioen yen op de nationale schuld gebracht.

Uitbreidingen van bewapening en publieke werken 504 millioen yen. Hiertegenover China's oorlogs-indemniteit en een begrotings-surplus tezamen 300 millioen yen.

Handel: beginnend surplus van uitvoer boven invoer. (periode 1883 - 1895) (verg. 1890.).

Finantiën: daling van de zilverprijs in Japan geeft vermeerderde uitvoer. (Verg. 1870.).

1896. Groei van de japanse handelsvaart: 999 stoomschepen (373.538 ton) en 644 zeilschepen (44.000 ton) (Verg. 1892 en 1870.)

Wet tot aanmoediging van eigen scheepsbouw met staatssubsidie.

Wet tot bevordering van de zeevaart en opleiding voor de overzeehandel (met subsidie).

De vlucht van de industrie: 4.585 industrie-ondernemingen en naamloze vennootschappen; gestort kapitaal 400.000.000 yen (Verg. 1867).

Taiwan onder japans gezag. Aanvang van een ingrijpende administratieve organisatie.

1897. De beide buitenlandse leningen van 1872 geheel terugbetaald.

Krachtige ontplooiing van de katoen-industrie. (Er zijn 68 katoenspinnerijen met 800.000 spoelen. Vergelijk 1886 en 1862. Kapitaal: 21 millioen yen; winst 13 1/2%.).

Het

Het recht van de staat tot verbod van dagbladen bij wet afgeschaft. De dagbladpers geheel bevrijd van elk administratief recht, behalve in geval van majesteitsschennis.

Veeteelt: gering; slechts ruim 1 millioen stuks groot vee. De regering wijdt aandacht aan dit zorgenkind, bevordert de ontwikkeling door vergemakkeling van de import van geiten, schapen en varkens en vooral van paarden, meest uit Australië.

1898. Oprichting van de Constitutionele Partij (Kenseito).

Industrie in krachtige ontplooiing (Zijden en katoenen stoffen: 110 millioenen ponden. Vergelijk 1894. In 14 jaar 18-voudige productie.).

Renaissance-beweging. De Academie voor Schone Kunsten vestigt afdelingen te Jokohama, Taikwan, Sjimomoera en Kwanzan (eminente artisten, als Takeoetsji Sjiho en Kawai Djijokoedo, paladijnen voor de aziatische traditie.).

Arbeidsbeweging: vakvereniging van spoorwegarbeiders (verg. 1890).

1899. Burgerlijk Wetboek, naar duits voorbeeld, uitgevaardigd.

Handelswetboek uitgevaardigd.

Het herziene tractaat met Engeland wordt van kracht.

Lening in Engeland gesloten van 100 millioen yen.

Exporthandel groeiend (Zijde: 14 millioen pond; thee 46 millioen pond. Viervoud van 1878).

Industrie in krachtige ontwikkeling (lucifers in 1885 algeheel geimporteerd; thans een uitvoer van 6 millioen yen. Zijden en katoenen stoffen, katoenen garens, lucifers, matten, vlechtwerk: 68 millioen yen uitvoer. Dat is 280 malige vermeerdering, vergeleken met 1868).

Osaka, Sjimonoseki en 12 andere havens voor de handel opengesteld.

1900. Expeditie naar Peking in de bokseropstand tot bescherming van de vreemde legaties.

Oprichting van een Conservatieve Partij (Rikken Seijoekai).

Verlaging van diverse belastingen (Opbrengst van de directe belastingen 120 millioen yen of ongeveer 3 yen p.h.).

Eigen

Eigen scheepsbouw: 53 stoomschepen (5.380 t.) en 193 zeilschepen (17.873 t.) in Japan gebouwd. (Verg. 1870).

Mijnwezen: aanvang gemaakt met het exploite - ren van petroleumbronnen; kolenmijnen in werking sedert langere tijd.

Oprichting van een politieke regeringspartij (Seiyoekwai) met sterke vertegenwoordiging in het parlement.

Onderwijs:81.67% van de jongens en meisjes op schoolgaande leeftijd genieten onderwijs. (Verg. 1871).

1901. Opleving van de japanse muzikale kunst. Grote import van europese piano's, violen en andere muziekinstrumenten (in 1936, grote export daar - van, zomede gramofoons, radio-apparaten etc.) Niettemin blijven ook de koto, de samisen en de sjakoehatsji (bamboezen fluit) in zwang. Ook de muzikale motieven blijven aziatisch.

Sedert 1868 een nieuwe letterkundige aera in opkomst. Veel vertalingen van buitenlandse let - terkundige producten (aanvankelijk vooral russi - sche klassieken, noorse en zweedse dramaturgen, engelse satirici. Later oorspronkelijke werken. Jajoi Nogami, Sosaki, de beide Kikoetsjis, Koeme Masao, Satomi Ton. Ryonosoeke - romanciers;Hia- Koezo - dramaturg, Joenitsjiro en Sohei - psycho- logen; Hadjime - essayist).

De vlucht van de industrie: 80 millioen yen productie (Verg. 1896).

Oprichting van een politiek-democratische partij (minseito).

1902. Verdrag met Engeland (30 Jan.).

Snelle ontwikkeling van de japanse handels- vaart: 835 nieuwe stoomschepen sedert 1902 met 455.00 to. (Verg. 1870, 1892, 1900).

1904. Oorlog met Rusland.

Zuid-Mantsoerijse-spoorweg (Njoetsjwang-Dai- ren-Tsjang-tsjoeng) van Rusland overgenomen.

Snelle ontwikkeling van de japanse handels - vaart: de handelsvloot beschikt over stoomsche- pen met 568.000 t. laadruimte. In de oorlog ging

71.000

71.000 ton verloren. Japan bouwde er 27.000 ton bij en kocht stoomschepen in het buitenland met 177.000 ton laadvermogen.
Nationale schuld 560 millioen yen.

1905. Einde van de oorlog met Rusland. Vrede van Portsmouth.
Fenomenale ontwikkeling tot zeemogendheid;de japanse handelsvaart beschikt over 1.038 stoomschepen (met 939.750 reg. tons) en 4.132 zeilschepen (met 336.570 reg. tons). (Vergelijk 1870 1892, 1900, 1902, 1904).
Onderwijs: 94.93% van alle jongens en meisjes op schoolgaande leeftijd genieten onderwijs (Verg. 1900).

Of-en defensief bondgenootschap tussen Japan en Groot Britannië gesloten, te Londen, 12 Aug. Dit is de erkenning van Japan als grote mogendheid!
Wij kunnen het epos hier eindigen: Japan, in 1875 nog een nul op het politieke schaakbord,is in 1902, een grote mogendheid, met de onmiskenbare bevestiging daarvan door zijn volkomen overwinning op de sterkste militaire staat van Europa.
Er is geen ander volk ter wereld dat ook maar ten naastenbij op zulk een heroïsch tijdperk in zijn geschiedenis kan wijzen.

Voor de voltooiing van de film zullen wij Japans ontwikkeling nog enige jaren verder volgen.

1906. Nationalizatie van de voornaamste particuliere spoorwegen: 2.800 mijlen, ook electrische treinen, voor 235 millioen yen aangekocht door de staat.
Dairen en Aomori als handelshavens opengesteld.
Landbouw: rijst, gort, rogge, tarwe, bonen, boekwijt, lijnzaad, aardappelen, katoen, hennep, indigo, suiker, zijde, thee, (Vergelijk 1868.).

1907. Verdergaande ontwikkeling van Japan tot zeemogendheid. Er zijn 216 particuliere scheepswerven en 42 particuliere dokken in Japan, voor schepen tot 9000 ton waterverplaatsing (Vergelijk 1870, 1892, 1900, 1902, 1904, 1905).
Op de ergeringswerven werden de grootste slagschepen voor de vloot gebouwd.
Telegraafwezen: 95.623 mijlen, 25 millioen telegrammen)Vergelijk 1886(.

1908. Herziening van het strafrecht.
Postspaarbank: Inleg 100.000.000 yen; aantal inleggers 9000. (Vergelijk 1875).
Nationale schuld 2.270 millioen yen.

1910. Handel: uitvoer 460 mill. yen (verg. 1890).
Korea geannexeerd.

1911. Sociale wetgeving. Wetten tot regeling van kinderarbeid, vrouwenarbeid, arbeidsverzekering en scheidsrechtelijke oplossing van loongeschillen. Bureau voor Sociale Zaken opgericht. Stakingen door het gezag erkend.

1912. Arbeiderspartij opgericht (Nihon Rodo Sodo - mei) (zie 1898).
Dood van keizer Moetsochito, beter bekend als keizer Meidji ("het verlichte gezag"), na 45 jaar van krachtig, sterk persoonlijk en zegenrijk bewind.
Hij wordt opgevolgd door zijn zoon Josjohito, die de naam aanneemt van Taisjo (de grote rechtvaardigheid).

1913. Finantiën: periode van inflatie en nationale krachtontplooiing na de victorieuze oorlogen met China en Rusland (verg. 1895).
Handel: surplus van invoer boven uitvoer (1896-1913). (Verg. 1910.).

1914. Japan verklaart de oorlog aan Duitsland.
Tsingtao in Kiaotsjao genomen.

1916. Uitvoer: natuurzijde: 87 millioen pond.

1918.

1918. Handel: surplus van uitvoer boven invoer als gevolg van de wereldoorlog (periode 1914-1918) (Verg. 1913). Arbeidsconflicten en stakingen tijdens de wereldoorlog (1914-1918). Regering toont toenadering tot de organisaties (Verg. 1912).

1920. De handelsontwikkeling: uitvoer 1.9 miljard yen (vnl. meel, leder, enz., nu dus uitgevoerd, katoen (!). Japan grootste katoen-concurrent van Engeland (Verg. 1910 en 1918).

1922. Mijnwezen: opbrengst petroleum 71 millioen gallons (Verg. 1906).

1925. Geen analfabeten meer in Japan. Er moest een generatie voorbijgaan om dit te bereiken, maar ook niet meer dan één generatie.

Japan 3e zeemogendheid ter wereld. De handelsvaart beschikt over 7.323 stoomschepen (.3.546.940 reg. tons). Dit geldt enkel de geregistreerde tonnage. Er zijn 7 grote stoomvaart-maatschappijen. Ongeveer 4,4 millioen zeelieden bemannen deze handelsvloot. Er zijn verder ruim 57.800 dek- en machinekamer-officieren, w.o1 slechts 132 vreemdelingen, alle machinisten. Op de scheepswerven worden schepen gebouwd voor buitenlandse regeringen,zelfs voor Engeland. (Vergelijk voor de ontzaglijke ontwikkeling de jaren 1870, 1892, 1900, 1902, 1904, 1905, 1907).

Visserij: enorm snelle ontwikkeling: 1.200.000 Japannars wijden zich aan zeevisserij.

Uitvoer van 23 millioen ponden zeeproducten:180 millioen yen waarde. Japanse vissers in alle delen van de wereld.

De vlucht van de industrie: 49.161 fabrieken met bijna 2 millioen arbeiders, 24.345 naamloze vennootschappen voor industriele bedrijven;gestort kapitaal 11 miljard yen, reserven 2 1/2 miljard yen; 14.517 industriële ondernemingen op coöpera - tieve basis. Industrie-uitvoer 2.?. milliard yen. Hiervan 21% fabrikaten enhalffabrikaten (Uitvoer : vnl. zeeproducten, suiker, suikerwerken, provisiën, dranken, chemicaliën, medicijnen, zijden stoffen en garens, katoenen stoffen en garens, porcelein, aardewerk, glas, kledingstoffen).(Verg. 1901.).-

1926.

1926. Postspaarbank: 1 1/8 milliard yen inleg; 31 millioen inleggers. (Vergelijk: 1908 en 1875).
Uitvoer: thee 84 millioen pond (Verg. 1906), natuurzijde 68.345.000 pond (Verg. 1916).
Landbouw: belangrijke stapelproducten: lak, was, tabak, suiker, zijde, thee, rijst, bonen, enz. Landbouwrendement hoger dan in Europa. De staat steunt met kunstmest, kapitaal voor landbouwbanken, bevordering van coöperatieve verenigingen, oprichting van landbouwproefstations en landbouw-oefenscholen.
Mijnwezen: totaal in exploitatie 1.195 mijnen en mijnwerken. Hiervan 573 kolenmijnen, waarvan 91 grote met 31 millioen ton jaaropbrengst, zonder Mantsjoerije. Voorts: petroleum, goud, zilver, koper, lood, ijzer, antimoon, zwavel, mangaan en enkele andere mineralen. Totale opbrengst: 864 millioen yen (Verg. 1922).
De arbeiders-organisatie telt 408 vakverenigingen met 260.000 leden en 8 vertegenwoordigers in het parlement (Verg. 1918).

1927. De macht van de pers: aantal dagbladen en tijdschriften: 880, met 463.000.000 exemplaren p.j. Beweging tot overname van het latijnse letterschrift begonnen.
Postwezen: 8.784 postkantoren, ruim 86.200 postambtenaren (Verg. 1892).
Telegraafwezen: 124.065 mijlen; 137 millioen telegrammen (Verg. 1907). Draadloze telegrafie in algemeen gebruik. 26 uitzendstations. Kwaki met antennen van 660 vt. 400 k.w.; transmissie van ruim 4000 mijlen; grootste uitzendstation van Oost-Azië. Alle schepen van 2.000 ton en meer wettelijk van radio voorzien.
Telefonie: 2.189.000 mijlen; 2.262 telefoon-kantoren. Automatische telefoons overal.
Finantiën: depressie-mogelijkheden (1920-1926).
De machtige handelsontwikkeling: surplus van invoer boven uitvoer als gevolg van de algemene wereldcrisis en de enorme verliezen door de aardbeving van 1923 (Verg. 1918). Uitvoer: ruim 2 milliard yen (verg. 1920). Buitenlandse handel vnl. naar de Verenigde Staten, China, Indonesië, Hongkong, Australië, Straits Settlements, Canada. Derhalve: Pacifiek-handel. Voorts: Brits-Indië, Engeland,

Duitsland,

Duitsland, Frankrijk, Egypte. Voornaamste uitvoerhavens: Kobe, Osaka, Jokohama. (Verg. 1920).

12. Japan wereldmacht.

Japans staatkundige invloed.

Enkele perioden van de geschiedenis van Japan in de 20e eeuw moeten onze nadere aandacht hebben. Zij verklaren de huidige betekenis en positie van Japan in Azië en in de wereld.

De mensheid, en ook de staten, erkennen macht aan de uitingen daarvan. De wonderlijke ontwikkeling van Japan zou niet meer dan verbazing hebben gewekt. Eerst het gedonder van het Japanse geschut heeft de volkeren gedwongen tot eerbied en vrees of tot eerbied en verheugenis.

De geschiedenis van Azië is sterk beïnvloed geworden door de verrijzenis van de Japanse foenix in de politieke wereld. De economische en politieke macht in China van de europese mogendheden taande, brokkelde weg, en verdween reeds ten dele. Voor vele staten in Azië werd het tijd wijziging te brengen in hun staatkunde.

Deze wending in het lot van de volkeren houdt nauw verband met de militaire betekenis van Japan in de aanvang van zijn wereldmacht. Het is daarom nodig die militaire betekenis met wat duidelijker lijnen te schetsen.

Twee uitermate belangrijke oorlogen hebben die dwingende macht van Japan bevestigd. Belangrijk door hun oorzaken, door hun militaire geweldigheid en door hun gevolgen: De oorlog met China (1894-1895)/de oorlog met Rusland (1904-1905).

/en

Bij beide oorlogen lagen de oorzaken in een nabij verleden. Bij beide was Japan aanvankelijk de vredelievende partij. Bij beide waren de staatkundige gevolgen van ingrijpende betekenis.

De Oorlog met China.

De wrijving met China dateerde van 1874. Japanse schijnbreukelingen van de Rioe-Kioe-eilanden, dat zagen wij hiervoor, waren op de kust van Taiwan vermoord. Taiwan was chinees grondgebied. De Rioe-Kioe-archipel had een duistere status. Er was een "koning". Sedert twee eeuwen echter had

ter had

had de daimio van Satsoema (Zuid Japan) de eilanden, altans een deel daarvan, bekwaam bestuurd. Nu en dan werden er schattingen betaald, zowel aan China als aan Satsoema.

Annexatie van de Rioe-Kioe-eilanden.

Japan protesteerde te Peking en eiste schadeloosstelling. Vergeefs echter. Toen nam Japan het recht in eigen hand en zond een strafexpeditie naar Taiwan. Protest van China volgde. Japan bood aan, de expeditie terug te roepen, indien China de kosten daarvan zou vergoeden. De conferentie te Peking werd door de chinese regering op het dode punt gehouden. Dit verdroot de Japanners.
In 1875 annexeerden zij de Rioe-Kioe-archipel, voerden onmiddellijk eigen bestuur in en trokken zich van China's protest niets meer aan.

China heeft zich geschikt, maar met bitterheid. Toen in 1894 de koreaanse kwestie de aanleiding werd tot de oorlog, herinnerden de Chinezen zich 1875 met nieuwe verbittering.

Korea.

Ook in deze koreaanse kwestie was Japan vredelievend. In 1875 waren Japanse schepen door een koreaanse kustbatterij in volle vrede beschoten. Ondanks deze provocatie (=uittarting) had Japan zich onthouden van gewelddadige maatregelen. De japanse staatslieden waren niet geweken voor de eis van velen om de nationale eer te wreken. Deze staatslieden begrepen dat het er de tijd nog niet voor was. Japan was juist de Restauratie begonnen. Deze mocht geen gevaar lopen door buitenlandse moeilijkheden.

Langs vredelievende weg werd redres gezocht. Men volgde het voorbeeld van Perry. Enige japanse schepen werden naar koreaanse havens gezonden om een verdrag van vriendschap en handel af te dwingen. Dit werd in 1876 getekend. Drie koreaanse havens werden voor de handel opengesteld. Japan eiste vrijheid en verblijf voor japanse handelaars in Korea. Het wenste verder verschillende hervormingen, uit vrees dat de toestanden in Korea zo slecht worden, dat buitenlandse belanghebbenden een motief zouden vinden tot interventie. Dat zou ze te dicht bij Japan in de buurt brengen.

China verklaarde echter dat Korea een vazalstaat was en eiste gekend te worden in buitenlandse verdragen van zijn vazallen. Nu was die vazallage meer nominaal dan reëel.

In

In 1882 was de japanse legatie te Seoel, de hoofdstad van Korea, bij een muiterij verbrand. Japan eiste tans het recht op troepen te Seoel te legeren ter bescherming van zijn onderdanen.
In 1884 werd de legatie opnieuw het mikpunt van een koreaans verzet. Het volgende jaar werd een conventie met China gesloten, als gevolg van de uitbarsting, waarbij beide staten zich verbonden geen troepen naar Korea te zenden zonder daarvan de wederpartij kennis te geven.
Daarna volgde een periode waarin de chinese vertegenwoordiger te Seoel zijn uiterste best deed om elke hervorming onder japanse invloed onmogelijk te maken.

In 1894 barste een nieuwe revolutie uit, gericht tegen de koreaanse regering en het koreaanse koningspaar. China zond 2.500 man troepen om de gevaarlijke opstand neer te slaan. Japan zond 8.000 man. Beide partijen hadden elkander vooruit van de zendelingen verwittigd.
De rebellie eindigde. Maar China zond meer troepen. Hierop volgde een waarschuwing van Japan, dat zending van meerdere troepen als een vijandige daad zou worden beschouwd. Het antwoord van Peking was dat opnieuw 1.200 man over zee naar Korea werden gezonden. Dit convooi, begeleid door een chinees oorlogsschip, ontmoette de japanse kruiser "Naniwa". De chinese commandant opende zonder meer het vuur. Het gevolg was noodlottig. De Japanners schoten de chinese schepen in de grond.
Enige dagen later op 1 Augustus verklaarden China en Japan elkaar de oorlog.

De Oorlog zelf.

De oorlog was kort, een serie overwinningen voor Japan te land en ter zee, en voor de chinese troepen een bloedig echec.
Op 16 Sept. 1894 werd de chinese macht beslissend geslagen te Fiong-jang. Op 17 September sloeg de japanse vloot de chinese voor de mond van Jaloe, even beslissend. Daarop werden Port Arthur en Talienwan door de Japanners veroverd. Het eind van de oorlog kwam door een hardnekkig gevecht bij Wei-hai-wei, waar het restant van de

chinese

chinese vloot vernietigd werd.

De oorlog had zeven en een halve maand geduurd.

De chinese staatsman Li Hoeng-tsjang sloot met de japanse premier, markies Ito, het vredesverdrag van 17 April 1895 te Sjimonoseki.

De voorwaarden waren: erkenning van Korea's onafhankelijkheid; afstand van Taiwan met de Pesca - dores-eilanden aan de westkust en de overige om Taiwan gelegen eilanden aan Japan, zomede een deel van de zuidkust van Mantsjoerije, betaling van een oorlogs-indemniteit van 200.000.000. taël; nieuwe handelsrechten in China.

Europese Interventie.

Een drietal europese mogendheden begroef de tekenen niet. Japan deed een onaangename ervaring op omtrent de europese staatkunde.

Rusland, Duitsland en Frankrijk verzetten zich tegen permanente afstand van grondgebied op het vasteland van Azië aan Japan. Zij dreigden met wapengeweld.

De japanse regering koos de wijste partij. Maar van dat ogenblik stond het bij haar vast, dat de rekening in de toekomst te Petersburg, Berlijn en Parijs zou worden gemaasseerd.

Uit de geschiedenis van China weten wij welke bedoelingen de drie europese mogendheden hadden.

Compensatie.

Het is vermoedelijk wel juist aan te nemen dat Japans buitenlandse staatkunde zich van dit ogenblik een nieuw doel stelde: De verdrijving van Rusland uit Noord-Oost Azië. Vele maatregelen, in dit licht bezien, worden duidelijk. Het taaie vasthoudendheid en aziatisch geduld werd het doel bemderd. Toch zal het Nippons heersers niet voor de geest gestaan hebben dat de russische "vergissing" met de vernietiging van honderdduizend russische levens en milliarden aan stoffelijk verlies zou worden gedoet.

Alweer Korea.

De overheersing en de latere annexatie van Korea zijn ongetwijfeld wel overwogen staatkundige voorbereidingen geweest om Japans positie op het vasteland van Azië te versterken.

Korea gaf moeilijkheden. De chinese tegenstand was gebroken. De Japannners begonnen nu met hun hervormingsarbeid. Graaf Inoeje en, na hen, gene-

raal

raal Mioera stieten echter op de stille intrige van koning en koningin, vooral van de laatste. In Oct. 1896 werd de koningin in een paleisrevolutie gedood. De koning vluchtte naar de russische legatie. Hij bleef twee jaar onder russische bescherming, deed wat hij kon om de japanse hervorming tegen te werken, en schonk de ene waardevolle concessie na de andere aan zijn russische vrienden.

In 1898 dwong Rusland aan China de pacht af voor 99 jaren van het Liaotoengschiereiland. Drie jaren te voren had Rusland zich verzet tegen de afstand van dit gebied aan Japan. Ook kreeg Rusland het recht voor de bouw van de Mantsoerijse Spoorweg, van Harbin naar Port Arthur.

Duitslands Rol. Kort te voor (1898) eiste Duitsland Kiaotsjao in pacht als schadeloosstelling voor de moord op twee zendelingen. Ook Duitsland had zich verzet tegen afstand van gebied aan Japan.

De Boxers. In 1900 was het vooral aan de 21.000 man japanse troepen te danken, dat de europese vreemdelingen in Peking het leven behielden tijdens de Chinese Furie. Het voorbeeldig gedrag van japanse troepen was een openbaring voor de wereld.

Wederom maakte Rusland gebruik van de situatie, liet de bondgenoten in de steek, en verstond zich met China. Het gelukte de russische diplomatie Mantsjoerije militair te bezetten. Deze bezetting en de sterker wordende pro-russische gevoelens te Seoel hebben de gebeurtenissen, die naar de oorlog dreven, zeker verhaast. De vrede zou Tokio gewis welkomer geweest zijn, maar de overxxxxxxxxx tuiging vestigde zich dan; dat de vrede niet anders kon worden verkregen dan door de verdrijving van Rusland uit zijn noord-aziatische positie.

Gesteund door Engeland en de Verenigde Staten wist Japan een tractaat door Rusland te doen tekenen, houdende, dat het in drie termijnen zijn troepen uit Mantsjoerije zou terug trekken.

Engelands inzicht.

Engelands Inzicht.

Tegenover de staatkunde van Rusland en Duitsland steekt helder af het scherpe toekomst-begrijpen van de engelse diplomatie.

Lang voor de overige wereld bereid was om in Japan een evenknie te zien, schaarde zich Groot Britannië aan zijn zijde en dit demonstreerde het grootst wereldrijk openlijk als bondgenoot van de Rijzende Zon aan de politieke hemel. Op 30 Januari 1902 werd het Anglo-Japanse verdrag getekend, een voorloper van het Anglo-Japanse Bondgenootschap, waardoor de overige mogendheden uitermate onaangenaam verrast werden.

Het verdrag van 1902 erkende de onafhankelijkheid van China en Korea en de speciale belangen van Groot Britannië in China en van Japan in China en Korea. In geval van een oorlog met een derde mogendheid- zou de andere contracterende partij neutraal blijven, tenzij die derde mogendheid door bondgenoten zou worden geholpen.

Groot Britannië sprak zich hiermee uit tegen Rusland en zelf tegen Ruslands bondgenoot Frankrijk.

Het verdrag verhoogde Japans aanzien in de wereld wel, maar de staatslieden te St. Petersburg geloofden dat zij niettemin "het volkje van gele dwergen" niet behoefden te vrezen.

Rusland weigert Mantsjoerije te verlaten.

De minachtig voor hun tegenstanders deden de Russen tot uiting komen in hun stelselmatig weigeren om gevolg te geven aan het tractaat omtrent de ontruiming van Mantsjoerije.

Japan instrueerde zijn vertegenwoordiger te St. Petersburg om onderhandelingen ter zake te voeren. Vijf en een halve maand wist Rusland de besprekingen te rekken, voordat de Japanners het geduld verloren.

Op

Op 6 Febr. 1904 verbrak Tokio de diplomatieke betrekkingen met Rusland. De wapenen zouden nu moeten beslissen.

Aanval op Port Arthur 8 Febr. 1904.

Op 8 Februari begon Japan de vijandelijkheden door een plotselinge aanval op de russische vloot te Port Arthur. De Russen waren overrompeld en verloren drie oorlogsschepen. Op 10 Februari volgde de formele oorlogsverklaring.

Rusland protesteerde tegen deze "verraderlijke overval". Ten onrechte. Alle deskundigen op het gebied van internationaal recht hebben het protest afgewezen. Nergens legt dit recht de verplichting op van een formele oorlogsverklaring. In de twee laatste eeuwen is ook welhaast geen enkele oorlog begonnen met een oorlogsverklaring. Zelfs heeft Japan meer gedaan dan waartoe het verplicht was. Het waarschuwde officieel de conferentie te St. Petersburg voor de te verwachten gevolgen, toen het de onderhandelingen afbrak.

Zeegevechten bij Tsjemoelpo.

De oorlog was een ononderbroken reeks overwinningen van de Japanners.

Op de 9e Februari viel vice-admiraal Togo opnieuw de russische vloot te Port Arthur aan en stelde nog vier andere bijandelijke oorlogsschepen buiten gevecht. Op de zelfde dag boorde schout-bij-nacht Uriue te Tsjemoelpo twee russische oorlogsbodems in de grond.

Op de 24e Februari begon Togo zijn plan uit te voeren om de Russen in de haven van Port Arthur op te sluiten door het doen zinken van schepen in de havenmond.

Een uitval van het russische eskader te Valdivostock (eind Februari) eindigde met een overhaaste terugtocht naar de veilige baai, zonder noemenswaardig resultaat.

Intussen begonnen de operaties te land. Het eerste japanse legerkorps landde 12 Februari in Korea en bezette Fiong-jang. Op 28 Maart had de eerste ontmoeting met de sterkere russische macht plaats bij Widjoe. De strijd eindigde

met

met de verdrijving van de Russen van koreaans grondgebied.

Slag bij de Jaloe 26 Apr.- 1 Mei.

De eerste belangrijke slag had plaats bij de Jaloe. Generaal Koeroki viel de sterk verschanste russische macht onder generaal Zasulitsj op 26 April op het lijf. Na vijf dagen eindigde de slag met een volkomen overwinning van de Japanners. De terugtocht in wanorde van het russische leger werd gevolgd door de zegevoerende intocht van de Japanners in Mantsjoerije.

De slag bij de Jaloe was van wereldbetekenis. De klap, deze sterkste europese landmogendheid toegebracht wakte het hele Oosten.

Op 5 Mei landde het tweede japanse legerkorps onder generaal Okoe op het Liaotoengschiereiland. Reeds de volgende dag bezetten de Japanners Poelan-tien en smeden zij de verkeersmiddelen met Port Arthur van de landzijde af.

Slag bij nansjan. 26 Mei.

De Russen deden een poging om het bedreigde Port Arthur te ontzetten. Op 26 Mei had de tweede bloedige veldslag plaats.

Na 16 uur vechten bezetten Okoe's troepen Kintsjou en Nansjan, sloeg de Russen beslissend terug, en twee dagen later namen de Japanners Dalni. De belegering van Port Arthur é onneembaar geachte vestingenketen, volgde.

Een grote russische legerafdeling was hier onder generaal Stoessel opgesloten. De russische gouverneur generaal, grootvorst Alexeiev, was juist voor de insluiting de dans ontsprongen en noordwaarts gevlucht.

Slag bij Telissoe 15 Juni.

Ter ontzetting van de stad trok generaal Stakelberg tegen de belegeraars op, stiet op generaal Okoe en leed, ondanks zijn overmacht, een beslissende nederlaag bij Telissoe. In wanorde vluchten de Russen naar Kaping. Waar ook van daar verdreven de japanse kanonnen hen, waarop de Russen zich verschansten te

Tsjitsaol

Tasjitsao. Hier werden hun uit het noorden aanzienlijke versterkingen toegezonden.

Slag bij Feng-hwang-tsjeng, 17 Juli.

Tussen een van deze legerkorpsen onder generaal Keller en een afdeling van Koeroki's troepen kwam het bij Feng-hwang tsjeng tot een bloedig treffen. Met een verlies van meer dan 1000 doden werden de Russen teruggeslagen.

Steeds weer vielen de Japanners aan. Steeds weer bleef hun de zege. Zij bezetten thans Jingkow en Njoetsjwang. Op 31 Juli dreven zij de Russen uit Haitsjeng. Één voor één namen de Japanners de passen op de weg naar Liaojang, een stad van 50.000 inwoners aan de Taitse-rivier op een uitgestrekte glooiende vlakte, waar generaal Kuropatkin, de opperbevelhebber van de Russen, een sterke overmacht samentrok en grootse verdedigingswerken opwierp voor een beslissende strijd.

De Oogst van de Dood.

Tot dusver waren de veldslagen met verbittering gevoerd. Aan beide zijden werd met grote dapperheid gestreden. De vloedige oogsten van de dood bewijzen dit wel.

De Jaloe kostte de Russen 2.500 doden; Nansjan 2.000 doden; ook bij Port Arthur waren velen gesneuveld of met de schepen ondergegaan. Bij Telissoe bleven 4.000 Russen op het veld. De kleinere gevechten bij Sioejen, Takoesjan, Fensjocsiling, Feng-hwang tsjeng, bij de Aiho en op het Motienling-front hadden enige duizenden gesneuvelden geëist. Bij Tasjitsao had de Dood weer een goede oogst van 4.000 à 5.000 gesneuvelde Russen.

Ook aan japanse zijde waren duizenden doden te betreuren. Toch waren de japanse verliezen nog niet half die van de Russen. De grote militaire bekwaamheid van de japanse legeraanvoerders toonde zich ook in de zuinigheid met hun mensen-materiaal. Steeds benauwender werd voor de russische soldaat de overtuiging dat deze Aziaten onoverwinlijk waren. Als aan een zekerheid geloofde deze onontwikkelde russische soldaat aan de zege van de vijand, voordat de strijd nog begonnen was.

Geen enkele russische vloot- of legerbevelhebber, die niet reeds zijn nederlaag had te boeken.

Het dalende Russische moreel.-

Het dalende Russische Moreel.-

Admiraal Starck had zijn bevel verloren door de overval van 8 Febr. Admiraal Makarov verloor het leven op 13 April voor Port Arthur. Het russische ekader van Waldivistock onder vice-admiraal Jessen was zijn schrik in Februari nog niet te boven gekomen.

Vice-admiraal Togo, schout bij nacht Ceriœ, vice-admiraal Kamimoera waren de meester ter zee.

De onderkoning Alexeiev, de raadsman van de tsaar en de geest van de oorlog, was in de aanvang reeds een geslagen man. De generaals Kasulitsj en Kasjtalinski verloren de slag aan de Jaloe. Generaal Stössel had te Port Arthur, generaal Stakelberg bij Njoetsjwang, Mansjan en Kaping, generaal Keller en generaal Rennenkampf bij Sioejen en Motienling, de generaals Misjtjenko en Linewitsj bij Fensjoeiling de militaire meerwaardigheid van de zegevierende Japanners onder hun generaals Nogi, Okoe, Nozoe en Koeroki moeten erkennen. Bij Tasjitsao verloren generaal Zarubajev zijn roem en generaal Keller zijn leven en wonnen Nogi, Nozoe, Koeroki en Okasaki onverwelkbare militaire glorie. Zij waren de meesters te land.

De onafgebroken reeks van overwinningen van de Japanners te land en ter zee begon zijn invloed steeds sterker te doen gevoelen op de Russen. Hun moreel zonk. De overtuiging van de meerderwaardigheid van de vijand drong in de harten van de russische soldaten en vervulde deze met vrees. Ook de russische opperbevelhebber, veldmaarschalk Koeropatkin, een legeraanvoerder van onbestreden bekwaamheid, kon aan deze ontmoedigende overtuiging niet ontkomen. Des te hoger lof moet hun deel zijn, dat zij met hardnekkigheid en onbezweken moed zich telkens weer in de strijd begaven.

Tiendaagse Slag bij Liao-jang. 25 Aug. - 4 Sept.

Bij Liao-jang begon op 25 Aug. de eerste van de grote slagen in de oorlog.

De Russen hadden zich krachtig versterkt. Alle legerkorpsen waren samengebracht. Over een front van meer dan 20 mijlen was een geweldig leger van drie honderdduizend man in loopgraven, achter versterkingswerken, in bomvrije onderaardse kasematten, en achter bomvrije wallen opgesteld.

Maar

Maar in de legerorders van Koeropatkin was geen woord van aanval te vinden. Hij wilde zich beperken tot verdediging en afweer van de Japanse aanval.

Deze, geleid door veldmaarschalk Ojama, had in totaal 60.000 man minder dan de Russen in het veld. De bedoeling van Ojama was het de russische flanken in te drukken en daarna de russische macht in te sluiten.

Beslissende Japanse Overwinning.

Het werd een volkomen nederlaag van de Russen, nadat het ene legerkorps na het andere onder twaalf generaals was verslagen en vernield. Op 2 Sept. 1904 was het geweldige russische leger in versplinterde afdelingen van 30.000 tot 40.000 man op de terugtocht naar het noorden. Hier en daar was deze terugtocht een wanordelyke vlucht naar Moekden, zoals onder de generaals Orlov en Bilderling.

40.000 Doden en Gewonden.

De Japanners verloren in totaal bijna 18.000 man aan doden en gewonden. De verliezen van de Russen waren nog groter. Daarbij honderden kanonnen en ander oorlogsmateriaal. Voor millioenen waarde hadden zij vernield opdat deze voorraden niet in handen van de vijand zouden vallen. Bij de terugtocht sneuvelden van dag tot dag nog velen meer. Maar uit Rusland stroomden verse troepen naar Moekden. Van maand tot maand kon de Transsiberische Spoorweg 20.000 man nieuwe troepen vervoeren. Japan had voor de eerste tijd zijn reserven uitgeput, en twee new in Japan zijnde legerkorpsen na. Het werd daaron tyd de troepen voor Port Arthur los te maken. De belegering diende te eindigen met een ververing van de vesting en de vernietiging van de russische vloot in de haven. Deze inactieve vloot, was nog altijd sterk genoeg om de japanse oorlogsbodems slag te leveren.

Het beleg van Port Arthur.

Port Arthur was afgesloten aan land en zeezijde. Op 13 April had de russische vloot een mislukte uitval gewaagd. Het slagschip Petropavlovsk liep op een japanse mijn en zonk met groot verlies aan mensenlevens. Ook admiraal Makarov vond de dood, zomede de beroemde oorlogsschilder Werestsjagin.

Ook de japanse vloot leed verliezen. In Mei liep het slagschip Hatsoese op een mijn en zonk. Ook de kruiser Josjino zonk, gerand door een

een andere oorlogsbodem.

Zeeslag voor Port Arthur.

Op 10 Augustus deed de russische vloot onder admiraal Witthoeft eindelijk een poging om uit de haven van de ten ondergang gedoemde stad te ontkomen. Zes slagschepen, vier kruisers en acht torpedoboten voeren de haven uit om te trachten Wladivostok te bereiken. Admiraal Togo liet de vijand in open zee komen, alvorens hem aan te grijpen.

De zeeslag was kort maar beslissend. De japanse artillerie toonde zich verre de meerdere en had een verschrikkelijke uitwerking. Al dadelijk werd het slagschip Tsarewitz buiten gevecht gesteld, admiraal Witthoeft gedood en schout-bij-nacht Massulitsj dodelijk gewond. Het schip was binnen tien minuten na de opening van het gevecht geheel onklaar en maakte water. Ook verscheidene andere russische schepen werden ernstig gehavend. Tegen de avond was de russische vloot in volle vlucht naar verschillende havens. De Tsarewitsj wist de haven van Taingtao te bereiken en werd daar geïnterneerd. De kruiser Novik trachtte Wladivostok te halen maar werd bij de kust van Sakhalin door een Japanse kruiser in de grond geboord.

De kruiser Diana bereikte Saigon, de kruiser Askold Sjanghai en enkele torpedoboten wisten ook te ontkomen naar neutrale havens. Verscheidene andere schepen waren naar Port Arthur teruggevlucht.

Admiraal Togo had geen enkele schip te betreuren.

De Russische vloot vernietigd.

De Japanners waren de onbetwiste meesters ter zee. De russische vloot bestond niet meer. De russische vlag was uit de wateren van de Pacifiek verdwenen.

Met hernieuwde energie werd de verovering van Port Arthur voortgezet. Te land heeft veldmaarschalk Koeropatkin nog een krachtige poging gedaan om Port Arthur te ontzetten. Op 6 October, nog niet geheel hersteld van de nederlaag van Liao-jang, verliet hij Moekden met een leger van 200.000 man, met de bedoeling zich een weg te forderen naar het zuiden.

Slag bij de Sjaho.

Slag bij de Sjaho. 6-18 Oct.

Maarschalk Ojama kon 170.000 man hiertegenover stellen.

Op 8 Oct. ontmoetten de beide legers elkander. Deze slag bij deSjaho behoort tot de allerbloedigste in de wereldgeschiedenis. De veldslag duurde meer dan een week voordat de Russen in volle nederlaag teruggedreven werden naar Moekden. Zij verloren 45.000 man.

De verliezen van de Japanners bedroegen ongeveer één derde van dit aantal.

De winter zette in. Aan beide zijden had men rust en herstel van de geleden verliezen nodig. Tot 26 Januari 1905 was er enige rust op dit front van ongeveer 30 mijlen.

Inneming van Port Arthur.

Generaal Nogi zette er zich nu toe Port Arthur ten val te brengen.

Hij had 60.000 tot 100.000 man onder zich. In de maand Augustus 1904 waren de heldhaftige bestormingen van de reeks van vestingen begonnen welke de stad Port Arthur welhaast onneembaar maakten. Zware artillerie, nieuwe 21 cm. mortieren, een japanse uitvinding en een verrassing voor de gehele militaire wereld, luchtballons, landmijnen en contra-mijnen, handgranaten, sterbommen, zoeklichten en elk instrument van de moderne oorlogskunst van die dagen werden door belegerden en belegeraars gebruikt. Handgemeen in de ondergrondse kazematten, door Lange landmijnen bereikt, was veelvuldig. Langzaam maar met ijzeren noodwendigheid vorderden de Japanners.

In deze taaie strijd is berucht geworden de 203 m. heuvel, een berghoogte, welke de stad Port Arthur beheerste. Vijf maal werd deze heuvel bestormd, genomen en weer verloren met ontzaglijk verlies aan mensenlevens. Eindelijk bracht de zeevaart de bestorming de verovering (1 Dec. 1904). Van hier uit werd nu het belegeringsgeschut gericht. Het vuur was moordend. De 21 cm. mortieren wierpen met vreselijke zekerheid hun gewelddige, met springstoffen gevulde, projectielen op elk belangrijk punt van de stad en door de dekken van de oorlogsschepen in de haven. Tegelijkertijd werden verscheidene forten genomen in de keten benoorden Port Arthur. Zelfs bezweken ten laste de onneembaar gedachte in de rotsen uitgegraven forten van Erdoengsjan en Soenssjoesjan.

Na

Na vier weken van een verschrikkelijk bombardement was het lot van de stad bezegeld. De russische commandant, generaal Stoessel, liet alle nog aanwezige oorlogsbodems zinken op een paar torpedoboten na, die naar Tsjifoe wisten te ontkomen. Op 2 Januari gaf hij de stad over.

De Japanners maakten ruim 40.000 gevangenen en namen bezit van het nog zeer overvloedige oorlogsmateriaal.

Te Port Arthur staat thans midden in de stad een japans monument, in de vorm van een reusachtige geweerpatroon. Op het voetstuk vermeldt een inscriptie dat het monument gewijd is aan de nagedachtenis van 22.000 russische en 14.000 japanse helden die voor het vaderland stierven.

De belegering en de inname van Port Arthur heeft als wapenfeit geen gelijke in de oorlogsgeschiedenis van de mensheid.

Slag te Sandepoe. 26-27 Jan.

Na de val van Port Arthur (2 Jan.) deed maarschalk Koeropatkin nog een krachtige poging om op de Japanners althans een enkele overwinning te behalen, voordat Ojama zou beschikken over de troepen vanr Port Arthur, die nu konden worden losgemaakt ter versterking van het leger in het noorden.

De Russen hadden sedert de nederlaag aan de Sjaho onophoudelijk nieuwe troepen uit Europa ontvangen. In Januari werd de russische macht in drie legers georganiseerd, elk ongeveer 100.000 man sterk, onder de generaals Liniewitsj, Grippenberg en Kaulbars. De Japanners konden slechts over 220.000 man, alle reserve inbegrepen, beschikken. De troepen van Port Arthur zouden nog lang niet aan het noordfront kunnen zijn.

Op 26 Januari begon de slag van Sandepoe (Heikontai) waarbij meer dan een half millioen gewapende mensen bezield waren van de wil om te doden. In een vreeslijke sneeuwstorm werd gedurende twee dagen verbitterd gestreden. In de avond van 27 Januari trokken de Russen, bevreesd voor een inzettende tegenaanval van Ojama terug, hier en daar in wanorde.

Ook deze veldslag behoort tot de bloedigste in de gehele militaire geschiedenis van de mensheid.

Slag bij Moekden 19 Febr.-10 Mrt.

Slag bij Moekden 19 Febr. 10 Maart.

Op 19 Februari 1905 zette het laatste offensief van de Japanners in. De Russen hadden zich verschanst en versterkt om en in Moekden. Als een dreigende stroom waren de versterkingen in overhaaste volgorde langs de Transsiberische Spoorweg naar Mantsjoerije gerold. Koeropatkin beschikte over wellicht 400.000 man. Voor het eerst hadden de Japanners de overmacht. Oejama wilde aan de landoorlog een voorlopig einde maken, voordat de russische Oost Zeevloot in de aziatische wateren verschenen zou zijn. Al wat hij aan troepen bijeen kon brengen, versterkt door een nieuw legerkorps uit Japan, stelde hij tegenover de russische macht. Vermoedelijk heeft hij een half millioen soldaten in het veld gebracht.

Op 19 Febr. begonnen de eerste gevechten welke ineenvloeiden tot de noorddadigste veldslag, waarvan de geschiedenis tot heden gewaagd.

Het japanse plan was eenvoudig. De generaals Koeroki en Kamimoera vielen de russische linkervleugel, oost van Moekden aan. Generaal Nogi met zijn veteranen, maakte een omzwenkende beweging naar het westen van Moekden om, indien mogelijk, de russische terugtochtslijn te bezetten. Intussen zouden de generaals Nozoe en Okoe het russische centrum trachten in te drukken.

De operaties duurden meer dan drie weken. Er werd vrijwel doorlopend gestreden. Het weer was bar en ruw. Het lijden van al die mensen door verwondingen, koude en honger is niet te beschrijven. Ondanks de hardnekkigste tegenstand, werd de uitkomst van het japanse offensief een zo verpletterde nederlaag voor de Russen, dat de oorlog te land er mee beëindigd werd.

Met volkomen ondergang bedreigd, ontruimden de Russen eindelijk Moekden. Op 10 Maart werd de stad door de zegevierende japanse legers bezet. Het russische leger vluchtte noordwaarts, nog slechts uit gedesorganiseerde fragmenten bestaande, vervolgd door de Japanners tot voorbij Tieling, in de bergpassen.

Meer dan 70 stukken zwaar geschut, vele honder-

den kleinere

kleinere kanonnen, enorme hoeveelheden ammunitie, legervoorraden en levensmiddelen vielen de overwinnaars in handen. Aan doden, gewonden en gevangenen verloor het russische leger ongeveer 150.000 man. Een russische opgaaf vermeldt, zonder de gevangenen, 97.000 man verliezen aan doden en gewonden. De japanse verliezen bedroegen ongeveer een derde van die van de verslagen Russen.

Tusland beschikte in Europa over onuitputtelijke reserves aan mensenmateriaal. Maar het kwam deze nederlaag niet meer te boven.
Nog voegde zich daarbij de vernietiging van zyn geweldige Oost-Zee-vloot op 27 Mei 1905.

De Baltische Vloot.

Op 13 tot 15 October 1904 was deze vloot uit de haven van Libau vertrokken. Hij droeg de laatste hoop van Rusland. Zodanig was de vrees voor de Japanners in alle rangen van het slecht gevoede personeel van deze machtige vloot, dat een ieder van boord elk ogenblik zelfs in de europese wateren een aanval van japanse schepen verwachtte. De zenuwachtigheid klom tot zulke hoogte, dat in de nacht van 21 October een vloot van vreedzame engelse vissers in het Kanaal voor japanse torpedoboten werd aangezien. De russische oorlogsschepen openden een kanonade op hen, boorden een trawler in de grond en doodden twee vissers.
Dit ongelukkige voorval maakte admiraal Rozhestvenski tot de risée (=voorwerp van spot) van de gehele wereld en heeft een ogenblik de mogelijkheid doen ontstaan, dat Engeland aan Rusland de oorlog zou verklaren. Ten slotte werd met £ 65.000 schadevergoeding het betreurenswaardig incident gesloten.
Een deel van de vloot voer om de Kaap; een ander deel ging door de straat van Gibraltar en het Suezkanaal. Beide delen ontmoetten elkander op de kust van Madagaskar. Hier bleef men enige maanden wachten op een tweede vloot onder admiraal Nebogatoff. Voordat deze aankwam vertrok Rozhestvenski echter op zijn reis naar het oosten, passeerde Singapore en liet op 8 April 1905 ha bijna zes maanden reis het anker vallen in de baai van Kamrang in Frans-Indo-China.

Tegen het langduring oonthoud van deze oorlogsvloot in franse havens en de schending van de neu-

traliteit

traliteit daardoor, heeft de japanse regering ernstig, echter tevergeefs, moeten protesteren.

Op 5 Mei lieo de vloot onder admiraal Nebogatoff eveneens binnen. Drie dagen later zette de verenigde vloot zijn aarzelende reis naar de japanse wateren voort.

Tegenover de japanse vloot had de russische admiraal een goede kans op victorie. In slagschepen was hij veel sterker; ook in bewapening had Rozhestvenski een voorsprong. In bekwaamheid, moed en doortastenheid was de japanse marine echter verre de baas. En in Togo kregen de Russen een admiraal voor zich, die voor geen zeeman van alle tijden de vlag behoeft te strijken.

Zeeslag bij Tsoesjima 27 Mei.

De 27e Mei was een dag, bestemd om voor altijd te schitteren in de annalen (=jaarboeken, geschiedboeken) van de geschiedenis van de oorlogen ter zee. Om 5 uur in de morgen seinde de japanse verkenner Sjinanomarie naar admiraal Togo dan de vijandelijke vloot in zicht was en koers zette naar de straat tussen Tsoesjima en de japanse kust. Onmiddellijk verliet de japanse vloot zijn basis te Masampo op de zuidoost-kust van Korea. Daar had de vloot maanden gelegen, verborgen voor de ogen van de wereld. Met volle stoom gingen de japanse oorlogsbodems de vijand tegemoet. Admiraal Togo zelf met de hoofdmacht van zijn schepen koerste noordwaarts om de Russen voorbij te komen. De admiraals Kamimoera, Oerioe, Dewa en Kataoka stoomden zuidoostwaarts om de russische achterhoede de vlucht te beletten. Deze vloot kreeg de russische armada te 10 uur in de morgen in zicht tussen Ikisjima en Tsjoesjima. Zij begonnen het gevecht niet maar bleven in draadloze verbinding met Togo.

In twee lijnen stoomden de Russen de straat van Tsoesjima binnen. Tussen deze imposante slagschepen en kruisers voeren de hulpschepen, transportschepen, torpedojagers en torpedoboten.

Om half twee in de middag verscheen Togo met zijn eskader in het noordwesten, met zon

en

en wind in de rug en in de ogen van de russische kanonniers.

Het ogenblik was er, waarnaar de gehele wereld in spanning had uitgezien. De beide vijandelijke admiraalschepen waren nog 5 mijl van elkander verwijderd. Daar kwam van Togo's vlaggeschip, de Mikasa, die nog sporen van vorige gevechten toonde, het signaal: "Het lot van Dai Nippon hangt van deze slag af. Laat elk zijn uiterste best doen."

De Oostzee Vloot vernietigd.

En dadelijk hierop begon de zeeslag.
Tien minuten na het eerste kanonschot was de commandotoren van het russische vlaggeschip, de Knjas Soewaroff weggeschoten. De overige russische oorlogsbodems werden keer op keer getroffen. Weldra stonden velen van hen in vlammen. De stryd was eigenlijk reeds binnen drie kwartier beslist. Even over drie uur zonk het vlaggeschip Oslabija om kwart voor vijf boorde een torpedo de hulpeloos geschoten Knjaz Suvaroff in de grond. Toen de avond viel was een groot gedeelte van de russische vloot vernietigd.
Het enige deel, dat nog een schijn van organisatie vertoonde, vluchtte noordwaarts, gedurende de nacht door de japanse torpedoboten, als door wespen bestookt. De volgende morgen waren er nog slechts vier schepen over, nl. het slagschip Nikolai I, het vlaggeschip van admiraal Nebogatoff, en de Orel en twee kustverdedigingsvaartuigen. Bij de Liancourt-rotsen werden zij omsingeld en gaven zij zich over.

Aan boord van een torpedojager werd admiraal Rozhestvenski zwaar gewond gevangen genomen. Slechts één kruiser, de Almaz en drie torpedojagers bereikten Wladivostok. Een ander torpedojager lieп gehavend Sjanghai binnen. Drie kruisers waren naar Manilla gevlucht. Alle overige russische oorlogsbode en hulpschepen waren of in de grond geboord of genomen. Zeven duizend officieren en manschappen werden gevangen genomen en vele duizenden meer waren gesneuveld en verdronken.
De Japanners hadden drie torpedoboten verloren, 116 doden en 538 gewonden.

De

De russische nederlaag was verpletterend geweest.

De ondergang van deze trots van Rusland maakte een einde aan de oorlog. Hij had de Russen een vierde gedeelte van hun gehele militaire macht in Oost-Azië gekost aan mensenlevens. Hun gehele werkzame vloot was vernietigd. Uit Korea en Zuid Mantjoerije waren de Russen verdreven. Het sterkste vesting-complex ter wereld was hun ontworsteld. Hun overwicht in de oost-aziatische politiek voor komende decaden (=jaartientallen) gebroken.

Vrede van Portsmouth.

President Roosevelt van de Verenigde Staten greep het psychologisch moment aan in het belang van de vrede. Hij wist de vijanden te bewegen elkander te ontmoeten om de vredesvoorwaarden te bespreken. Dit gebeurde op 5 Aug. 1905 aan boord van de Mayflower in Oyster Bay voor Portsmouth. Sergius Witte en Baron Rosen voor Rusland en Baron Komoera en Togoro Takahira voor Japan sloten op 29 Aug. de vrede van Portsmouth.

Rusland erkende Japan's positie in Korea. Beide partijen verbonden zich Mantjoerije te ontruimen. Port Arthur, Talienwan en omliggend grondgebied werden in pacht afgestaan aan Japan; eveneens de zuid-mantsjoerijse spoorwegen. Rusland stond de zuidelijke helft van Sakhalien aan Japan af.

Toen de vredesvoorwaarden bekend werden, braken er in Japan onlusten uit door de ontevredenheid van het volk. Toch zal de geschiedenis ongetwijfeld het oordeel vellen dat de japanse diplomaten door de hoogste staatsmanskunst geleid waren. Elk doel van de oorlog was door Japan bereikt. Nu gold het de vrede te herstellen, te beschermen en aan het bloedvergieten een eind te maken. De millioenen, welke de overwinnaar gewoonlijk als oorlogsschatting in de schoot vallen, zouden Japan wel toestromen, zoals de verdere geschiedenis bewezen heeft.

Zo eindigde de eerste grote oorlog van de twintigste eeuw. In menig opzicht was hij een openbaring. De wereld stond verbaasd over de kracht van de nieuwe mogendheid welke er in het Verre Oosten was opgekomen. Alle praat over de militaire betekenisloosheid van de Aziaat was

weggevaagd.

weggevaagd. De voorgenomen verdeling van China was voor goed van de baan.

In vele aziatische volkeren leefde een sterk gevoel van zelfbewustheid op.

Japan werd de paladijn van geheel Azië van Tokio tot Suez. Nooit heeft een oorlog groter gevolgen gehad. Het gedachtenleven van de helft van de wereld, door drie vierden van de menshеid bewoond, was geheel gewijzigd. De legende van de aziatische minderwaardigheid trok als een nevel weg.

13 Japan in het wereldpark.

De Alliantie met Groot-Britannië.

Voor Engeland was het verdrag van 1902 een geheel nieuw instrument. Het wereldrijk had zyn politiek van "splendid isolation" prijs gegeven. Het reikte nu de hand aan een bondgenoot, een nieuwe mogendheid.

Voor Japan betekende het verdrag van 1902 de inleiding van een nieuw tijdperk. Dai Nippon stond daardoor te midden van de wereldmachten.

Dit verdrag was nog slechts een belofte tot samenwerking. En wel tegen Rusland.

Het Russische Gevaar.

De vrees van Japan voor Rusland, de grootste militaire mogendheid ter wereld, was zeker gerechtvaardigd. Ook de japans-chinese oorlog (1894-1895) was daarvan een gevolg geweest. Die oorlog was eigenlijk gericht tegen Rusland. In zijn pogingen om geleidelijk Korea te annexeren was de russische staatkunde nader tot China gekomen. Was Korea maar eerst onder chinese heerschappij, dan zou Rusland op het schiereiland de vrije hand hebben. Ruslands invloed te Peking was oppermachtig.

Maar ook Groot-Britannië volgde de russische staatkunde reeds sedert enige jaren met grote zorg. Rusland voerde in Azië een doelbewuste veroveringspolitiek, vreedzaam zo lang als het kon, maar met wapengeweld als het moest. Voor Hindoestan werd de russische staatkunde rechtstreeks gevaarlijk. Londen begreep dat Japan de mogendheid zou moeten zijn om de invloed van Rusland in Azië te stuiten.

Japans-Engels Bondgenootschap.

Uit het voorgaande hebben wij begrepen, dat Ruslands bedoelingen t.o.v. Japan inderdaad

dreigend

dreigend waren. Na de japans-chinese oorlog was het voornamelijk Ruslands invloed welke Japan uit Zuid-Mantsjoerije wèst te drijven.
De engelse diplomatie onthield zich toen reeds (1895) van enige deelname aan deze politiek van Rusland-Frankrijk-Duitsland. Deze diplomaten was vèr-zichtiger.

Terwijl na de russisch-japanse oorlog de vredesonderhandelingen te Portsmouth voortgang hadden, werd de wereld verrast door de bekendmaking van het Japans-Engelse Bondgenootschap (12 Aug. 1905). Het was een volledig offensief en defensief verbond, waarin behalve Oost-Azië ook Hindoestan betrokken was.
De bestaansreden van de alliantie was Japans vrees voor Ruslands wraak en Engelands vrees voor Ruslands penetratie naar de hindoestanse grenzen. Ook de uitbreiding van de invloed van Duitsland in de wereldpolitiek was een van de overwegingen.

Conventies. In 1907 tekende Japan een conventie met Rusland. Kort later volgde een japans-franse entente cordiale. In 1908 een conventie tussen Japan en de Verenigde Staten, het zg. Root-Takahira Pact.
Al deze overeenkomsten hadden van Japan's zyde hetzelfde doel, nl. het behoud van de vrede in Oost-Azië en in de Pacific, onder Japans leiding.
Miettemin waren er nog verscheidene oorzaken van wrijving. In de Verenigde Staten en Canada begon de japanse immigratie tegenstand te wekken. Ook de japanse expansie in Korea en Mantsjoerije wekte wantrouwen en antipatie.

De Gentleman's Agreement. De immigratie-moeilijkheden aan de westkust van Noord-Amerika leidden tot de Gentleman's Agreement tussen Washington en Tokio (1907). Een gelijksoortige overeenkomst, de zg. Lemieux-Agreement werd tussen Japan en Canada gesloten. De basis-gedachte was dat Japan uit vrije wil en zonder verdragsverplichting de emmigratie van japanse arbeiders naar Amerika en Canada zou beperken. Wat de formele verdragen betreft, stond Japan op basis van volkomen gelijkheid met de Verenigde Staten of Canada. Als Japan besloot de emmigratie te beperken, dan was dat volkomen zyn eigen zaak, waarvan de wereld geen kennis behoefde te dragen.

Toch

Toch blijft deze emigratie-kwestie een van Japans moeilijkste politieke problemen. Zijn staatkunde volgt hierin de weg van verzoening en vriendelijkheid. Echter met vermijding van stapoen en maatregelen, niet in overeenstemming met zijn nationale waardigheid.

Korea.

De gang van de geschiedenis maakte van Japan een continentale mogendheid. In 1904, nog tijdens de oorlog met Rusland, sloot Japan een protocol met de koreaanse regering. De laatste beloofde verbeteringen in het binnenlandse bestuur naar Japans adviezen. Japan verbond zich tot waarborging van de onafhankelijkheid en integriteit van Korea. Het was de duidelijke bedoeling van Japan om van een onafhankelijk Korea een bufferstaat te maken tussen zichzelf en vijandige buren.

Dadelijk na de oorlog drong Japan aan op verbeteringen in de regering. Maar het verval van het koreaanse ambtenarendom had het punt bereikt dat geen buitenlandse hulp meer herstel kon Brengen. Niet enkel, dat elke samenwerking uitbleef. Neen, er kwam een voortdurende tegenwerking. Zover ging dit, dat er een samenzwering op touw gezet werd om Rusland in de koreaanse zaken te mengen. Dit leidde er toe, dat Japan in November 1905 zich het recht nam, om de buitenlandse politiek van Korea onder zijn leiding te stellen. Markies (later Prins) Ito vestigde zich met dat doel als resident-generaal te Seoel.

De koreaanse regering ging voort met zijn pogingen om de hervormings-arbeid van Japan lam te leggen. Japan moest de hopeloosheid van zijn werk wel inzien. In 1907 zond de koreaanse keizer geheime zendelingen uit, om Japan in internationale moeilijkheden te betrekken. Ito trad in 1909 af en werd kort daarna door een koreaanse fanaticus vermoord.

Annexatie van Korea.

Dit was de laatste druppel. In 1910 werd Korea geannexeerd. En dadelijk begon nu zijn modernisatie. Het spoorwegnet werd uitgebreid. Scholen werden geopend. Een modern justitieel sisteem werd ingesteld. Wettige belastingen namen de

plaats

plaats in van de oude metoden van kneveling en afpersing. Moderne wegen vervingen de voetpaden. Andere publieke werken (watervoorziening, electrisch licht, telefoon) kwamen tot uitvoering in de grotere steden. Een efficient postsisteem werd ingevoerd. Nieuwe industrieen ontvingen steun. Wetenschappelijke landbouwmetoden vervingen de oude wijzen. Herbewouding begon. Banken werden in het gehele land ingesteld. Zij wekten op tot sparen en voerden en nog geheel onbekend credietsisteem in.

Korea nu.

In 1935, een kwart eeuw later, was Korea reeds stevig op weg zich tot een zelfstandig territoir te ontwikkelen. Intussen heeft een merkwaardige bevolkingsverschuiving in deze kwart eeuw plaats gehad. Vele Koreanen weken uit naar Mantsjoerije, terwijl honderdduizenden japanse gezinnen zich in Korea vestigden.

Reeds in 1936 gingen in het japanse parlement en in de japanse pers stemmen op, om Korea tot autonome staat te maken onder de leiding van Japan. De gebeurtenissen schijnen inderdaad de verwachting te rechtvaardigen, dat de naaste toekomst deze uitkomst zal brengen. In 1937 werd besloten Korea zelfs zijn eigen leger te doen vormen.

Mantsjoerije.

De politiek van Japan in Mantsjoerije was feitelijk geen andere dan zich te allen tijde gereed te houden tegen een russische aanval.

Het vredesverdrag van Portsmouth en het verdrag met China (1905) maakten Japan tot Ruslands erfgenaam in Zuid-Mantsjoerije. Rusland bezette Noord-Mantsjoerije. Het was nu niet altijd even gemakkelijk om een scherpe lijn te trekken tussen China's souvereiniteitsrechten en Japan's verdragsrechten. Bovendien had in de russisch-japanse oorlog China niet alleen geen simpatie getoon voor Japan

Japan

Japan, maar ook in het geheel geen hulp verleend, Dit was geen wonder. In 1896 had China een geheim verdrag met Rusland gesloten, dat China de verplichting oplegde Rusland te hulp te komen bij een aanval van Japan. Als gevolg had Japan in de oorlog China als vijand kunnen beschouwen en na afloop verantwoording kunnen eisen. Toch werd een politiek van goede nabuurschap gevoerd. Daarom ook weigerde Japan het aanbod van Mr. Harriman, de amerikaanse spoorwegmagnaat, om hem de Zuid-Mantsjoerije Spoorweg te verkopen. Eveneens weigerde Japan gevolg te geven aan de wens van de Verenigde Staten, om deze spoorweg (de Z.M.S. of S.M.R.) onder internationaal beheer te brengen.

Mantsjoekwo zelfstandig.

Met snelle sprongen ontwikkelde zich Mantsjoerije. Het verschil tussen de ontplooiing van de volkskracht in Mantjoerije en in Noord-China werd van jaar tot jaar duidelijker. De democratische en republikeinse tendenzen in China vonden weinig weerklank in het gebied van de Mantsjoes.

De crisis kwam in 1933 toen de verdreven keizer van China Dji tot staatshoofd van Mantsjoerije werd uitgeroepen en dit land zich onafhankelijk verklaarde.

De rol van Japan in deze onverwachte ontplooiing van de gebeurtenissen is daarna duidelijk geworden. Het was een schaakzet tegen Rusland. Rusland nooit ingeslapen zucht, om zich naar het zuiden uit te breiden werd hiermede voor een nieuw opstakel geplaatst: een nieuwe bufferstaat, en de voornaamste toegangspoort tot China onder japanse leiding. Een staat, die de laatste russische invloed tot over de grenzen terugdreef. Een staat, die voor een expansie van de japanse industrie een aan grond- en delfstoffen rijk gebied en een intelligente bevolking van 30 millioen zielen openlegde.

Het oversnelle tempo van Mantsjoekwo's ontwikkeling herinnert aan de wonderlijke uitgroei van Japan zelf tijdens de Restauratie.

De losscheuring van Mantsjoekwo van China en zijn uitgroei tot keizerrijk ging schijnbaar langs vreedzame weg. Inderdaad had Japan deze voor de diplomaten in de wereld volkomen onverwachte zet zorgvuldigvoorbereid. De verhouding tussen China en Japan was tot oorlogsspanning gebracht. De anti-japanse boycott en de molestatie van japanse

onderdanen

onderdanen door chinese heethoofden te Sjanghai hadden de aanleiding geleverd voor rechtstreekse oorlogsdaden van Japan.

In 1932 werd Tsjapei, het noordelijke stadsdeel en industrieele centrum van Sjanghai door een japans luchtbombardement platgeschoten en vernietigd als bestraffing van de anti-japanse uitbarstingen. De oorlog dreigde nu zo grimmig, scheen zo na voor de deur te staan, dat de omstandigheden voor een vreedzame losscheuring van Mantjoekwo nooit gunstiger hadden kunnen zijn.

Japans bevolkingsaanwas.

De snelle bevolkings-aanwas in Japan werd een moeilijk probleem. Canada en de Verenigde Staten belemmerden de immigratie van Japanners. Australië verbood die immigratie geheel en al. Japan aanvaarde het onvermijdelijke. Niettemin vroeg het probleem om oplossing.

De emigratie-stroom werd nu naar het vasteland van Azië geleid. Dit echter werd op zich zelf een van de oorzaken van de geweldige industrieële opbloei van Dai Nippon. De emigranten toch leverden de grondstoffen aan de japanse industrie in toenemende hoeveelheden. Deze voerde zijn fabrikaten uit naar het vasteland. Met dit dubbele doel wierp Japan zich op de ontwikkeling van Korea en Zuid-Mantsjoerije.

Binnelandse Zaken.

De vrees voor agressie en de oorlogen van 1894 en 1904 hebben grote invloed gehad op de staatkunde van Japan. Met zeer sterke vijandige naties tegenover zich, had Japan zich te wijden aan het behoud van zijn macht. Dit betekende militaire en maritieme expansie. Het betekende zware belastingen. Het betekende dat problemen van openbaar nut en algemeen welzijn onopgelost moesten blijven.

Tegelijkertijd begon de arbeid in Japan zich te organiseren en zijn politieke en economische macht te beproeven. Vele stakingen en zelfs heftige volksuitbarstingen tekenden de gang opwaarts. In 1914 kwam het bekwame kabinet Okoema aan het bewind. Het beloofde radicale hervormingen in binnenlandse aangelegenheden. Helaas bleven dit beloften, doordat Japan de wereldoorlog werd ingedreven.

De Wereldoorlog.

De Wereldoorlog.

Zodra Engeland de oorlog verklaard had aan de Centrale Mogendheden werd Japan o gevorderd, om dit voorbeeld te volgen. Het anglo-japanse offensieve en defensieve verbond was in 1911 voor 10 jaar verlengd. Er werd thans een beroep gedaan op militaire hulp aan Engeland.

De gelegenheid om Berlijn de rekening te presenteren voor Duitsland anti-japanse politiek in 1895-1896 was Tokio zeker niet onwelkom. Op 15 Aug. 1914 stelde Japan de duitse regering de eis al zijn oorlogsschepen en gewapende schepen uit de oost-aziatische wateren terug te trekken. De schepen welke niet konden worden teruggetrokken moesten ontwapend en geinterneerd worden. Het in pacht genomen gebied van Kiaotsjao moest aan China worden teruggegeven.

Kiaotsjao aan Duitsland ontnomen.

Berlijn antwoordde niet. Tokio verklaarde aan Duitsland en Oostenrijk de oorlog en zond 30.000 man naar Kiaotsjao. Op 7 November 1914 capituleerde het duitse garnizoen in de versterkte zône van Kiaotsjao. De duitse troepen werden als krijgsgevangenen naar Japan overgebracht en geinterneerd. Het vredesverdrag van Versailles weer Kiotsjao aan Japan toe. In 1922 gaf Japan dit gebied aan China terug.

Japans aandeel in de Oorlog.

De japanse vloot nam actief aandeal in de krijgsverrichtingen. Gezamenlijk met de angelse vloot beschermde hij de handelsvaart in de Pacifiek en de Indische Oceaan. De japanse eskaders, tweemaal zo sterk als de engelse en australische in vredestijd te zamen, beschermde de kusten van de engelse koloniën en van Australië, Nieuw-Zeeland en Canada. Zij beschermen de handelsvaart van Hongkong tot Vancouver, van Singapore tot Suez en Zanzibar. De britse transportschepen die de "Anzaca" (hulptroepen van Australië en Nieuw-Zeeland) naar Europa overbrachten werden regelmatig door japanse oorlogsschepen vergezeld. Later hielden de japanse eskaders ook de handelsroutes vrij in de Middellandse Zee in samenwerking met de geallieerde eskaders.

Japan leverde tijdens de oorlog twee slagschepen en een kruiser aan Rusland. Ook 750.000 ja - panse geweren en ammunitie. In totaal tot een be-

drag

Japan
het Co
munism

De 21
eisen.

drag van 295 millioen yen (f.1.20). Deze voorraden stelden Brussilov in staat tot zijn groot offensief van Juni 1916.

Ook met geld steunde Japan de bondgenoten. Aan Rusland leende het 313 millioen yen, aan Engeland 180 millioen yen, aan Frankrijk 127 millioen yen, aan China 49 millioen yen. Deze cijfers, op zich zelf onbeduidend tegenover de milliarden welke de wereldoorlog kostte, doen toch zien welke internationale betekenis Japan bezat, dan enkele tientallen jaren te voren een te verwaarlozen factor in de wereldpolitiek was geweest.

Japan en het Communisme.

Na de ineenstorting van het russische tsarisme zond Japan, in samenwerking met de Verenigde Staten een leger naar Siberië. Het ging er om de 50.000 tsjechoslowaakse soldaten te redden, die geïsoleerd in Siberië waren, zomede de vele duizenden japanse onderdanen in Oost-Siberië. De japanse troepen zijn van Augustus 1918 tot in de herfst van 1922 in Siberie gebleven.

Reeds dadelijk heeft de japanse diplomatie begrepen, dat Azie zijn nationalisme moest stellen tegenover het communisme. Dit laatste kan voor Azië, naar de mening te Tokio, nog geen opbouwende elementen stellen. Daarom heeft de japanse staatkunde van aanvang af zich schrap gezet tegen het russische bolsjewisme.

De 21 eisen.

Uit de geschiedenis van China kennen wij de berucht geworden "21 eisen" van Japan, aan China gesteld. Zij hebben het karakter gehad van een ultimatum. De grondgedachte daarbij was de verzekering van Japans positie in Zuid-Mantsjoerije.

Het resultaat was ten slotte, in het kort, het volgende: Japan verkreeg verlenging van de pacht van Port Arthur en Dairen tot 99 jaar (nl. tot 1997). Het beheer over de Zuid-Mantsjoerijse spoorweg zou tot het jaar 2002 aan Japan verblyven. Japanse onderdanen zouden mijnrechten en vrijheid van reis en verblijf hebben in Zuid-Mantsjoerije en Oostelijk Binnen Mongolië. China beloofde de onaschendbaarheid van de japanse beleggingen in Mantsjoerije te waarborgen.

Het is niet te ontkennen, dat Japan in speciale verhouding tot China staat. Zijn positie t.o.v China is niet dezelfde als die van een willekeurige andere mogendheid. Japan is zeker vitaalbelang

Langhebbend

De Conf
rentie
Washing

Opzegg
van het
vlootve
drag.

langhebbend bij een ordelijk, georganiseerd en vrede-lievend China. Een verdeling van China in invloedssferen en concessie-gebieden druist lijnrecht tegen de japanse belangen in.

De "21 eisen", voorgekomen uit de drang tot zelfbehoud, wekten wantrouwen in het buitenland. In Europa en Amerika werd de openbare mening in dagbladen, tijdschriften en boeken tegen Japan opgejaagd. Daarachter leefden rasvooroordeel en internationaal politieke machinaties.

De Conferentie van Washington.

In zulk een atmosfeer opende in Nov. 1921 de Washingtonse Conferentie. Hij was bijeengekomen op uitnodiging van de regering van de Verenigde Staten. Het doel was een basis te vinden, om een eind te maken aan de wedstrijd in vlootbouw, en om vrede tussen de mogendheden te verzekeren ten opzichte van Oost-Azië.

Japan was de eerste, om aan het verzoek tot samenkomst gehoor te geven. Ook ging Japan mede met de voorstel tot beëindiging van de japans-engelse alliantie. Deze liep in dit jaar 1921 af. In de Verenigde Staten werd het bestaan van deze alliantie nog steeds met bezorgdheid beschouwd.

Waar Rusland en Duitsland uit de politiek t.a.v. Oost-Azië geëlimineerd waren, was de bestaansreden voor de alliantie ook verdwenen.

In de plaats van deze alliantie werd te Washington het viermogendhedenverdrag gesloten tussen Japan, de Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk, ten doel hebbende waarborging van de vrede in de Pacifiek en vaststellende, dat internationale Pacifiek-problemen niet door oorlog, maar langs de weg van onderhandeling zouden worden opgelost.

Ten aanzien van de vlootsterkten werd overeenstemming bereikt. Op een basis van een ratio van 3 capitale schepen van Japan tegen 5 voor Engeland en 5 voor de Verenigde Staten.

Opzegging van het vlootverdrag.

Gedurende 12 jaar heeft Japan zich aan de bepalingen van de Conferentie van Washington gehouden. De loop van de geschiedenis maakte de 3:5:5 verhouding voor Japan echter steeds beklemmender. Zijn invloed op het vasteland van Azië, de machtsuitbreiding in Korea en in Zuid-Mantsjoerije, daarnaast de ontwikkeling van China maakten vlootuitbreiding nodig. Deze was echter gebonden aan de vlootpolitiek van Engeland en de Verenigde Staten.

De

De toekomst zou wellicht ook rekening moeten houden met een conflict met de Verenigde Staten in de Pacifiek. Om deze redenen zegde Japan in 1934 het verdrag van Washington op.

Vloot Conferentie te Londen.

In 1935 is een poging gedaan om een nieuw vlootverdrag tussen de drie zeemogendheden tot stand te brengen! Daartoe zijn besprekingen gevoerd te Londen. Deze onderhandelingen zijn resultaatloos geëindigd. Japan is niet bereid afstand te doen van de eis, dat de vlootverhouding zal zijn die van volkomen gelijkheid tussen de drie hoge contracterende partijen.

De Democratie.

Wel laat is de arbeidsbeweging in Japan gekomen. Toch ook in Dai Nippon zijn de economische verhoudingen sterker gebleken dan de uit het sjintoisme voortspruitende staatsverering.

Sedert de wereldoorlog voltrekt zich in Japan een merkwaardige geestelijke verandering. De democratische idealen, door de staatslieden van de geallieerden hooggehouden en verdedigd tijdens de wereldoorlog hebben weerklank gevonden in het japanse gemoed.

Eigenlijk behoeft dit geen verwondering te trekken. Het geloof dat alle Japanners nakomelingen zijn van één en dezelfde voorouderfamilie, is uitermate democratisch. Deze democratische traditie is gedurende lange eeuwen onderdrukt geworden door de opkomst van militaire machthebbers en van een daarmee samenhangend feodalisme.

In de geleidelijke verovering van een algemeen kiesrecht uit zich de democratische ontwikkeling nu heel duidelijk.

Revolutie Tendenzen.

De Japanners hebben geen revolutionair temperament. Dit heeft de geschiedenis bewezen bij de afschaffing van het feodalisme, in de aanpassing aan de grondwettige regeringsvorm, in de geleidelijke uitbreiding van het kiesrecht. Ook de arbeidersbeweging toont het evolutionaire temperament van het volk.

Gedurende de wereldoorlog was de sterke ontwikkeling van de industrie en van het algemeen welvaren niet bevorderlijk voor de arbeidersbeweging. De klassestrijd wordt overigens niet zo in-

tens gevoeld

gevoeld als in Europa. De wederkerige loyaliteit en hulpvaardigheid tussen werkgever en werknemer, een karakteristieke trek van het gehele oosten, - heeft nog steeds een grote invloed op het beeld van de strijdende klassen. De hardheid van de tegenstellingen tussen kapitaal en arbeid wordt er door verzacht. De regering staat liberaal tegenover arbeidsproblemen. De kapitalisten beseffen de wijsheid van een rechtvaardige behandeling van de arbeidersklasse.

In 1916 kwam de liberale fabriekswet. Tegelijk werd de wet op de staatsarbeidsverzekering uitgevaardigd. De toekomst zal moeten leren, of Japan zich buiten de telstering van de heftige arbeidsoorlogen van het westen zal kunnen houden.

Onderwijs. De schoolse ontwikkeling van het japanse volk behoort tot de simpatiekste verschijnselen in de algemene volksopkomst van Nippon.

In 1937 waren er rond 43.000 scholen in Japan. Hiervan in afgeronde cijfers :

25.700 lagere scholen
1.040 ambachtsscholen
11.960 middelbare technische beroepsscholen
1.530 algemene middelbare scholen voor jongens en voor meisjes; er is geen co-educatie.
2.650 andere vakscholen (lagere, middelbare en hogere) voor jongen en voor meisjes.
30 driejarige voorbereidingsscholen voor hoger onderwijs (kotogakko)
45 universiteiten.

Het totale aantal onderwijskrachten bestond uit 280.000 manlijke en vrouwlijke onderwijzers en leraren. Hiervan 3.500 hoogleraren.

Het totale aantal leerlingen was rond 10 millioen, waarvan 45.000 studenten.

Er zijn in Japan geen analfabeten.

Sedert 1920 is de ontwikkeling crescendo gegaan.

Er is thans een sisteem van verplicht onderwijs. Alle kinderen tussen 6 en 13-jarige leeftijd moeten minstens 6 jaar school onderwijs genieten of genoten hebben. In 1920 was het persentage schoolbezoek 98.86. In 1935 was het 100.

Er is nooit enige moeilijkheid geweest, om de ouders er toe te brengen hun kinderen naar school te zenden. Integendeel, tegenwoordig staat de regering te bezwijken voor de drang uit het volk om de

6 jaar

6 jaar verplicht schoolbezoek op te voeren tot 8 jaar. Voorts is een beweging gaande, om de toelating tot universitair, technisch en ander vakonderwijs aanmerkelijk te vergemakkelijken.

In 1920 besteedde de regering 44.000.000 yen aan universiteiten, technische en vakscholen, in de vorm van subsidies. Voor het lager onderwijs was 60.000.000 yen uitgetrokken, mede als subsidie. De voornaamste kosten van alle onderwijs in Japan worden gedragen door de locale gemeenschappen. In 1935 was het lands-aandeel in de kosten van het onderwijs meer dan verdubbeld; dat van de locale gemeenschappen bijna verdrievoudigd.

Het intense en algemene verlangen naar onderwijs is in Japan even verheffend als bij ons indonesische volk. Het wortelt in de overtuiging, dat de natie enkel kan blijven bestaan door de ontwikkeling van karakter, kennis, bekwaamheid en efficientie van het gehele volk.

De Pers

In 1871 had Japan slechts één dagblad. Tans is er een vrije pers, omvattende 990 dagbladen en 2.040 tijdschriften. Er zijn dagbladen bij met zeer grote invloed op de regering. Een tiental heeft een oplaag van een millioen exemplaren. Enkele (Osaka Mainichi, Asahi) hebben een dagelijkse oplaag van 3 1/2 tot 4 millioen exemplaren.

Economische ontwikkeling.

In 1900 was de totale waarde van de japanse buitenlandse handel import en export samen, 523.000.000 yen. In 1930 was dit totaal ver over de 3000 millioen yen gestegen. Nu, in 1935 is het totaal nog aanzienlijk hoger. De verovering van buitenlandse markten is voor de hoog ontwikkelde japanse industrie een levenskwestie geworden. De japanisering en ontwikkeling van Korea en Taiwan, de stichting van het keizerrijk Mantsjoekwo, de verovering van Djehol en Tsjahar door Mantsjoekwo, de autonomisering van Binnen-Mongolië en van Noord-China moeten begrepen worden als uitkomsten van de diplomatie in Tokio tot vestiging van vrije markten. De dwaze autarkische bestrevingen hebben ons het beeld gegeven van de economische wijsheid van de overige wereld. Zij voeren tot beperking van volksontwikkeling. Een betere oplossing heeft Tokio gevonden om uit de economische nood te komen: snelle ontwikkeling van nieuwe gebieden; opvoering van tientallen millioenen tot een hoger levenspeil, met nieuwe behoeften. Niet inkrimping, beperking en verlaging, maar uitbreiding, vermeerdering en verhoging

hoging van volksontwikkeling en beschaving. Deze politiek eist vreden en voerde tot vrede. De autarkische idealen brengen de oorlog.

De Toekomst.

Op 1 Sept. 1923 werd Japan getroffen door de grootste aardbevingsramp in zijn geschiedenis. Hy kostte ruim 100.000 mensen het leven. Aan waar - den werd voor verscheidene duizenden milioenen yen vernietigd.

Japan zal nooit een landbouwend gebied kunnen zijn. Zijn overtalrijke bevolking, bij het geringe bebouwbare areaal, zijn geologische geaardheid, zijn geografische ligging zijn facotren, die van het intelligente volk van Dai Nippon een indus - trie-volk bij uitstek zullen moeten maken. "Japan herbergt een volk, dat uitzwermen moet, zijn voorbeeld van efficientie moet brengen aan aziatische volkeren, die zich tot trotse jonge naties zullen ontwikkelen onderjapanse leiding." Aldus bepaalde de regering te Tokio in 1933 haar nationale politiek. Sedert is dit beginsel bij vake herhaling uitgesproken.

14. De Toekomst.

Jongste Feiten.

Voor de gebeurtenissen in Japan of in verband staatde met Japan in deze allerlaatste jaren verwijzen wij naar de geschiedenis van China, Korea en Mantsjoekwo.

Overigens moeten wij wel kennis hebben van de voornaamste overige gebeurtenissen, die later ook in de geschiedbeschrijving vermelding moet hebben.

Vlootconferentie te Genève.

Te Genève kwamen de grote zeemogendheden, Groot Britannië, Japan, de Verenigde Staten en Frankryk bijeen voor het overwegen van ontwapeningsmodelykheden. Op 13 December 1932 liet Japan op de conferentie ten aanzien van de bewapening ter zee de eis van pariteit (=gelijkheid) met Groot Britannië en de Verenigde Staten horen. De verdragsverhouding van 5:5:3 wenste de regering van Tokio niet meer te handhaven. Japan's vloot was ingesteld op verdediging. Maar ook was Japan de enige mogendheid die de vrede in Oost-Azië kon waarborgen. Daarvoor zo zeide de Japanse vertegenwoordiger te Genève, moest Japan zijn onschendbare souvereiniteit in de

noord-

noord- en oost-aziatische wateren gewaarborgd weten.

Van dit standpunt is Japan niet meer afgeweken. De ontwapenings-conferentie is op niets uitgelopen. In Mei 1933 weigerde Japan formeel elke vermindering van zijn vloot. De minister van marine te Tokio verklaarde toen, dat Japan's minste eis was die van gelijkheid met de sterkste zeemogendheid. In Januari 1938 deelde de regering van de Verenigde Staten mede dat de japanse vloot in Units en in tonnage sterker was dan de engelse of de amerikaanse.

Na de opzegging van het vlootverdrag heeft Japan geen openbare mededelingen meer wensen te doen omtrent zijn vlootbouwplannen.

Mandaat-gebieden.

Het was ook in dit verband dat Japan de mandaat-eilanden in de Grote Oceaan versterkte.

Deze eilanden hadden aan Duitsland toebehoord. Bij de vrede van Versailles waren de duitse koloniën aan verschillende mogendheden toegewezen als zogenaamde mandaatgebieden. Deze mogendheden moesten de mandaatgebieden niet beschouwen als eigen bezittingen. Zij moesten aan de Volkenbond verantwoording afleggen van hun beheer.

Versterking van deze gebieden ten eigen bate lag dus uiteraard buiten de kwestie. In het rapport van de mandatencommissie (van 20 Januari 1933) werd Japan er nu van beschuldigd, belangrijke versterkingen te hebben aangelegd op de eilanden tussen de Filippijnen en Hawai.

De japanse mandaat-eilanden zijn nl. de Mariannen, de Marshal-eilanden, de Palaoe-Archipel en de Carolinen. Daar midden in ligt Goeam dat aan de Verenigde Staten behoort, die daar een belangrijk kabelstation bezitten.

Japan verlaat de Volkenbond.

Japan ontkende alle militaire oogmerken.

Op 24 Februari verklaarde de japanse minister van marine dat Japan de mandaat-eilanden even nodig had ter zee als Mantsjoekwo te land. Japan zou daarom de mandaat-eilanden nooit teruggeven.

Deze verklaring liep vooruit op de formele uittreding van Japan als lid van de Volkenbond (27 Maart 1933). Het lidmaatschap bleef evenwel nog twee jaar gelden. In Maart 1935 was Japan in feite geen lid meer van de Volkenbond. De mandaat-eilanden heeft het inderdaad niet aan de Volkenbond ter beschikking gesteld.

Japan oldere.

Japan elders.

In 1933 was Japan's bevolking tot 66 milli en aangegroeid. De jaarlijkse toename is ongeveer een millioen. Voor zo groot zielental bieden de japanse eilanden geen voldoende ruimte meer, Japan's expansie is een levenskwestie voor het volk. De feiten doen ook zien, dat Japan elders ter wereld met grote energie naar nieuwe gebie - den zoekt voor het afvloeien van zijn bevolkingsurplus.

Goud.

In Januari 1933 werden nieuwe vindplaatsen van goud in Korea ontdekt. Een "goldrush" zette in. Duizenden en duizenden Japanners gingen de zee over en vestigden zich in Korea. In 1935 werden rijke gouddaders aangetroffen in noord-Hantsjoekwo, welke sedert in rijksexploitatie zijn gebracht.

In Indonesie.

Reeds sedert jaren neemt het aantal Japanners in ons eigen land toe. Ze zijn bedrijvige en be - kwame mensen die ons eigen volk tot voorbeeld strekken.

In Borneo hadden zij in de dadelijke nabijheid van de oliebronnen van Tarakan acht houtconcessies in exploitatie. Tot exploitatie is het echter nog niet gekomen. Het is geen geheim dat de aziatische oliebronnen voor Japan onmisbaar zijn.

In verband met het uittreden van Japan uit de Volkenbond, werd het nodig met de verschillende staten arbitrageverdragen te sluiten. Japan toch zal geen geschil meer voorleggen aan het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage en ook niet meer in relatie staat tot het Internationaal Arbeidsbureau te Genève. In April 1933 begonnen de onderhandelingen tussen Japan en Nederland over een arbitrageverdrag.

Tot groot voordeel voor ons volk strekte ook de toenemende import van goedkope japanse artikelen. Toch lijkt het er op, dat in deze verovering van de indonesische markten de kiem van politieke wrijving in de toekomst ligt. De nederlandse import wordt er ernstig door geschaad. Aanvankelijk leek het wel, dat de contingenteringen van de japanse import deze zullen beperken. Maar de in 1934 te Batavia gehou - den conferentie tot regeling van de japans-neder - landse handelsbetrekkingen heeft doen begrijpen, dat hier gevaar dreigt. Z.E. Dr. Nagaoka, de vertegenwoordiger van Japan, uitte zijn ontstemming er over dat in de nederlandse commissie geen enkele Indonesiër was opgenomen. Ook daarover dat de nederlandse vertegenwoordigers geen voldoende bevoegd - heid hadden. De onderhandelingen liepen op niets uit.

Bij

Bij een voorgenomen voortzetting in Japan werd de nederlandse commissie inmisduidbaar te kennen gegeven, dat Japan van zijn macht bewust was. Deze tweede conferentie mislukte reeds in de aanvang door de eis van de japanse vertegenwoordigers dat er japans zou worden gesproken.

Sedert heeft de regering te Tokio te verstaan gegeven dat zij in de volge enkel met de regering in Holland wenst te onderhandelen. In 1937 en 1938 werden door japanse vissers binnen Indonesië's territoriale wateren conflicten veroorzaakt. Bij één daarvan vielen zelfs doden te betreuren. De vrees voor Japan veroorzaakte in bepaalde kringen in Indonesië en Holland aanzienlijke spanning. De mogelijkheid van oorlog met Japan, misschien als gevolg van een algemene wereldoorlog, werd door de nederlandse regering onder het oog gezien.

Dumping.

Meerdere staten beschuldigden de japanse exporthandel er van een dumping-politiek te drijven. D.i. de politiek, om goederen op buitenlandse markten in grote hoeveelheden tegen verlies-prijs te verkopen.

Japan heeft door zijn anti-dumpingswet van 14 Juni 1934 aan deze beschuldigingen een einde weten te maken. Inderdaad is er van enige dumping geen sprake. De zelfde dag richtte Tokio een waarschuwing aan Londen, dat Japan economische represaille-maatregelen zou treffen als Engeland zijn contingenteringen (voornamelijk van japanse textielproducten) niet ophief.

Dit was geen loze bedreiging. Japan verbood de invoer van de producten van de brits-indische katoenindustrie! Het eind van deze wrijving was het voor Japan gunstige katoenverdrag van Januari 1934. Hierbij kreeg Japan het recht om per jaar 125 millioen vierkante yards katoenen stukgoederen in Hindoestan in te voeren zonder verplichting tot aankoop van ruwe katoen. Eerst bij een invoer van 325 millioen vierkante yards katoen, zou Japan 1 millioen balen ruwe katoen moeten kopen. En verder naar verhouding. Waar nu in 1938 Japans gehele katoenuitvoer ongeveer 180 millioen vierkante meter bedroeg, is het duidelijk dat het verdrag eigenlijk aan de japanse katoen-industrie in Hindoestan de vrije hand liet.

Op de Filipijnen.

Op de Filippijnen.

In Augustus 1933 werd een officieel vriendschapsbezoek aan de Filippijnen gebracht door een Japanse Zuid-Zee-commissie. Sedert zocht Japan nauwere en vriendschappelijke relaties met de Filippijnen.

In Siam.

Opvallend zijn de vriendschappelijke betrekkingen met Siam. Niet enkel op het gebied van de handel. Siam stelde Japanse officieren aan als instructeurs van het leger. In 1936 werd een regelmatige luchtdienst ontworpen tussen Tokio en Bangkok via Manilla. Ernstige plannen werden in 1935 en volgende jaren uitgewerkt om de landengte van Kra door te graven. Het benodigde kapitaal zou door Japan, de arbeiders door Siam geleverd worden. De nadelige betekenis van deze doorgraving voor Singgapoer is ook uit strategisch (=krijgskundig) oogpunt opvallend.

De verhouding van Siam tot Frankrijk verkoelde intussen.

In Noord China

In December 1933 begon het banditisme in Noord China weer dagelijks driester te worden. De chinese bladen beschuldigden de Japanners er van dit in de hand te werken om een aanleiding te hebben tot gewapend optreden. De beschuldiging is gewis niet te bewijzen. Maar de komende gebeurtenissen in Noord China wierpen hun schaduwen vooruit. In 1936 verklaarden de vijf noordelijkste chinese provincies zich autonoom. Zij stelden de Autonome Raad van Hopei in. In April van dat jaar sloot deze Raad een militaire verdrag met Japan, dat daarbij het recht kreeg om troepen in Noord China te legeren. Verdere ontwikkeling van de gebeurtenissen in dit gebied volge men bij de jongste geschiedenis van China.

Abessinnië (Etiopië)

Ook in Abessinië trachtte Japan vaste voet te krijgen. O.a. verkregen Japanners landconcessies voor de aanplanting van katoen. In 1937 erkende Japan de verovering van Abessinië door Italië, in ruil voor de erkenning van Mantsjoekwo door Italië.

Andere gebieden.

De politiek van de naar autarkie neigende staten zelf dreef Japan op zoek naar andere markten.

De

Beschei
van de
del.

Interna
tionale
Orient
ring.

De belangstelling van Nippon ging uit naar Midden- en Zuid-Amerika, naar Oost- en Zuid Afrika naar Indo-China, de Balkan-landen, Arabië en Perzië behalve de gebieden die wij reeds noemden. In Frankrijk ontstond ernstige ongerustheid over vermoede bedoelingen van Japan t.o.v. het eiland Hainan.

Door de verlaging van de invoerrechten in China werden de chinese textiel-fabrikaten in Noord-China voornamelijk te Sjanghai, goedkoper geproduceerd dan de japanse. Ook dit dreef Japan de weg naar nieuwe markten op.

Bescherming van de Handel.

Tevens begreep de japanse handel dat hij de steun van de regering behoefde tegen maatregelen van het buitenland. Op 1 Mei werd een belangrijke wet van kracht. Dat was de zogenaamde "wet tot bescherming van de handel". Hij stelde het recht van de staat vast om represaille-maatregelen te nemen tegen elk buitenland dat trachten zou Japan economisch te benadelen.

Maar ook de politieke gevolgen van de economische beklemming van Japan bleven niet uit. Gevolgen, die voor de toekomst van grote betekenis zullen blijken te zijn.

Internationale Orientering.

Het is volgens een uitspraak in de Volkenbond de wekroep van Japan geweest aan alle aziaten, om zich in een aziatische Monroeleer te verenigen.

De eerste klank daarvan vernamen wij in de bedreiging van japans vertegenwoordiger te Genève bij de mededeling, dat Japan uit de volkenbond zou treden. Hij zeide daarbij dat Mantsjoekwo weleens de eerste aanvang zou kunnen zijn van een aziatische Monroeleer.

De volgende toon van dit voor Azië nieuwe lied vernamen wij eind Juni. De japanse dagpers begon een beweging tot heroriëntering van Japans politiek welke namelijk geheel op Azië gericht moet zijn. De boycott van japanse waren door Engeland, het aannemen van een groot vlootbouw-program door de Verenigde Staten, het mislukken van de vlootconferentie te Londen en van de ontwapenings-conferentie te Génève (beide in 1936) de toenemende vijandigheid van China's orkomende industrie-kapitaal tegens Japan en het van sovjet-russische Komintern dreigende gevaar in Azië, moesten Japan doen begrijpen, zeide die pers, dat het een blok moest vormen, bestaande uit Japan, Mantsjoekwo en China.

Dan

Dan vernamen wij dat inderdaad aan de vorming van dit blok werd gewerkt.

In Augustus 1933 verscheen een nieuw orgaan te Tokio "Het Nieuwe Azië", in het engels en het japans. Dit maandblad werd de spreekbuis van de aziatische internationalisten.

In September werd de Groot-Aziatische Jeugdliga te Tokio opgericht.

Het doel van de liga is :

1e. de internationale politieke constellatie te verbreken.

2e. de voorbereiding van Azië's politieke en economische emancipatie.

3e. te werken op de kulturele wedergeboorte van Azië.

Het streven van de liga is vooral, een gevoel van samenhorigheid te wekken bij alle studenten in Mantsjoekwo, Japan en China.

De Liga kreeg officiele steun.

Kort later werd officieus gemeld dat de buitenlandse politiek van Japan zich voortaan ook zou laten leiden door het Monroe-beginsel.

In October stelde de Seijoekai, de grootste politieke partij, in zijn staatkundig program de eis op, dat een van Japan's verdedigingslinien behoorde te liggen in en op de eilanden vanhet zuidelijke deel van de Stille Oceaan.

Op 17 December werd te Tokio het Jong-Aziatisch-Congres geopend in het teken van een aziatische Monroe-leer.

Vertegenwoordigd waren 2000 afgevaardigden van Afghanistan, Burma, China, Hindoestan, Indonesië, Japan, Mantsjoekwo, Mongolië, Perzië, Siam en Turkije. De minister van onderwijs, Hatojama, de Minister van oorlog, Araki, de voorzitter van het Hogerhuis, Prins Konoë, de oud-minister van buitenlandse zaken Jonjisawa spraken het congres toe.

Zonder twijfel werd hier een duidelijke schaduw van komende dingen vooruit geworpen.

Begin van toepassing.

De dingen achterhaalden die schaduw.

In April 1934 bracht een officiële rede van de minister van buitenlandse zaken, Hirota, sensatie in de wereld. Deze rede werd beschouwd als de proclamatie van een Monroe-leer voor China. De strekking van

de

de rede was, Europa en Amerika toe te roepen, zich wel te wachten voor een dusdanige bemoeienis met China, hetzij politiek, hetzij economisch, dat daardoor de vrede in Azië zou worden verstoord.

De rede rekte grote verontwaardiging in de Verenigde Staten. De chinese regering gaf daartegen een verklaring uit, welke opvallend rustig was en deed uitkomen dat het geen hulp met politieke achtergrond van welke mogendheid ook zou aanvaarden. Er volgden een protest uit Amerika en een mededeling uit Londen. Tokio nam ze voor kennisgeving aan, maar nam niets terug van wat minister Hirota had bekend gesteld. Het vooral in Noord China belegde buitenlandse, vooral engelse kapitaal, voelde zich toenemend bedreigd. Die bedreiging vond afleiding toen door toeneming van communistische invloeden inde chinese regering, een groeiend anti-japans volkssentiment zich begon te uiten, hetgeen ten slotte op de betreurenswaardige oorlog van 1937 is uitgelopen.

In December 1937 werd een semi-officiële japanse uiting wereldkundig dat het einddoel van Japan's staatkunde zou zijn de aziatische volkeren te bevrijden van de druk van politieke belangen van Europa. Deze uitlating, hoewel door de regering te Tokio in zijn betekenis verzacht, heeft grote ontroering in Europa en de Verenigde Staten gewekt en is niet zonder invloed geweest op de omvang van de internationale bewapeningswedloop.

Rampen.

Op 2 Maart 1933 werd het noorden van het grote eiland Hondo door een aardbevingsramp getroffen. Hierdoor werden 66.000 mensen dakloos. Het aantal doden bedroeg meer dan 3000. De schade aan vernielde en zwaar beschadigde huizen (totaal 17.500) werd op 14 millioen yen geraamd. De mikado schenk 1 millioen yen ter leniging van de nood.

Op 22 Maart 1934 werd Hakodate op Hokkaido door brand deels vernield.

Er waren duizenden doden en tienduizenden dakloozen. De schade werd op 50 millioen yen geraamd.

Admiraal Togo +

Op 29 Mei 1934 overleed admiraal graaf Heihasjiro Togo (uitsp. Tongo), een van de grootste strategen ter zee, een nationale held van Dai Nippon.

Togo

Togo was in December 1847 te Kagosjima geboren uit weinig bemiddelde ouders. In 1863 monsterde hij aan bij de vloot. Zijn marine-opleiding kreeg hij later deels in Engeland (1871-1878). In 1894 commandeerde hij de kruiser "Naniwa", die een chinese kruiser en troepenschepen tot zinken brocht, hetgeen de oorlogsverklaring van China aan Japan deed volgen. Tien jaar later voerde hij in de russische-japanse oorlog (1904-1905) de slagvloot aan. Na de vrede was hij chef van de marine-staf. In 1907 werd hij als Graaf Togo in de adelstand verheven. In 1906 had Engeland hem met de orde van verdienste begiftigd uit de geestdriftige bewondering van het gehele britse volk voor deze "even - knie" van Nelson.

Economische Cijfers.

De japanse loonstandaard in 1936 toonde dat de arbeider in Nipuon niet veel minder verdiende dan de europese en amerikaanse werkman. Het gemiddelde loon was 72 yen per maand per hoofd. Ook de vrouw verdiende er bij. Veel vrouwelijke arbeiders vonden in de industrie hun brood. Het gemiddelde loon van de arbeidster was 45 yen. Bij de lage prijzen was de koopkracht van het geld zeer hoog.

De lonen in de voornaamste bedrijven toonden weinig schommelingen in 1932 tot 1936. De haspelaarsters in de zijdespinnerijen, de katoenspinsters, zijdetwijnsters, katoenweefsters, zowel met de machine als met de hand, verdienden een dagloon tussen 0.70 yen en 1.40 yen. Arbeiders in de tricotfabrieken (2 yen), dito arbeidsters (1 yen), aardewerkmakers (1.85 yen), schrijnwerkers (1.85 yen), lakwerkers (2.05 yen), glasblazers (2.72 yen), vormden de daarop volgende loongroep. Lederbewerkers, smeden en draaiers hadden daglonen van 3 tot 5 yen.

De politieke motie van Japan in Noord-China en de geweldige uitvoer van de industrie-producten naar het buitenland veroorzaakten een snelle rijzing van de exporthandel. Hij bedroeg 234 millioen yen in Januari-Maart 1932, 321 millioen yen in Januari-Maart 1933, 391 millioen yen in Januari-Maart 1934, en was 476 millioen yen in dezelfde periode van 1937. Dit betreft de uitvoer naar oude markten. De uitvoer naar nieuwe markten (Midden- en Zuid Amerika, Afrika, Syrië, Palestina en aziatisch Turkije) steeg in de zelfde perioden van 17 millioen

yen

yen en 40 millioen yen tot 72 millioen yen.
De invoer was met 8%, de uitvoer met 23% gestegen.

1936-1937. De voornaamste politieke feiten uit de laatste jaren in verband met de voortdurende machtsgroei van Japan waren: het tegen de sovjet-russische verdragsverbond van Japan met Duitsland (25 Nov. 1936) en Italië (6 Nov. 1937), welke beide landen uit de Volkenbond waren getreden (resp. in 1936 en 1937); de toenemende spanning tussen Rusland en Japan, en tussen Engeland, Frankrijk en de Verenigde Staten ener- en Japan anderzijds; de handelsverdragen met diverse europese en amerikaanse staten: de gevreesde bedreiging door Japan van Indonesië en de Filipijnen, waardoor de onafhankelijkmaking van deze archipel door de Verenigde Staten werd bespoedigd; de openlijk als tegen Japan bedoelde defensie-maatregelen getroffen door Engeland, de Verenigde Staten, Frankrijk en Nederland, met een opnieuw ingezette milliarden eisende bewapeningswedloop. Het jaar 1938 heeft de vrees voor een nieuwe wereldbrand naderbij gebracht. De japanse machtsontplooiing is hiervan zonder enige twijfel een van de dreigendste aanleidingen.

JOKO PRAMONO
TGL : 5-10-15
PARAF : ....

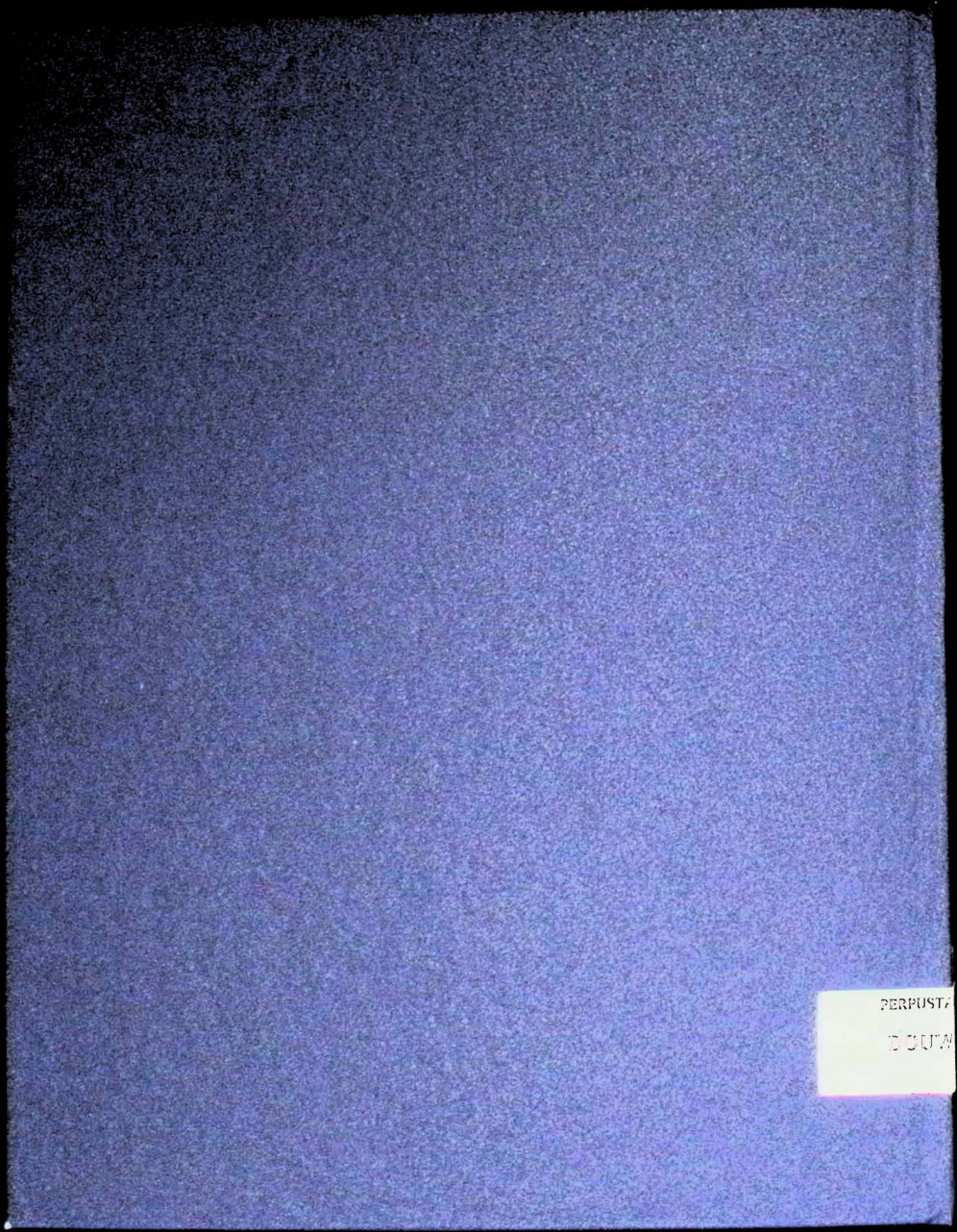
PERPUSTA